

KÕIGI MAADE PROLETAARLASED, ÜHINEGE!

KLASSIVÕITLUS

**№ 3 (162)
M Ä R T S
1934**

SISUKORD

	Lhk.
Faschistlik diktatuur — demokraatia kaitseks!	1
Kominterni 15-daks aastapäevaks:	
Viisteistkümme aastat Kommunistlikku Internatsionaali	3
Valgest Eestist:	
Kommunistliku Internatsionaali läidesaatekomitee XIII pleenum ja võitlus sõjahädaohu vastu	12
Faschism ja sotsiaalfaschism Eestis — <i>V. Ahja</i>	19
Eesti faschistide- „vabadussõjalaste“ programmi tõelik sisu — <i>N. Karotamm</i> .	29
Teistelt kapitalistlikkudelt maadelt:	
Edasi, veebruari-ülestatõusult punasele Oktoobrile!	37
Austria tõõliste kangelaslik võitlus	40
Üldstreik Prantsusmaal — <i>A. Losovski</i>	42
Nõukogude Liidust:	
Tõõliste ja talurahva hulkaade elutaseme suure tõõsu viisaastak	47

2040

KLASSIVÕITLUS

Nr. 3 (162)

Märts

1934

Rahvuslik

Riigiregistrekogu

№

PE1490

2802

Faschistlik diktatuur — demokraatia kaitseks!

Eesti „demokraatia“ kaitseks võttis riigivanema k. t. Konstantin Päts 12. märtsil kõige mõjuvamad abinõud tarvitusele. Üle riigi kuulutati välja sõjaseisukord, sõjavägede ülemjuhatajana ja sisekaitse ülemana pandi ametisse väljapääsematult võlgades siplev mõisnik ja pangadirektor Laidoner, keelati poliitilised koosolekud, meelevaldused ja streigid, suluti vabside organisatsioonid ning häälekandjad ja arreteeriti mõnikümme vabs-faschisti. „Vabside riigipöörde plaan on tagasi löödud — demokraatia päästetud“ — hüüavad kui ühest suust kodanluse ja sotside häälekandjad.

Kuid demokraatia vabs-faschistide eest päästmise sildi all paneb Päts ühes Laidoneriga oma faschistliku diktatuuri maksma. Faschistliku Pätsi—Laidoneri diktatuur on samuti, nagu seda vabs-faschistide diktatuur oleks olnud, tööliklassi ning linna ja maa töötavate hulkade rahulolematuse ja käärimise mahasurumisele sihitud. Vahe on vaid selles, et Päts ja Laidoner oma diktatuuri mõningate „demokraatlikkude“ lausete taha peita püüavad ja selleks eriti sotside juhte ära kasutavad.

Viimasel ajal on laialdastes rahvahulkades ikka enam maad võtnud rahulolematuse maksva olukorraga. Näljapalk, tööpuudus, kõigi tarbeainete hindade kohutav tõus, rängad maksud ja määratu võlakoorem — kõik see kutsub esile rahulolematuse ja käärimise töörahva ning vaesema talurahva seas ja linnade väikekodanlikes kihtides. Ikka kindlama kuju võtab hulkades tahtmine kodanlisest nälja- ning kurnamiskorrast pääseda revolutsioonilikul teel, ning oma elu sarnaselt korraldada, nagu seda teeb tööliklass Nõukogude Liidus.

Et oma kõikuma löönud võimu kindlustada, valmistab kodanlus juba kauemat aega faschistliku diktatuuri maksmapanemist ette. Riigivõimu faschistlikku arenemist ja faschistliku diktatuuri ettevalmistamist toetasid kõik kodanlised lehed ühel meelel, sotsid ühes arvatud. Lahkarvami-

sed nende vahel olid vaid selle üle, missuguste abinõudega ja missuguses vormis avalikku faschistlikku diktatuuri maksma panna. Nii „demokraatia“ kaitsjad Pätsid, Tõnissonid ja Reid kui ka kaikamehed Sirgud ja Larkad püüdsid ja püüavad ühe sihi poole: võimalikult kiirelt faschistlik kõva-käe diktatuur maksma panna ning halastamatult maha suruda töörahva revolutsiooniline liikumine. Kuid Päts ja teised vanade kodanliste parteide esindajad eeldavad faschistlikku diktatuuri mõnesuguste „demokraatlikkude“ hilpudega ehituna, kuna Sirgu—Larka kaikamehed mingisuguseid demokraatlikke viigilehti ei tunnista.

Lahkuminekud nende vahel ei kannu mingit põhimõttelikku iseloomu, nagu pole ka põhimõttelikku vahet kodanlise „demokraatia“ ning faschistliku diktatuuri vahel. Nii faschiseerunud „vanad“ kodanlised parteid kui ka vabs-faschistide partei seisavad kodanlise klassi teenistuses. Nii kodanline „demokraatia“ kui faschistlik diktatuur on kodanluse väevõimuvallitsus tööliklassi üle; sisu on üks, erinev on vaid vorm. Sellepärast ei tohi 12. märtsi sündmuste käsitlemisel pinnale peatuma jääda, vaid tuleb sündmuste sisu ja klassilist iseloomu analüüsida.

Suurkodanluse teenistuses olev vabs-faschistide partei koondas oma ümber iga-sugu põhjaläinud kihte. Läbipõlenud ärimehed, võlgades rabelevad majaomanikud, pankroti äärel seisvad kaupmehed, tööpuuduse all kannatavad advokadid, arstid ja muud intelligentsi kihid, lootuse kaotanud töötatõelised moodustasid peamiselt selle kihi, kes aktiivselt vabs-faschistide eest välja astusid. Kõigil neil oli lootus faschistliku diktatuuri maksmapanemisel oma olukorda parandada, tööd saada, riigipiruka ligi pääseda, võlad kustutada. Arusaadav, et sarnane riigipiruka õgijate vahetamine ilma jõu tarvitamata vaevalt mõeldav oli. Ehkki kodanluse vanade parteide ja vabs-faschistide vahelised lahkelid vaid selles

seisid — missugusel teel faschistlikku diktatuuri sisse seada, siiski võis — tuginedes Saksamaa ja Austria kogemustele — ette näha, et Pätsid ja Ko nõus ei ole ilma pikema jututa riigivõimu käest ära andma, — olgugi faschismi teisele tiivale.

Sellest järgneb ka asjaolu, et vabs-faschistid, nagu seda kommunistlik partei juba ammugi ära näitas, kõige suurema hoollega riigipööret ja võimuhaaramist ette valmistasid. Kuna vabsid kindlad ei olnud, et nad valimistel enamuse saavad (ja et nad, kui enamused on saavutatud, seda enamust kasutada saavad), siis valmistasid nad relvastatud väljaastumisele juba enne valimisi. Võimu oma kätte haaranult oleks vabs-faschistidel tühi asi olnud rõhuvat enamust saada nii riigivanema kui ka riigikogu valimistel. Meie Sirgud-Larkad on sel alal õige hoolsad Hitleri õpilased. Kui võim käes, oleksid vabsid Hitleri eeskujul kõige jõhkrama diktatuuri maksuma pannud ning Eesti saksa imperialismi asumaaks muutnud.

Juba mõnda aega valmistas Päts vastu tööki vabs-faschistide plaanidele. Kõige tähtsamatena tuleb siin nimetada ümberpaigutamise kõrgemates sõjaväelaste ringkondades ja poliitises, uute seaduste vastuvõtmine kihutustöö üle jne. Et oma mõju sõjaväes kindlustada, saatis Päts vabs-faschistide meelsuslikud autotankide rügemendi ülema, 10. jalaväerügemendi ülema jt. erusse ning määras nende asemele kindlad oma-mehed. Et oma mõju laiemale hulkadele kindlustada, selleks kuulutas Pätsi majandusminister kriisimaksu kaotamist talurahvale ja lubas 20 000 vähese sissetulekuga maksumaksjal sissetulekumaksu kaotada. Enesestmõistetavalt on nende sammude eesmärk hallparuni olukorda parandada, kuid demagoogilikkude lubadustega püüab Päts ka kehvikuid ja töörahvast oma poole tõmmata, nagu ta seda kodusõja ajal 40 000 päristalu lubamisega tegi.

12. märtsiks olid Pätsi eeltööd valmis, ning „demokraatia“ „kaitsemine“ võis alata. Sõjaseaduse makspanekuga, erakorraliste seaduste väljakuulutamise ja asus Päts ise faschistliku diktatuuri makspanemisele. Pätsi väljaastumine vabs-faschistide vastu näitab silmapilkselt lahkeliide teravnemist kodanluse laagris faschiseerimise vormide ja meetodite pärast, ning kodanliste parteide vahel välispoliitilise suundumise üle. Pätsi faschistlik diktatuur, olgugi et see on maksuma pandud töörahva verivaenlaste vabs-faschistide vastu „demokraatia“ kaitseks, on oma klassilise

sisuga pööratud töötavate hulkade, tööliklassi vastu. Demokraatia nimel seadis Päts faschistliku diktatuuri töörahva vastu üles, jõudes selles vabsidest ette.

Oma faschistlikku diktatuuri sisse seades loodab Päts kodanluse kõikumvat võimu kindlustada, riigivõimu oma käes monopoliseerida, ning töörahva kulul välja-pääsuleida majanduskriisi ummikust. Saksamaa ja Austria eeskjuju võimaldab meil ette ära näha, et see Pätsi faschistlikul diktatuuril korda ei lähe. Tööliklassi võitlust faschistlik diktatuur purustada ei suuda. Ei suuda see diktatuur ka lahendada teisi kodanlise korra vastuolusid.

Kuidas tuleb töölistel ja maarahva kehvale hulkadel faschistliku diktatuuri makspanemisesse suhtuda?

Sotsid seletavad laia suuga, et Päts demokraatiat kaitseb, et Pätsi diktatuuri Sirgud-Larka diktatuuri vastu toetada tuleb. Selle taktikaga on sotsid 1918. aastast saadik kodanluse väevõimuvalitsust tööliklassi üle toetanud ja töörahvale poomisnööri seebitanud, mida Pätsid, Laidonerid, Teemantid, Tõnissonid, Larkad ja Põdrad ohtvalt tööliste vastu tarvitasid. See on sama taktika, millega saksa sotsid Hitleri pukki aitasid, millega austria sotsid Dollfussil kangelaslikkude Viini, Steyeri ja Lintzi tööliste vastuhakkamist kõige verisemalt maha suruda avitasid. Faschistliku Pätsi-Laidoneri diktatuuri esitamine sotside poolt töötavatele rahvahulkadele kui töötavate hulkade huvide kaitsemine on viimane lüli selles äraandmise ahelas, millega sots-faschistid kodanlust faschistliku diktatuuri ettevalmistamisel tegelikult on toetanud.

Vastutus vabs-faschistide hädaohu eest ning faschistliku diktatuuri makspanemise eest Eestis langeb täielikult sots-faschistidele. Kogu vabariigi kestvus on sotside äraandlikud juhid kõik teinud mis nad suutsid, et tööliklassi lõhestada ja killustada, et töörahva revolutsioonilikkude võitlust maha suruda. Sotside juhid on kõik selleks teinud, et kodanluse võimu kindlustada. Oma osavõtmisega veel viimati faschistliku diktatuuri ettevalmistamise valitsustest (Pätsi koalitsioonivalitsused jne) püüdsid sotside juhid faschiseerimist „demokraatlikus“ valguses paista lasta.

Töörahvas naelutab sotside juhid Reid ja Martnad, kui kõige alatamad töörahva äraandjad, häbiposti. Kui kommunistlik partei ähvardava faschistliku hädaohu eel kahel korral ettepanekuga sotside partei poole pööras ühist väerinda faschismi vastu luua, siis lükkasid sotside juhid Martnad ja Reid need ettepanekud hirvitades tagasi

ning ässitasid politseid pahempoolsete tööliste ning nende organisatsioonide kallale. See oli juudase töö! Seda juudase tööd jätkavad sotside juhid ka nüüd Pätsi diktatuuri toetades.

Ainuke jõud, kes töörahva hulki tõelikult fashismivastaseks võitluseks kogus ja kogub, on kommunistlik partei. Kommunistlik partei kutsub ka nüüd töörahvast fashismi vastu kõige vihasemat võitlust korraldama. Tööliste ja kehva talurahva võitlus käib **niisuguste vabs-faschistide vastu** kui ka **Pätsi faschistliku diktatuuri vastu**. Töörahvas võitleb kodanlise kurnamiskorra kukutamise ja nõukogudevõimu loomise eest.

Lähema ülesandena seisab kommunistliku partei ja revolutsioonilikkude tööliste ees kõige laiema võitlusväerinna loomine faschistliku diktatuuri vastu. Sotsiaaldemokraatlikud ja parteitud töölistes, maatöölised, metsatöölised, töötud, popsid, kehvikud, käsitöölised — kõik need proletaarsed ning poolproletaarsed jõud tulevad fashismivastasteks väljaastumisteks ühisesse võitlusväerinda koondada. Üle maa tuleb igas külas, alevis, vabrikus, mõisas,

linnas fashismivastased võitlus- ja tegevuskomiteed luua, kes töörahva võitlust vabs-faschistide ja faschistliku diktatuuri vastu juhivad ja korraldavad.

Töörahval tuleb, vaatamata faschistlikkude diktaatorite keeludele, protesti koosolekuid, meeleavaldusi ning streikisid Hitleri palgaliste vabs-faschistide ja faschistliku diktatuuri vastu korraldada, et tööliste võitlusrinda laiendada ning fashismivastast võitlust arendada. Võitlusi üksikutes vabrikutes, linnades, külades tuleb töörahval sarnaselt korraldada, et ette valmistada ja jõudu koguda töörahva **üldstreigiks faschistliku diktatuuri vastu**. Osaliste võitluste kaudu tuleb töörahval ette valmistada võitlust kodanlise kurnamiskorra kukutamiseks — nõukogudevõimu eest Eestis.

Töörahva hüüdsõnadeks jäävad ka nüüd: **Maha Hitleri palgalised vabs-faschistid!** **Maha faschistlik Pätsi diktatuur!** **Maha sõjaseisukord ja tööliste õiguste röövimine!** **Maha Pätsi tallalakkujad — sotsfaschistide juhid!** Tööliste ja kehva talurahva ühine väerind faschistliku diktatuuri vastu! **Elagu võitlus Nõukogude Eesti eest!**

Viisteistkümme aastat Kommunistlikku Internatsionaali

I. Kommunistliku Internatsionaali asutamine ja koht ajaloos

Viisteistkümme aastat tagasi, 4. märtsil 1919, pandi Moskvas Lenini juhatusel organisatsiooniline aluspõhi rahvusvahelisele töölisteühisusele, ühtsele üleilmsele kommunistlikule parteile — **Kommunistlikule Internatsionaalile**.

Kui väike ja vaikne oli see algus välispidi — avalikult teadagi ei antud temast esialgu, et mitte kapitalistlikkude maade nuuskurikoeri ja politseihaigijaid veel teel olevate saadikute jälgile juhtida. Ainult mõnikümme saadikut oli selle kongressi koosseis suur. Ja ometi oli uus loodud organisatsioon terve ilma tööliklassi kõige suurem saavutus, mis põhjendab üleilmse tööliklassi kogu senise võitluse kogemustel, rajades oma tegevuse neile revolutsiooniliku klassivõitluse põhimõtetele, mis Marx ja Engels „Kommunistide Liidus“ üles seadsid, mille alusel nad juhtisid võitlust Esimeses Internatsionaalis ja mida jälgides II Internatsionaal oma revolutsioonilikul ajajärgul maad valmistas tööliklassi laialisele, hulgalisele liikumisele; s. o. — **revolutsioonilikele marksismile** ja tema uemale arenemisastmele — **leninis-**

mile. Kolmas, Kommunistlik Internatsionaal seadis oma lipule jälle võitluse proletariaadi diktatuuri eest, mis oli Marxi ja Engelsi juhtsõna ja lipukiri tööliklassi võitluses, ja ta esineb sellepärast Esimese Internatsionaali täisõiguslise pärijana ja järeltulijana. Sellena aga pidi ta enesest kõige kindlama käega kõrvale heitma — ja heitis kõrvale — kõik selle mädanuse, paindluse, tööliklassi äraandluse, mis vaheajal II Internatsionaalis oli valdavaks vooluks kasvanud ja revolutsiooniliku marksismi mingiks kodanluse meelepäraseks leppepoliitiks moonutanud.

Imperialistliku ilmasõja lahtipuhkemisel oli see II Internatsionaali juhtide kontrrevolutsioonilik paindlus üleilmse tööliklassi üksikud osad laiali paisanud, ta read lõhestanud ja otsustaval silmapilgul kodanlusega võitlemiseks võimetuks teinud. Ainult üks partei jäi selles II Internatsionaali üldises lagunemises kõikumata kindlaks revolutsioonilikele klassivõitlusele ja rahvusvahelisele ühistundele; ainult üks partei suutis selles metsikus viletsuses, mis sõda töörahvale kaela tõi, selles laialises rahulolematuse laines, mis II Internatsionaali juhtide äraandluse tagajärjel laialdes töörahvahulkaes maad võttis ja sotsiaal-

demokraatlikkudes parteides kriisi tõi, — ainult üks partei suutis rahvusvahelisele tööklassile siin õiget teed näidata, teda sellest lagunemisest välja juhtida, ja see oli **enamlaste partei Leniniga eesotsas.**

Juba ammu enne ilmasõda olid enamlasted II Internatsionaali paindluse ja paindlusega leppivuse vastu järjekindlat võitlust pidanud, igasuguseid oportunistlikke voole paljastades, nende vigu näidates ja arvustades. Juba 1903. a. olid enamlasted Lenini juhtimisel omale partei ja programmi loonud — ainukese terves II Internatsionaalis, — mille aluspõhjaks ja lipukirjaks oli Marxi ja Engelsi juhtsõna ja põhimõte: võitlus proletariaadi diktatuuri eest.

Selle ajalooliku ülesandega ja selle revolutsiooniliku klassivõitluse lipu all oli enamlaste partei juba 1905. a. revolutsioonis Venemaa proletariaadi hegemooniks tõstnud; selle lipu all viis enamlaste partei, see „üuetüübiline“ partei, revolutsiooni- partei, 1917. a. oktoobrirevolutsioonis proletariaadi, kehvtalurahvahulkade toetusel, võidule, löi nõukogudevõimu, hakkas teostama proletariaadi diktatuuri.

Selle enamlaste partei, maailma revolutsiooniliku proletariaadi organiseeritud eelväe eesotsas seisest valmistas Lenin uue Internatsionaali loomist ette. Oma järjekindlalt marksistliku analüüsiga, mis ta imperialismile, kui monopolistliku, mädaneva ja sureva kapitalismi ajajärgule, andis, löi ta teoreetilise aluspinna proletaarse revolutsioonide ajajärgu väljavaadetele ja sellest järgnevale vajadusele — uus Internatsionaal luua, järjekindlalt revolutsioonilik Internatsionaal, kes maailma proletariaadi lähenevateks võitlusteks ette valmistaks ja lahingusse viiks. „Zimmerwaldi pahema tiiva“ näol pani Lenin rahvusvahelises ulatuses organisatsioonilise aluse uue Internatsionaali ettevalmistamiseks. Kõige tähtsamaks ja otsustavaks momendiks selles ettevalmistuses oli aga **Suur Oktoober, mis alguse pani üleilmsele proletaarsele revolutsioonile.** Võitluses II Internatsionaali vastu, kõigi ta silmapaistvamate juhtide ja teoreetikute vastu, kes oktoobrirevolutsiooni esimestest päevadest peale proletariaadi diktatuuri vastu kõige vihasemat võitlust algasid ja selle vastu oma „üle klasside seisvat“ „puhast“ demokraatiat jutlustasid, mis tegelikult muud ei olnud kui kodanluse diktatuur varjatud vormis, — selles võitluses II Internatsionaali marksismivõltsijatega, võitluses revolutsiooniliku marksismi puhtuse eest riigi- ja proletariaadi diktatuuri õpetuses löi Lenin uue Internatsionaali ideoloogilise eelduse.

Oktoobrirevolutsiooni võit, proletariaadi diktatuur, nõukogude tüüpi riik, selle uue võimu esimesed tegelikud sammud: maa talurahvale andmine, ettepanek sõja lõpetamiseks, dekreet rahvuste enesemääramise kohta jt., avaldasid määratud mõju terve ilma töörahva ridades, päästsid vallale paisu taga seisnud rahutuselaine ja kutsusid esile revolutsiooniliku aktiivsuse. II Internatsionaali juhtide kontrrevolutsioonilikud tammid olid liiaks nõrgad seda võimsate meelevalduste, streikide, näljamärsude, sõjavägedes siin-seal lahtipuhkevate vastuhakkamiste ja ülestõusude lainet tagasi hoidma, mis nüüd hoovama pääses, omale nõukogud löi ja üksikutes kohtades võimu haaras, et oktoobrividu liitlastena imperialistliku sõja põhjustajate vastu välja astuda.

Kõik see võimsa liikumine sündis oktoobrirevolutsiooni ja nõukogude märgi all; ja nendes vägevates klassivõitluse lahingutes kapitalistlikkudel maadel ning rahvusliku vabastuse liikumises, mis kerkis võimsa lainena asumaadel ja poolasumaadel, tuli silmapaistvalt nähtavale kapitalistliku süsteemi kriisi üleilmne iseloom ja oktoobrirevolutsiooni, kui üleilmse proletarse revolutsiooni esimese arenemisastme, määratu tähtsus.

Nende võimsate võitluste keerus tekkis rida kommunistlike parteisid — esiteks rajariikides, Venemaa enamlaste partei lahtikistud osade aluspinnal, siis edasi aga Austrias, Saksamaal, Ungaris, Hollandis. Nende organisatsioonide õlgadel astuski nüüd 1919. a. 2. märtsil Moskvas kommunistlike organisatsioonide rahvusvaheline konverents kokku, kes enese 4. märtsil III **Kommunistliku Internatsionaali esimeseks kongressiks** kuulutas ja seega uuele Internatsionaalile põhja pani.

Kommunistliku Internatsionaali asutamise ja selle eel käinud oktoobrirevolutsiooniga, mis uue Internatsionaali loomise võimalikuks tegi, astus klassivõitlus oma kõrgemasse arenemisjärku, seades oma ülesandeks võitluse proletariaadi diktatuuri eest ja hakates seda diktatuuri teostama üleilmses ulatuses.

„III Kommunistliku Internatsionaali maailmaajaloolik tähtsus seisab selles, et ta Marxi kõige suuremat juhtsõna hakkas ellu viima, juhtsõna, mis kokkuvõtte teeb sotsialismi ja töölisterlikumise sajandipikusest arengust, juhtsõna, mis väljendub mõistes: proletariaadi diktatuur“ (Lenin, venek. kirjat. kogu, XXIV k., lhk. 248).

Sellega aga algab uus lehekülj maailma ajaloo, algab otsene võitlus kahe maailma vahel: ühelt poolt kodanline ilm oma arenemise imperialistlikus, mädaneva, sureva monopolistliku kapitalismi järgus, kodanline ilm, mis oktoobrirevolutsiooniga ja imperialistliku sõjaga pidevasse kriisi sattus ja mida rahvusvaheline sotsiaaldemokraatia, II Internatsionaal, asjata sellega päästa püüab, et proletariaadi ridu lõhub ja töörahvast, demokraatia lipu all, kodanluse diktatuuri ikkesse kõita katsub; teiselt poolt üleilmse proletariaat, keille eelvägi Venemaal, enamlaste partei juhtimisel, oktoobrirevolutsioonis proletariaadi diktatuuri teostas ja maakera ühel kuuendikul sotsialistlikku korda loob. Seda võitlust maailma tööraha eesotsas juhivad Kommunistlik Internatsionaal, see ainuke organisatsioon, ainuke jõud, kes oma lepitamatu ja vihase võitlusega töölisklassi lõhkujate, II Internatsionaali juhtide äraandliku poliitika vastu suudab üleilmse proletariaadi ta võitluses tööraha klassihuvide eest uuesti üheks ühtseks tervikuks kokku liita ja sellega uue maailma, sotsialistliku maailma, võidu kindlustada.

Kommunistliku Internatsionaali 1. kongressi maailmaajaloolik tähtsus seisab nimelt selles, et ta selle võitluse juhtiva organisatsioonilise keskkoha, revolutsiooniliku proletariaadi üleilmse partei, esimese tõelikult üleilmse Internatsionaali löi, tema koha klassivõitluse ajaloo ja maailmaajaloo kindlasti ära määras.

II. Kommunistlik Internatsionaal üleilmse proletaarsete revolutsiooni esimesel arenemisjärgul

Viisteistkümmend aastat Kominterni, kogu Kominterni ajalugu, on olnud üleilmse proletaarsete revolutsiooni alaline, kuigi mitte ühtlaselt kasvav areng. Kominterni 1. kongressil andis Lenin selle areneva võitluse põhijooned oma teesides „Kodanlises demokraatiast ja proletariaadi diktatuurist“. Üleilmsele proletariaadile kõige tähtsama õppetunni — peale oktoobrirevolutsiooni — andis Saksamaa 1918. a. novembrirevolutsioon, samati algusest peale proletaarne revolutsioon, nagu seda oli Oktoober Venemaal, kuid sootuks teistsuguste tagajärgedega. Venemaa proletariaat purustas 1917. a. oktoobris enamlaste juhtimisel kodanlise riigimasina, kihutas kurnajad minema ja hakkas proletariaadi diktatuuri teostama. Saksamaal oli kommunistlik partei veel liig nõrk, ta sündiski vormiliselt alles mõni nädal peale

keisrivalitsuse kukutamist — „Spartaklaste liidust“. Saksamaa revolutsiooni saatus oleneb sellepärast Saksamaa sotsiaaldemokraatlikust parteist. Missugust teed sammus aga see partei?

Vastandina Venemaa proletariaadile, vastandina enamlastele, kes proletariaadi diktatuuri eest võitlesid, läksid saksa sotsiaaldemokraadid „demokraatlikku teed sotsialismile“. Kodanluse armust valitsusevõimu juurde pääsnud hakkasid sotsiaaldemokraatide juhid, ajaloo veriselt „kuulsaks“ saanud Ebertid, Nosked, Scheidemannid, jalamaid töölisklassi lõhestama, võtsid temalt sõjariistad, hävitasid tööliste ja soldatite saadikute nõukogud, ajasid punakaardi laiali, tegid salalepingud kapitalistidega ja saksa imperialistliku peastabiga. Kuid sellegagi ei lõppenud veel nende juudasetöö töölisklassi vastu: nad andsid revolutsioonilikud töölised metsiku ohvitseridekarja kätte, ässitasid töölisi oktoobrivõitude kallale ja andsid võimu täielikult kodanlisele „rahvuskogule“. See oli sotsiaaldemokraatia poolt otsene teetanamine pärastisele fashismile.

Proletariaadi diktatuuri tee viis Nõukogude Liidu tööraha sotsialismile, kodanlise demokraatia tee tõi Saksamaa töörahvale — fashismi! See on kahe ilma arenemistee, see on proletariaadi võitlusekäigu kaks joont. Ühelt poolt Nõukogudemaa, mille proletariaat, rahvusvahelise proletariaadi toetusel ja enamlaste juhtimisel, terve ilma imperialistide pealetungi tagasi löi, sõjahävituse tagajärjed kaotas, sotsialistlikule pealetungimisele üle läks; selles võidurikkas edasitungimises tööpuuduse oma riigis kaotas, kultuurirevolutsiooni väerinnal hiiglasammul edasi tormas ja peale seda, kui ta kulakud kui klassi oli likvideerinud, siis oma võidukas ja tormilikus sotsialismiehitamises proletaarsete revolutsiooni kõige raskema ülesande lahendas — küla sotsialistliku ümberloomise ülesande. Teiselt poolt „demokraatlik sotsialism“, mis töölisklassi lõhestamise poliitikat jätkates, tööliste vastupanekut kapitalismile halvates, täielikku õnnistust andes kodanluse kasvavale tagurlusele, mis samm-sammult kõik töölisklassi saavutused maha kustutas, — töölisklassi võitlusevõimetuks tegi ja Saksamaa Hitleri fashistlikule diktatuurile viis, kõigi selle veriste tagajärgedega ja kohutava viletsusega, tagurluse ja sõjapoliitikaga. Ühelt poolt nõukogudevõim kui eeskujuga ja teelt terve maailma töörahvale, kuidas proletariaat, kes võimu võtnud, suuteline on sotsialismi ehitama. Teiselt poolt kõige ve-

risem terroridiktatuur, oma koledustega kaugesse keskaega tagasi ulatav — kui „demokraatliku sotsialismi“ tee saavutus!

Seda teed ei käinud mitte ükski Saksa- maa; seda kasvava terrori ning töölisklassi demokraatlikkude saavutuste hävitamise teed sammuvad avalikkude fashistlikkude riikide kõrval ka „demokraatlikkude“ maade surevad kapitalistlikud klassid.

„Kapitalistlikkude maade valitsevad klassid hävitavad hoolega, või kisuvad nullini alla, parlamentarismi ja kodanlise demokraatia viimasedki jäänused, mida töölisklass võitluses rõhujate vastu võiks ära kasutada; ajavad kommunistlikud parteid põranda alla ja võtavad avaliku terrori tarvitusele, et aga oma diktatuuri alal hoida“ (Stalin — aruanne ÜK(e)P XVII kongressil).

See novembrirevolutsiooni verine lõpp sai takistuseks rea teistegi suurte võitluste edule nii Saksamaal kui mitmes teises riigis — vastandina oktoobrirevolutsioonile, mis rea teisi revolutsioone oli ellu kutsunud.

Nii löi võimas revolutsioonilaine 21. märtsil 1919. a. **Ungaris nõukogude vabariigi**. Ka siin löi nõukogudevõim omale punaväe, natsionaliseeris pangad, suured tööstuseettevõtted, suured majad; asus põhjalikult töörahva elujärge parandama. Neli ja pool kuud pani ta liitriikide sõjajõududele kangelaslikult vastu, siis langesta — sotsiaaldemokraatia äraandmise ohvriks. Rahvusvaheline kontrevolutsioon lämmatas ta veresse. Ka siin ei tulnud proletariaadi diktatuuri asemele mitte demokraatia, vaid fashism. Ungari kommunistide vead, nagu iseseisvast kommunistlikust parteist loobumine ja sotsiaaldemokraatiaga ühinemine; maa ärajaotamisest lahtiütlemine — viga, millele kaldumisi ka Nõukogude Eestis samal ajal ette tuli — jt. peavad hoiatavateks õppetundideks jääma edaspidistes võitlustes.

Mõni nädal hiljem kui Ungaris, loodi nõukogude valitsus ka Baieris, Lõuna-Saksamaal. See langes aga kontrevolutsiooni hoopide all juba 18 päeva järele kokku; ja ka siin aitasid sotsiaaldemokraadid valgekaardlasi aktiivselt proletariaadi diktatuuri murda ja töölisi veristada.

Kaks teed ja kaks ilma siingi: kommunistid, kes ennastsalgavalt proletariaadi diktatuuri eest võitlevad ja töörahva elujärge parandada püüavad; ja „demokraatia“ lipu all kodanlusega käsikäes töörahva vabastusevõitlust veresse lämmatavad sotsiaaldemokraadid, kes töölisklassi purustamisega kodanlisele terrorivalitsusele teed tasandavad. —

* * *

Üks tähtsamaid silmapilke Kominterni elus oli ta **2. kongress** (19. juulist kuni 7. aug. 1920), mis teravas võitluses kahel väerinnal kommunistliku strateegia, taktika ja organiseerimistöö kõige tähtsamad probleemid läbi töötas.

Paremalt käelt ähvardas seekord „määratu otsene hädaoht“ (Lenin), mis selles seis, et „keskvoolu“ juhid laialiste töörahvahulkade revolutsiooniliku meeoleu survele, milline meeoleolu oktoobrirevolutsiooni määratud mõju miljonilistele töörahvahulkadele näitas, katset tegid Kominterni sisse tungida, et teda seestpoolt samuti laostada nagu see oli sündinud II Internatsionaaliga; et selle kaudu hulkade juhtimist edasi oma käes hoida ja selkobel revolutsiooniliikumise tõusu halvata. Neid Kominterni sissetungijaid leidis siis pealgi maal: Saksamaalt tulid tuntud sotside juhid Dittmann ja Crispian; Prantsusmaalt Frossard; nagu mäletame, tegid eestigi isesotsid painajalikke pingutusi, et neid Kominterni vastu võetaks, nad saatsid oma saadikudki Moskvasse — Hans Kruusa, kes hiljem õnnelikult eesti kodanluse tarkuseallikal preestriametisse õnnistati, ja Martin Bleimanni, kes hiljem Nõukogude Liidus, peale seda kui rahvusdemokraadid ta vennalikult „eesti töörahva juhiks“ olid õnnistanud — õlge sopaste tegude pärast nõukogude kohtute küüsi sattus... Kuid tollal olid nad väga ja väga pahased, kui Eestimaa kommunistliku partei esindajad nende vastuvõtmise juures ettevaatust soovitasid. Meie näeme, et teiste maade Kruusad ja Bleimannid mitte töölisklassile lähemal ei ole seisnud.

Kominterni 2. kongressil tuli sellele hädaohtlikule voolule mõjuv vastulööök anda, ja ta tegi seda Lenini teeside näol, mis „Kommunistliku Internatsionaali 2. kongressi ülesannetest“ kõnelesid, ja „Kommunistlikku Internatsionaali sisseastumise 21 tingimuse“ näol, mille kaudu Lenin selle põhijoone läbi viis, et **ükski keskvoolu esindaja Kominterni ei tohi pääseda**.

Teisel käel tuli teravalt vastu astuda „pahemluse“ „lastehaigusele kommunismis“, nagu Lenin seda nimetas. Selle esindajateks olid mitmesugused poolanarhistlikud ollused, kellele enamlaste võitluse taktika „mitte küllalt käre“ ei paistnud olevat, kes mingisuguseid „kokkuleppeid“ ei lubanud, kes „põhimõttelikult“ „kodanlikes“ parlamentides töötamise hukka mõistsid, samuti kui sotsiaaldemokraatide mõju all seisvates ametiühisustes töötami-

segi. Ka seesuguseid lahksalklasi (sektante), kes endid sedavõrd „puhtad“ tahtsid hoida, et mitte ühegi sotsiaaldemokraatliku töölisegagi kokku ei puutuks, ka neid leidis mitmelgi maal — Itaalias, Hollandis, Inglismaal, Saksamaal, Prantsusmaal jm. Ka neile andis Lenin mõjuva vastulöögi. Ja Kominterni töö hilisematel aastatel on tõendanud, kui haruldaselt tähtis see Lenini leppimatu ja vankumatu võitlus nii keskvoolu kui ka „pahemlaste“ vastu sel ajajärgul oli — ta on tänapäev üksikutele parteidele kohtadel veel sama tähtsaks eeskujuks, veel sama aktuaalne kui oli seda Kominterni 2. kongressi ajal. Selle kõrval andis Komintern juhtnõore, kuidas kodanlast parlamentit tõelikult revolutsioonilikult ära kasutada — ka siin enamlust tsaristlikus riigiduumas eeskujuks tuues, millele Klara Zetkin hiljem Saksamaa fashistlikul riigipäeval mitte vähem hiilgava näite liks andis.

Määratusuure tähtsusega on ka 2. kongressil vastuvõetud resolutsioonid **rahvuse- ja asumaaküsimuse** kohta ja **agraarküsimuse** kohta. Üks kui teine avastab proletariaadi võitluse hiilgasuured liitlaste- ja tagavaraväed: asumaade ja poolasumaade sajamiljonilised hulgad, kes rahvuslikus vabastuseliikumises imperialistlikkude orjastajate ja kurnajate vastu võideldes proletariaadi revolutsioonivõitlusele kaasa aitavad, selle võitlusega liituvad, ja töötavad talurahvahulgad, keda proletariaat peab oskama endaga revolutsioonis kaasa tõmmata. Ka neil aladel oli oktoobrirevolutsioon, kes määratud hulgad rõhutat ja kurnatud rahvaid Venemaal oli vabastanud, neile enesemääramise õiguse kuni riigist lahkulöömiseni kuulutanud ja annud, — asumaade ning poolasumaade rõhutat rahvaste ridades võimsad liikumised esile kutsunud, mis kogu Aasia võitluste keerisesse paiskas (Araabia, Hiinamaa, India, Indo-Hiina, Korea, Türgimaa, Afganistan, Pärsia). Ja mitte vähem tähtis ei olnud see Euroopas, kus imperialistlik sõda rahvuse küsimuse äärmiselt teravaks oli ajanud. Samal ajal ei unusta aga Komintern võitlust ka suurriikliku marurahvusluse ja kohaliku rahvusluse vastu.

Agraarküsimusele andis enamlus algusest peale otsustava tähtsuse revolutsioonivõitluses, nagu seda Marx ja Engels juba olid näidanud; II Internatsionaali parteid, kes proletariaadi diktatuurisse ei uskunud, pöörasid ka talurahvale ainult sedavõrd tähelepanu, kuivõrd temalt valimistel häáli loota oli. Komintern arvestas kõigi mõõdunud revolutsioonide kogemusi ja

juhatas proletariaadile talurahvaküsimuses revolutsioonis hegemooni koha kätte, kes talurahva hulgad võitlusele peab organiseerima ja — viima. Ja ta võib seda teha. Nende otsuste ja seisukohtade alusel oli Kominternil hiljem võimalik puruks lüüa nii trotskistlikud kui kõik muud parem- ja „pahempoolsed“ oportunistlikud vaated talurahva kui proletariaadi liitlase küsimusele ja tema sotsialistlikule arenemisteele juhtimisele (kollektiviseerimise küsimus).

Teine kongress, mis peeti esimese revolutsioonilaine kõrges voolus, aitas ise sellele lainetusele tugevasti kaasa. Kindlad seisukohad, mis kongress üles seadis, andsid tugeva tõuke vahelkordade otsustavaks selgitamiseks kohtadel. Veel sama aasta lõpupoolel peeti ära saksa iseseisvate sotsialistide kongress (Halles) ja prantsuse sotsialistliku partei kongress (Tours'is) — mõlemad II Internatsionaali määratu lüüasaamisega: siin kui seal otsustas suur enamus Kominterniga ühineda. Itaalias tõusis revolutsioonivõitlus sama aasta sügisel kõige kõrgemale astmele: töölised võtsid vabrikud ja tehased, talupojad mõisad oma kätte; loodi punakaart. Pool miljonit tööliset ja talupoega võttis liikumisest osa. Kuid — Itaalias puudus veel kompartei (see loodi alles 1921. a. algul), ja siingi viis äraandlik sotsiaaldemokraatia liikumise „demokraatia“ rada, mis teatavasti fashismiga lõppes, ja kiiremini kui kusagil mujal. Saksamaa ülestõus 1921. a. märtsis (n.n. märtsiülestõus) sündis juba tuntavalt muutunud olukorras: kapital hakkas toibuma, hakkas omaltpoolt peale tungima — ülestõus suruti veriselt maha.

Kominterni 3. kongress (22. juunist kuni 12. juulini 1921) tegi kokkuvõtted ja — järeldused märtsiülestõusu õppetundidest. Ja need kokkuvõtted näitasid, et kapitali pealetungimise juures kõige tähtsaks ülesandeks on korralikult taganeda, hulgad distsiplineeritud korras välja viia, et jõudusid koguda uueks pealetungiks. Märtsiülestõus oli aga näidanud, et laialised hulgad, olgugi meeoluliselt revolutsioonilikud, mitte veel Kominterni järei ei käinud. Neid oli veel vaja kindlateks pooldajateks võita. Ja 3. kongress andiski tähtsama juhtsõna: **hulkade juurde!** Seegi juhtsõna on jäänud aktuaalseks tänase päevani; hulkade võitmine seisab veel tänagi tähtsana ülesandena kõigi komparteiide päevakorras.

Sellest juhtsõnast kasvas 3. ja 4. kongressi vahel, 1921. a. lõpul ja 1922. a. algul — Kominterni täidesaatekomitee 1. ja 2.

täiskoguistangul — välja **ühisväerinna** taktiline hüüdsõna. Ühisväerinna taktika, mille peamiseks ülesandeks Komintern kõigi tööliste ühtsuse võitluses kapitali vastu seadis ja mis seega lepitamatult võitles töörahva ridade lõhkuja ja killustaja — sotsiaaldemokraatia — vastu, oli tähtsaimaks päevaküsimuseks ka 4. kongressil (5. nov. — 5. dets. 1922), mis viimane kongress oli, millest Kominterni looja ja juht V. I. Lenin võis osa võtta, olgugi juba haigena.

1923. a. võitlused Saksamaal ja Bulgaarias, mis kangelaslikust väljaastumisest hoolimata lüüasaamisega lõppesid ja oma vigadega kogu Kominternile vägagi tähtsa õppetunni andsid, samuti kui Tallinna proletariaadi ülestõus 1. dets. 1924. a., olid viimasteks võitlusteks esimese ajajärgu suurte võitluste reas; siit peale algab kapitalismi üldkriisi teine arenemisjärk. Kommunistide nõrga juhtimise ja sotsiaaldemokraatia juudasliku äraandmisepoliitika tagajärjel lõppes esimene arenemisjärk kodanluse võiduga, hoolimata sellest, et seisukord silmatorkavalt revolutsioonilik oli. See andis kaks määratusuure tähtsusega õppetundi edaspidi võitlusele ettevalmistamiseks: esiteks näitas ta, misugune otsustav mõju on revolutsiooni läbiviimisel subjektiivsel momendil — tugeval kommunistlikul parteil, kes hulkasid organiseerib ja võitlusele viib; ja teiseks, et Komintern ikkagi alles ainult revolutsiooniliku töölisklassi eelväe enda järele oli suutnud tõmmata. Siit järgnes esimene ülesanne: **võitlus hulkade pärast**, hulkade võitmiseks, võitlus töölisklassi lõhestajatega — sotsiaaldemokraatiaga ühelspool, anarhosündikalistidega teiselspool; ja teine: **kommunistlikud parteid tõelikkudeks enamlikkudeks parteideks muuta**, et nad tõelikult suutelised oleksid hulkasid võitma ja neid võitlusele ette valmistama ning lahingutesse viima.

III. Võitlus kommunistlike parteide enamlustamise eest

Selle tähe all töötas Kominterni 5. kongress (17. juunist — 8. juulini 1924) — esimene kongress ilma Lenini osavõtuta. Partei kaadreid enamlikult ühte liita oli nüüd eriti tarvis, kuna kapitalismi ajutine osaline kindlunemine komparteidest oportunistlikud kailakud nähtavale kutsus. Mitmesugused väikekodanlised ollused, kes revolutsiooni „tormi ja tungi ajajärgul“ parteisse olid pugenud, hakkasid nüüd, kus parteil enamlikult tuli „igapäevasele mustatööle“ asuda ja hulkasid võitlustes väikeste, osaliste

nõudmiste pärast suurteks revolutsioonilikkudeks lahinguteks ette valmistada, — need hakkasid nüüd parteid tagasi II Internatsionaali poole kiskuma. Seegi kiskumine sündis paremalt ja „pahemalt“ poolt, ja lahingutuli tuli nii ühele kui teisele poole avada: Brandleri kamp Saksamaal, Souvarine Prantsusmaal, Bubnikov Tšehhoslovakkias, Tshendu-sü Hiinas on vaid silmapaistvamaid näiteid parempoolseist rühmitusist Kominterni ridades; Bordiga Itaalias, Ruth Fischeri ja Maslovi kildkond Saksamaal — tuntumaid „pahemlaste“ rühmitusi, mis likvideerida tulid — osalt parteist väljaheitmiseks. Kõigi nende toetuspunktiks oli Trotski, hiljem Trotski-Sinovjevi opositsioon ÜK(e)P-s, see parteivastane väerind, mis eitas oktoobrirevolutsiooni sotsialistlikku iseloomu, eitas sotsialismi ehitamise võimalust ühel maal, eitas proletariaadi diktatuuri, püüdes laostada Kominterni ridu. Sellele lisaks tuli Buharini-Rõkovi-Tomski rühm oma „organiseeritud kapitalismi“ teooriaga ja kulakluse huvisid kaitsva poliitikaga, mis kõigile neile ollustele tugipunktiks sai, kes kapitalismi uuesti jaluleseadmist igatsesid. Kõik need voolud ja rühmitused, mis eriti pärast Lenini surma olid võitu lootnud, said aga nii ÜK(e)P-s kui Kominternis üldse purustava vastulöögi Lenini väarika järeltulija ja tema töö jätkaja, sm. Stalini juhatusel, kes leninlikku armutut võitlust igasugu oportunistidega kahel väerinnal kui ka oportunistmiga kokkuleppe-meeleolude vastu edasi pidas.

Kapitalismi ajutise ja osalise stabiliseerumisega tekkis „teatud ajutine tasakaal“ (Stalin) kahe süsteemi, „kahe stabilisatsiooni vahel“, s. o. Nõukogude süsteemi ja kapitalistliku süsteemi vahel, kes küll revolutsioonilaine ajutiseks oli tagasi löönud, kuid ometi ei suutnud Nõukogude riiki maailmast kaotada, sellega aga ka mitte kapitalismi üldkriisi, mis imperialistliku ilma sõjaga ja proletariaadi diktatuuri võiduga Venemaal oli lahti puhkenud. Ja see põhiasjaolu jäi otsustavaks kogu edasiarenemise protsessiski: ühelspool algas stabilisatsiooniga Nõukogude Liidu tormilik tõus, sotsialismi ehitamine ennenägematute tempodega ja tagajärgedega, teiselspool kestsid revolutsioonivõitluse tormipuhangud edasi, hoolimata stabilisatsioonist. Hüglastreik Inglismaal 1926. a. maikuul, millest 5 miljonit töölise osa võttis ja mis võimuküsimuse teravalt inglise tööliste ette üles seadis; Wiini tööliste üldstreik 1927. a. juulis, mis sõjariistus ülestõusuks puhkes; Hiina revolutsioon, mis määratuks võitluse lõõmaks paisus ja Hiinas — Nõukogude Liid-

du kõrval — teise üleilmse tähtsusega nõukogudevõimu pesa löi, mis siia maani kõik kontrevolutsiooni pealetungid võidukalt on tagasi löönud ja nõukogudevõimu Hiinas 90 miljoni elanikuga maa-alale on laiutanud. Need olid vaid silmapaistvamad näited kapitalismi üldkriisi edasiarenemisest, kõige välispidise „õitsengu“ peale vaatamata.

Ja Kominterni 6. kongress (18. juul. kuni 1. sept. 1928) võis, vastandina sotsiaaldemokraatidele, kes oma „organiseeritud kapitalismi“ teooria alusel kapitalismi „demokraatliku“ arenemisjärgu algusest kõnelesid ja kapitalistidega avalikke kokkuleppeid sobitasid, — nelle vastandina iseloomustas Kominterni 6. kongress kätte jõudvat kolmandat arenemisjärku kapitalismi üldkriisis kui ajajärku, mis „kapitalistliku stabilisatsiooni vastuolude edasiarenemise kaudu paratamata kapitalismi stabilisatsiooni edasikõigutamisele ja kapitalismi üldkriisi järsule teravnemisele peab viima“. Kogu 6. kongressi töö seisiski selle väljavaate tähe all: kapitalismi üldkriisi teravnemine pidi paratamata uue võitluste-ajajärku tooma — ja me teame, et ta seda toonud ongi, — ning sellele pidi Komintern oma ridu ette valmistama.

Kogu üleilmne areng 6. kongressist saadik tänapäevani on kongressi analüüsi ja otsusi täiel määral kinnitanud. Nõukogude Liidu tormilik tõus, esimese viisaastaku võidukas lõpetamine ja sotsialismi kiire ehitamine ühel pool; teisel pool üleilmne majanduslik kriis, mis 1929. a. keskel kapitalismi üldkriisi tagapõhjal lahti puhkes ja kõik majandusealad oma alla haaras, töörahva hiiglahulgad ennekuulmata viletsusse paiskas, nende kurnamist meeletuseni suurendas, kõige metsikumad terrorid tarvitab nende mahasurumiseks ja seega revolutsioonivõitluse tuld aina õhutab, — kõik see kiirendas kapitalismi stabilisatsiooni lõppu. Kriisiaastad on kapitalismi seisukohti igal alal nõrgendanud ja kodanluse peatoe — sotsiaaldemokraatia — avaliku kriisini viinud, ja, vastupidi, üleilmse revolutsiooniliikumise, Kominterni seisukohti igapidi kindlustanud.

Rida visa streigivõitlusi, mis nii sagedasti vastuhakkamiseks välja arenevad; rida meelevaldusi, mis tihtipeale sõjariistus kokkupõrkamiseks ümber kasvavad; see alaliseit paisuv revolutsiooniliikumise laine, mis Euroopa kapitalistlikkudes riikides, Indias, Jaapanis, Ühendriikides, Kuubas, massilistes väljäästumistes rõhuva terrorisurve alt siin-seal tulekeeltena üles purskab, mis sõjaväe vastuhakkamiste näol inglise, hollandi jt. laevastikus, jaapani, prantsuse jt.

maavägedes näitab, et isegi kodanluse ihukaitselise laostub, revolutsiooniliikumise mõju alla satub; viimati prantsuse töölisklasside miljonilised meelevaldused ja uulitsavõitlused fashismi vastu ja austria proletariaadi sõjariistus ülestõus, — kõik need on vaid üksikud tunnused, märgid, näited järeljätmatult kasvavast ja valmivast revolutsioonikriisist. Sellele võimsaks toeks areneb ja kasvab kommunistlik liikumine idamaadel, millele Hiina nõukogude vabariik silmatorkavalt rahvusliku vabastusevõitluse eeskujuna annab. See tõstab selle kangelasliku võitluse tähtsuse üleilmse revolutsiooni õhutamises määratu kõrgusele. Kommunistlikud parteid kõigil idamaadel koondavad ja valmistavad proletariaadi hulkasid hegemooniks lähenevates rahvuslike vabastusevõitlustes. Aasia asumaad ja poolasumaad, Lõuna-Afrika, Indoneesia — lähevad uuele revolutsioonivõitluste lainele vastu juba karastatud, kogenud kommunistlike parteidega.

Kommunistlike parteide ees kapitalistlikudel maadel seab kolmas ajajärk peaülesandeks hulkasid osaliste majanduslike ja poliitiliste võitluste kaudu kiirel sammul ette valmistada otsustavateks võitlusteks proletariaadi diktatuuri, nõukogudevõimu eest. Ühisväerinna loomine omandab siin kaugele teistest ülesannetest üleulatava tähtsuse. See nõuab kõige tõsisemat, ennastalgavamat tööd kõigis hulgalistes organisatsioonides, võitluste organiseerimist käsikäes sots.-dem., reformistlike, kristlike, fashistlike töölisorganisatsioonide töölistega; see nõuab komparteide mõju organisatsioonilist kinnitamist, mida kaugelki veel tarvilikul määral ei sünni; see nõuab pealetungimist rahvusvahelisele sotsiaaldemokraatiale täiel latalisel väerinnal, mida samuti kaugelki veel tarvilikul ulatusel ei tehta. Kuid selles igapäevases võitluses kasvab partei jõud, kasvab hulkade usaldus kompartei vastu, kes on ainuke hulkade juht neis võitlustes, ainuke revolutsiooniliku liikumise ajajõud, ainuke sise mine mootor. Ja ikka kõrgemale kerkiavad parteid nende ülesannete taseme poole, mis ajalugu nende ette seab.

Rida ajaloolisi katseid annab tunnistuse, et Kominterni parteide enamlustamises, selles „kõige raskemas, kuid kõige tähtsammas töös“ (Lenin), suuri edusamme on teinud. Väsimata võitlevad komparteid Nõukogude Liidu kaitseks, toovad tihtipeale hulga uulitsale, et imperialistliku kui ka interventsioonijõja vastu protesteerida, paljastavad kodanluse provokatsiooni ja

intriige Nõukogude vastu, näidates tõelikku rahvusvahelist ühistunnet. Prantsuse kompartei, Jaapani kompartei jt., — rääkimata Hiina kompartei, kes juba miljoni- lised hulgad sõjavastasele võitlusele on mobiliseerinud, — on näidanud, kuidas enamlikult sõjavastast võitlust tuleb pidada, et nad valmis on sõja vastu revolutsiooniga võitlema, sõja lahtipuhkemise korral imperialistlikkudele vägedele seljatagant hoopi andma ja sõja kodusõjaks muutmist kiirendama.

Teine ajalooline katse kompartei valmisolekuks — ja mitte üksi Saksamaal — oli Hitleri võimuleasaamine. See avaliku terroridiktatuuri maksmapanek, mille peamiseks ülesandeks oli revolutsiooniliku jõu purustamine, ei pannud Saksamaa kompartei värisemagi; vastupidi, see liitis partei hulgad veel tihedamini oma juhtiva keskkoha ja Kominterni ümber kokku ja sai lähtekohaks kompartei mõju uuele tõusule hulkades, ühisväerinna mõtte hulgalisele arengule. Selles väerinnas organiseerib ja juhib kompartei kommunistlikke, sotsdemokraatlikke ja parteituid töölisi käsikäes ühisele võitlusele fashismi vastu; viib nad — hoqlimata kõige metsikumast terrorist — uulitsale meelevaldustele, streikidele, ennatsalgavalt kõige koledamaid hoope vastu võttes ja kandes.

Sedasama ennatsalgavat võitlust fashismi vastu töölisest hulkade eesotsas, suureviisilisi revolutsioonilikke väljaastumisi näeme teistel maadel, eriti Prantsusmaal ja Austrias. Kindel veendumus, usk oma eesmärgi ajaloolikku võidusse, usk ja veendumus, mida kinnitab Nõukogude Liidu hiilgav eeskuju, veendumus, mida võib anda ainult marksistlik arusaamine ajaloo arenemisest ja oma klassilistest ülesannetest, kogub ja koondab ikka suuremal hulgal ja ikka tihedamates ridades proletaarlasid Marxi, Engelsi, Lenini, Stalini lipu ümber, revolutsiooniliku võitluse lipu ümber — julgustatud, õhutatud sellest võidukast eelväest, kes Nõukogude Liidus ÜK(e)P ridades tänapäev tihedamalt kui kunagi enne, võidujulgemalt kui kunagi samum ühelt võidult sotsialismi ehitamises teisele, näidates kuidas ühel üksikul maal tegelikult sotsialismi ehitatakse, tegelikult uut ühiskonda luuakse. ÜK(e)P XVII kongress andis kahtlemata uut hoogu kompartei enamlustamisele terves ilmas.

IV. Revolutsioonide ja sõdade uue vooru lävel

Üleilmne majandusekriis, mis kapitalistliku ilma vastuolud kiiresti teravamaks ja

sügavamaks ajab, sunnib kodanlust sõjast ja maakera ümberjagamisest kriisist pääseteed otsima. Jaapani imperialismi sõda Hiina vastu, imperialistlikkude vastuolude äärmine teravnemine Vaikse okeani piirkonnas; kontrrevolutsiooniliku sõja ettevalmistamine Nõukogude Liidu vastu Jaapani ja saksa imperialismi poolt inglise imperialistide kaitse all; kodanlise patsiifismi langus ja finanskapitali diktatuuri fashiseerumine, — see kõik näitab, et mädanev kapitalism püüab fashismi ja sõja abil kriisist väljapääsu leida ja proletariaadi revolutsioonilööki endast kõrvale juhtida.

„Fashism on finanskapitali kõige tagurilisemate, kõige marurahvuslikumate, kõige imperialistlikumate olluste avalik terroristlik diktatuur“ (Kominterni täidesaatekomitee XIII pleenum).

Kuid fashism on ka sõjapoliitika diktatuur; kodanlus valib kriisist pääsmiseks — sõja tee. Aga kui kodanlus valib sõja tee, siis asub proletariaat revolutsiooni teele. Nõukogude Liidu määratud saavutused ja ta rahupoliitika näitavad maailma proletariaadile, mida proletariaadi diktatuur võib anda; fashistlik diktatuur Saksamaal näitab, mida kodanluse valituse edasiarenemine töörahvale toob. **Kas proletariaadi diktatuur, või kodanluse diktatuur** — nii seab nüüd ajalugu küsimuse. Ja Komintern vastab: „Kommunistliku Internatsionaali peajuhtõnaks on — nõukogudevõim“ (samas).

Austria proletariaadi sõjarulistus ülestõus käesoleva aasta veebruaris on uus ajalooline tähis võitluses nõukogudevõimu eest, on **kodusõja laine algus Euroopas**. Kapitalistliku kurnamisega, näljaga, fashismi terroriga meeletu viidud austria proletariaat purustas ühe hoobiga köidikud, millega II Internatsionaali austromarksistlikud sotsjuudased teda püüdsid fashismi tapalavale vedada, löid üle nende kihvtisegajate peade töölise ühisväerinna ja tormasid proletaarse revolutsiooni lipu alla kodusõtta, kangelaslikult ohverdades enda ja oma laste elu.

Samati loodi veebruaripäevadel Prantsusmaal, võitluses pealetungiva fashismi vastu, proletariaadi ühisväerind üle sotsjuudaste juhtide peade.

Austria ja Prantsuse sündmused, mis kõigil teistel kapitalistlikkudel maadel elava revolutsiooniliku vastukaja esile kutsusid, näitavad sotsiaaldemokraatlikkude töölise järsku pööret sotsialistliku revolutsiooni poole. See on murdepunktiks Kominterni võitluses ühisväerinna eest. **Revolutsiooni-**

kriis valmib terves ilmas väärdumata, kuigi mitte ühtlaselt. „Tormijooksu idee valmib hulkade teadvuses“ (Stalin).

Sel silmapilgul, sõdade ja revolutsioonide uue voo lävel, saab kommunistlik partei, kui revolutsiooni organiseerija, otsustava tähtsuse. „Revolutsiooni võit ei tule ialgi ise. Teda on tarvis ette valmistada, teda on tarvis võita. Teda ette valmistada ja ta kätte võita võib aga ainult tugev proletaarne revolutsioonilik partei“ (Stalin).

Teine Internatsionaal laguneb. Ta jäi täielikku pankrotti juba imperialistliku ilmasõja algul, 1914. a., ja lagunes proletaarne revolutsiooni esimese laine pealetungi all. Kuid kodanluse diktatuurile toetudes jäi ta edasi püsima, kindlustas oma ridu kapitalismi ajutise stabilisatsiooni ajajärgul, hoides alles oma mõju töölisehulkades. Kuid ta on kõik teinud, mis suutis, et kodanluse diktatuuri kaitsta: on lõhkunud tööliste ühiseväerinda, purustanud nende võitlusejõudu, saboteerinud ja nurja ajanud streigivõitlusi, võitlevaid töölisi kodanluse tapakirve alla saatnud ja ise neid kaagitanud (tuletagem meelde Nosket, Ebertit Saksamaal, Hellatit, Reid, Asti Eestis!), revolutsioonilikud töölisteraad kodanluse kuulide alla jätanud (Austrias) — kogu aeg orjalikult kodanluse ees roomates ning fashistlikule terroridiktatuurile teed tasandades, fashistlike timukajõukudega koostööd otsides. See viis Saksamaa sotsiaaldemokraatia, selle juhtiva partei II Internatsionaalis, Hitleri võimuletulekul tegelikule enesetapmisele; see lõhus prantsuse sotsialistliku partei kolmeks, sundis inglise iseseisva sots. partei II Internatsionaalist lahkuma, ajas austromarksistid täielikku pankrotti... Kõik sotsdem. parteid lõhenevad harukesteks, voolukesteks — pea avalikkudest fashistidest kuni äärmiste „pahempoolseteni“, — kes kokku lõpmatu ideelise virrvarri sünnitavad. Ja kõik see virrvarr üleväl, partei ladvakihtides, on sattunud kõige teravamasse vastuollu lajade hulkadega all, kus keeb ja kihab rahulolematu juhtidega ning kasvab võimas püüe ühiseväerinna poole, ühisele võitlusele kogu töölisklassiga. See kõik kõneleb päevaselgelt II Internatsionaali lagunemisest.

Kuid sotsiaaldemokraatia lagunemine tähendab kodanluse peatoe lagunemist, II Internatsionaali kriis on osa kodanluse valitsuse kriisist. 1914. a. läks II Internatsionaalil korda proletariaati ära anda, sest kodanlus oli siis veel tugev, märksa tugevam kui tänapäev; proletariaadil oli aga

ainult üks — ja seegi vähearvuline — enamlastepartei, Venemaal; Saksamaal tõstsid ainult üksikud, Karl Liebknehti, Rosa Luxemburgi ja Klara Zetkiniga eesotsas võimsa imperialismi vastu revolutsioonilipu üles. Tänapäev valmistab sajatuhandene kommunistlik partei Saksamaal, miljoniliste töölisehulkade eesotsas, fashistlikku diktatuuri ründama, et Saksamaal nõukogude lippu lehvima panna. Hiinamaal ei võinud 1914. a. nõukogudest veel unistadagi; nüüd on seal määratu revolutsioonilik jõud, kes mitte ainult maailma imperialistide pealetungile vastu ei pea, vaid ise selle imperialismi sügavamal aluspõhjal vapustab. Ja ei ole ühtegi kommunistlikku parteid, kes oma revolutsiooniliku võitlusega kodanlust mitte võdisema ei paneks. Ja kõik need parteid on Komintern oma 15-aastasel kestvusel ühte liitnud võidurikka sotsialismi ehitamisega. Nõukogude Liidus, nagu ta ühiseks imperialismivastaseks võitluseahelaks on sidunud kapitalistlike maade proletariaadi võitluse ja asumaade rahvaste rahvusliku vabastusevõitluse.

Kümme aastat tagasi, Lenini surma puhul ja Macdonaldi valitsuse algusel, kuulutas II Internatsionaal enamluse lõppu ja uue, „rahuliku sotsialismi“ ajajärgu algust ette. Kuid see kümme aastat on olnud aina revolutsiooniliikumise tõusu aeg ja „rahuliku sotsialismi“ jutlustajate täielikku pankrotti jõudmise ajajärk. Komintern, sm. Stalini juhatusel, on kasvanud võimsaks üleilmseks jõuks, kelle eelvägi Nõukogude Liidus sotsialismi ennenägematuid võite pühitseb. Sm. Stalini juhatusel, kes võitis otsustavalt osa Kominterni programmi kokkuseadmisest 6. kongressil, kes on määranud üleilmse proletariaadi võitluse teed uutes olukordades, on Komintern purustanud kõik oportunistide katsed viia proletariaadi liikumist vale teedele, on marksismi-leninismi teooria puhtuse kaitse selle teooria muutnud võimsaks sõjariistaks kodanluse võimu kukutamisel.

„Lenin viis oktoobrirevolutsioonis proletariaadi võidule maakera ühel kuuendikul, lõi Kommunistliku Internatsionaali ja juhtis ta võitlust sõdade ja revolutsioonide esimeses voorus. Revolutsioonide ja sõdade teises voorus viib leninlik Komintern, Stalini juhatusel, kõigi maade proletariaadi võidule üleilmses Oktoobris“ (Kominterni teesid 15-ks aastapäevaks).

„Mõllaku kodanlus veelgi metsikult, tapku ta veelgi tuhandeid töölisi — võit jääb meile, üleilmse kommunistliku revolutsiooni võit on kindlustatud!“ (Lenin).

Kommunistliku Internatsionaali täidesaatekomitee XIII pleenum ja võitlus sõjahädaohu vastu

„Rahvusvaheline olukord kannab uue ilmasõja eelõhtu ilmet“ (Kominterni TK XIII täiskogu resolutsioonist).

„Kuid kui kodanlus valib sõja tee, siis asub kapitalistlike riikide tööliklass... revolutsiooni teele“ (sm. Staljn — kõne ÜK(e)P XVII kongressil).

„Kodanluse kasvav kindlusetus sellesse, et ainult oma enese maa töörahva kurnamisega võimalik on kriisist väljapääsu leida, on selleni viinud, et imperialistid pealootuse sõjale panevad. Rahvusvaheline olukord kannab uue ilmasõja eelõhtu ilmet.“

See Kominterni täiskogu tees annab lühikese, kuid selge ja arusaadava selektuse praegusele rahvusvahelisele olukorrale. Kapitalismi üldkriisi alusel arenev ennenägemata sügav kapitalistlik majanduslik kriis, mis juba viiendat aastat kõiki kapitalistlikke riike oma käppade vahel hoiab, pidi paratamata äärmiselt teravaks ajama mitte üksi klassivahekorrad kapitalistlike riikides, vaid ka kapitalistlike riikide välised vahekorrad, vahekorrad imperialistlike riikide vahel. Need vahekorrad on juba imperialistlike riikide vahel majandusliku sõja esile kutsunud. Veel enam, nad on juba esile kutsunud otsese sõja Kauges-Idas ja ähvardava ilmasõja ning eestkätt Nõukogude Liidu vastase sõja hädaohu terves ilmas.

Kui kapitalismi niinimetatud osalise stabiliseerimise ajajärgul, mille lõppu juba poolteist aastat tagasi Kominterni TK XII pleenum konstateeris, kodanluse diplomaadid ja riigitegelased ning II Internatsionaali ning kõigi sotsiaaldemokraatlike parteide juhid peatse sõja ettevalmistamise kinnikatmise meetodina laiaulatuslikult patsifismi propagandat, lobisemist relvastuse vähendamise ning igavese rahu üle tarvitasid, siis on nüüd sellel alal pilt täielikult muutunud. Nüüd kerkivad kõigil kapitalistlike riikide maal esiplaanile avalikud sõjaparteid, poliitika etteotsa ja juhtimisele asuvad verise minevikuga kindralid, kes enam tarvilikuks ei pea imperialistide tõelike plaane — uue imperialistliku sõja teel kriisist väljapääsu teed leida — kinni katta. Mitte rahvusvahelisest rahust, vaid sõjast räägivad nüüd diplomaadid. Selleks sõjaks valmistavad

ette kõik imperialistlikud riigid ja nende käsikud. Sõjatööstus on ainuke tööstuseharu, mis kogu majandusliku kriisi aja jooksul kriisi ei ole tunnud. Sõjatööstuse aktsiad tõusevad alatasa. Kiiresti klopitakse kokku liitusid ja blokke maailma uuesti ümberjagamiseks ja Nõukogude Liidule kallaletungimiseks.

Kominterni TK XIII pleenum näitas konkreetselt ära need jõud, mis praegusel silmapilgul imperialistliku ning Nõukogude Liidu vastase kontrrevolutsiooniliku sõja ettevalmistamisel tegutsevad, näitas ära need pesad, kus sõda valmib.

„Jaapani militarism, tagasihutatuna kodanlis-aadliku monarhia kõige sügavamast sisemisest kriisist, jätkab rõõvsõda Hiina vastu, ning olles Kuomindangi abiga Põhja-Hiina oma alla heitnud, valmistab ette hoopi Mongoolia Rahvavabariigi vastu. Inglise imperialism sirutab käed Hiina lõuna-lääne provintside — Tiibeti ja Sõtshuani — järele; prantsuse imperialism — Hunnani järele; ameerika, jaapani ja inglise imperialism seisab Kuomindangi seljataga tema kuuendal sõjakäigul Hiina ainukese rahvavalitsuse — Hiina Nõukogude — vastu“ (Kominterni TK XIII pleenumi teesidest).

Siin, Kauges-Idas, valmistab ja provotseerib jaapani imperialism kontrrevolutsiooniliku sõda Nõukogude Liidu vastu. Selles provotseerimises lähevad jaapani sõjalised kildkonnad välja äärmiste abinõude peale. Nad seavad avalikult päevakorda Ida-Siberi vallutamise küsimuse ning valmistavad selleks palavlikult ette. Imperialistlike riikide haide — eriti Saksamaa, Inglismaa ja Tšehoslovakkia — sõjatööstus ajab jaapani imperialismi sõjatellimiste varal määratud kasusid kokku. Nii on ühe inglise ajakirjaniku andmetel 1932. a. juuli ja 1933. a. augusti vahel ainult inglise võimud Hiinale 117 litsentsi relvade ja laskemoona väljaveoks annud. Ainult

kuulipildujaid üksi on Inglismaalt Jaapanile viimasel ajal 1600 tükki müüdud. Jaapani kindralstaabi ohvitserid rändavad ringi mööda Euroopat, tehes ikka uusi ja uusi tehinguid inimeste hävitamise abinõude muretsemiseks.

„Ajades alaliste provokatsioonide poliitikat NSV Liidu vastu, septsedes Nõukogude maade haaramise plaane, esineb **Jaapani fashistlik militaristide kildkond kui peamine** kontrrevolutsiooniliku sõja algataja Nõukogude Liidu vastu“ (KITK XIII pleenumi teesidest).

Teiseks suuremaks sõja ja peamiselt Nõukogude Liidu vastase sõja provotseerimise ja ettevalmistamise pesaks on fashistlik Saksamaa.

„... Saksa fashism kutsub rahvusvahelist kodanlust Nõukogude Liidu vastu rahvussotsialistlikke palgasõdureid ostma, intrigeerides inglise, itaalia ja poola imperialismiga (saksa-poola läbirääkimised).“

„... Saksamaa fashistlik valitsus on peamine sõjasüütaja Euroopas — tema provotseerib segadusi Danzigis, Austrias, Saarimaal, Baltimaal, Skandinaavias... Euroopa on muutunud püssirohukeldriks, mis iga silmapilk plahvatada võib“ (KITK XIII pleenumi teesidest).

Lääne ja Ida imperialistlike sõjasüütajate vahel on olemas tihe kontakt, side.

„Jaapani militaristid peavad läbirääkimisi saksa fashistidega ja inglise imperialistidega kontrrevolutsiooniliku sõja lahtipäästmiseks N. Liidu vastu idast ja läänest... Inglise imperialistid on praegusel ajal nõukogudevastase sõja peaorganiseerijate osas asendanud prantsuse imperialistid“ (KITK XIII pleenumi resolutsioonist).

Nõukogudevastase kontrrevolutsiooniliku sõja peaorganiseerijate vahetust tuleb sellega seletada, et ühenduses saksa fashismi võimuletulekuga imperialistlike jõudude ümbergrupeerumine on sündinud. Prantsusmaa ja tema sulased (Poola, Balkani riigid, osalt ka Balti riigid) näevad saksa fashismi sõjakuses otsekohest hädaohtu Versailles'i röövsüsteemile, mille olemasolekust nad nii väga huvitatud on. Sellest tulevad siis nende katsed N. Liidule läheneda, mittekallaletungi paktide sõlmimine, kallaletungiva poole äramääramine jne. Samal ajal sunnib N. Liidu tugevuse võimas kasv, samuti ka tema hiilgavad välispoliitilised edusammud, mis saavutatud sotsialistliku ehitusetöö edu-

sammude alusel ja selle tagajärjel, et N. Liit imperialistide omavahelisi vastuolusid oma kõikumata ja järjekindla rahupoliitika teostamiseks osavalt ja targalt ära kasutab, — see sunnib N. Liiduga kui ilmapoliitika tähtsama teguriga arvestama. Sellest siis tulevad need lähenemise katsed N. Liidule Prantsusmaa, Poolamaa ning mõningate teiste riikide poolt, mis väljendusid mittekallaletungi lepingute sõlmimises, kallaletungiva poole äramääramises jne. N. Liit pole selle röövpoliitika osanik, mida teostab Versailles'i süsteem. Tema ei kannu selle eest ei moraalselt ega vormalset vastutust. N. Liit on alati selle poolt olnud, et selle süsteemi ikkesorjastatud rahvad vabaks saaksid. Kuid seda vabastamist ei taha N. Liit mitte imperialistiiku sõja teel saavutada. Ainult proletaarne revolutsioon vabastab Euroopa rahvad Versailles'i orjusest ning päästab nad imperialistlike sõdade koledustest.

Saksamaa fashism, kelle välispoliitiline demagoogia peamiselt selles seisab, et ta saksa rahva Versailles'i orjusest vabastada lubab, õhutab ja valmistab uut imperialistlikku sõda Euroopas. Tema tahab Versailles'i röövsüsteemi asendada teise, mitte vähema röövsüsteemiga, teise, mitte vähema rahvaste orjastamisega. Tema sirutab oma käd N. Liidu järele ning pakub oma fashistlike palgasõdureid imperialistidele müüa — kontrrevolutsioonilikuks sõjaks N. Liidu vastu, et töörahva vabariigi, rahvusvahelise proletariaadi ja töörahva sotsialistliku isamaa hävitamise teel imperialistidele suuremaid kasusid kindlustada.

Saksa fashism on peamine sõjasüütaja Euroopas, tema on jaapani imperialismi peamine liitlane kontrrevolutsioonilikus sõjas N. Liidu vastu.

Kuid selleks, et N. Liidule ligi pääseda, peab saksa fashism Poolast ja Baltimaadest läbi tulema. Ta peab kas need (jutt on Baltimaadest) oma alla heitma, või seesmiselt vallutama, seal avaliku fashistliku diktatuuri hitlerismi mustri järgi maksma pannes. Nii üks kui teine tähendab Baltimaade, sealhulgas ka Eesti, iseseisvuse kaotamist, tähendab eesti rahva müümist Hitlerile suurtükilihaks N. Liidu vastase sõja avantüüris.

Fashistlik „vabadussõjalaste“ liikumine Eestis, olles sisult Eesti finanskodanluse fashistlik liikumine avaliku fashistliku terrori diktatuuri maksmapanemiseks, on oma välispoliitikas otsene hitlerismi käsik. Tema püüd on eesti rahvast Hitlerile suurtükilihaks N. Liidu vastase sõjaavantüüri jaoks maha müüa.

Ja eesti kodanlus, kes praegu pealootuse faschistlikule diktatuurile paneb, organiseerides ja relvastades faschistlikke jõuke töörahva veristamiseks, paneb end Nõukogude Liidu vastaseks kontrevolutsioonilikuks sõjaks samuti palavlikult sõjariistu.

Asjaolu, et saksa faschistid Baltimaadest avalikult ja salgamatult kui oma „Idaproovintsist“ räägivad (ja mitte üksi ei räägi, vaid ka teostada püüavad), mis juba „jumalast Saksamaale olevat määratud“, tekitab muidugi teatud ärevust eesti kodanluse ühe osa seas. Osalt sellest tulevadki need hõõrumised eesti faschistliku kodanluse enese leeris ning osa kodanluse näilik „võitlus“ faschistliku „vabadussõjalaste liidu“ vastu. Sellest tulevad need poole-suuga öeldavad meelitud Nõukogude Liidu aadressil ning mõningad püüded Nõukogude Liidule lähenemiseks (peale-tungija äramääramise lepingu allakirjutamine Eesti poolt jne). Kuid siin tuleb täie kindlusega alla kriipsutada, et eesti kodanluse põhimised klassihuvid esiplaanile seavad N. Liidu vastase sõja ettevalmistamise ja sellest osavõtu. Ilma igasuguse liialduseta võib öelda, et kui eesti kodanlusele valida on proletariaadi võimu ning oma iseseisvuse kaotamise vahel, siis valib ta ilma kõhklemata viimase. Iseseisvus on eesti kodanlusele vaid ainult kauplemise objektiks, millel ainult niipalju väärtust on, kui palju see talle töörahva kurnamise ja suurte kasude saamise kindlustab. Eesti kodanluse riigi lähedus N. Liidule, N. Liidu sotsialistliku ehitustöö revolutsioneeriv mõju eesti töörahvale, tööliklassi ja töötavate hulkade kasvav poolehoid N. Liidule, tõukavad eesti kodanlust ikka enam ja enam vanale tuttavale teele — interventsioonile N. Liidu vastu. Sir Laidoneri sõjakäigud Krasnaja Gorka, Ostrovi ja Oudova alla esimese interventsiooni puhul ühes vene valgekaardlastega, need on eeskujud, mis eesti kodanlusele silma ees seisavad ja millele nad järele tegema õhutavad. Mitte terve mõistus ei juhi eesti kodanluse poliitikat, vaid pime klassiviha ja hirm töörahva eest. See sunnib ta kõige meeletuma, avanturistlikuma, verisema sõjapoliitika teele, mis praegustes tingimustes ja jõudude vahekorras paratamata ka Eesti iseseisvusele lõpu tegemist tähendab. Seda näeme eriti sellest, kuidas eesti niinimetatud „demokraatlik“ kodanlus N. Liidu välisasjade rahvakomissari sm. Litvinovi kõneste suhtus, milles viimane seda tõsi-asja alla kriipsutas, et N. Liit Baltimaade iseseisvust kaitseb, et N. Liit suure tähelepanuga kõiki väliseid ja sisemisi protsesse

jälgib, mis sellele iseseisvusele kardetavaks võivad saada. Selle kõne võttis eesti kodanline ajakirjandus väga skeptiliselt vastu ja luges seda peaaegu „Eesti sisemistesse asjadesse segamiseks“. Nõukogude Liidu tõelikku rahupoliitikat nimetab eesti kodanlus „Eesti sisemistesse asjadesse segamiseks“! N. Liit, kes esimesena Eesti iseseisvust tunnistas, kes ikka ja alati järjekindlalt rahupoliitikat on ajanud, kes kõigi väikerahvaste iseseisvust kaitseb, kuulutatakse ikka ja ikka jälle „jõuks, kelle poolt Eesti iseseisvusele hädaoht ähvardab“, kuna aga saksa faschismi poolt organiseeritav tõelik sõjakäik idasse, tõelik sõjaõhutus maha vaigitakse. Kas on veel paremat tunnistust tarvis selle tõenduseks, et eesti kodanlus valmis on iseseisvust kas või vanakuradile maha sahkerdama, kui aga temale mingisugune võimalus jäetaks oma töörahvast edasi kurnata. Kas on veel paremat tunnistust tarvis selle tõenduseks, et eesti kodanlus endiselt ettevalmistust N. Liidu vastaseks sõjaks jätkab. Nõukogude Liidu vastaseks sõjaks ja ainult selleks seab eesti faschistlik kodanlus korda oma sõjajõude, neid ümber korraldades ja kõvendades eriti viimasel ajal (sõjalaevade mahamüümine uue, parema sõjalaevastiku muretsemise eesmärgil, lennukitööstuse arendamine, sõjajaelarve suurendamine, allveelaevade muretsemiseks korjanduse teel fondi loomine jne).

Et oma seljatagust selles sõjas kindlustada, püüab eesti kodanlus faschistliku diktatuuriga töörahva revolutsiooniliku liikumist veriselt maha suruda ning töörahvast vennatappvasse sõtta kiskuda. Eesti kodanluse sõda, milleks ta ette valmistab, võib olla **ainult üks** sõda, see on sõda N. Liidu vastu imperialistide juhatusel. Mingist muust sõjast Eesti suhtes saab vaevalt juttu olla. Ja just selleks sõjaks õpetab eesti kodanlus oma sõjavägesid ja faschistlikke jõuke ja seab neid korda. Vaadake ainult „Sõdurit“. Kui palju ruumi võtab seal N. Liidu punaväe tundmaõppimine. Kas pole kõik taktilised ülesanded seatud N. Liidu vastase sõja kohaselt, kas ei peeta kõik manöövrid sellekohaselt, et vaenlane tuleb idast...

Sõja ettevalmistus käib kõige kibedamalt ka ideoloogilisel väerindel. Faschistlikud vabadussõjalased õhutavad kõige aktiivsemalt marurahvuslust ning loovad N. Liidu vastast meeoleolu. Faschistlik kodanlus püüab oma ajakirjanduses igat „Suur-Eesti“ ideed üles piitsutada, minnes isegi niisuguste jaburdusteni, nagu seletus, et vene legendaarsed, vürstid Rjurik, Sineus ja Tru-

vor olevat eestlased olnud ja Novgorodi maa kuulunud eestlastele. Siit otsene järeldus, — see maa tagasi võtta!

* * *

Imperialistliku ja N. Liidu vastase kontr-revolutsiooniliku sõja hädaohu suurenemisega suureneb ka II Internatsionaali ja kõigi maade sotsiaaldemokraatlikkude parteide aktiivsus ühiskondliku arvamise ettevalmistamisel selleks sõjaks patsifismi ning sõja vastu „võitlemise“ lipu ja suitsukatte all.

„II ja Amsterdami Internatsionaalid kohandavad oma poliitikat sõjaeelsele olukorrale, püüdes oma kodanluse huviseid kindlustada ning peahoopi NSV Liidu vastu juhtida“ (KITK XIII pleenumi teesidest).

Samuti nagu imperialistliku ilmasõja eel läbimäda oportunistlik II Internatsionaal sunitud oli rea sõjakaid sõjavastaseid resolutsioone vastu võtma, milles kodanlust sõjakorral isegi revolutsiooniga ähvardati, nii teevad need kogunud petised ka praegu suurt kisa sõjaküsimuse ümber. Kui kõigi maade sotsid varem sõjahädaohtu maha püüdsid salata ning hulkadele seletasid, et sõjahädaoht olla Moskva kommunistide väljamõeldus, kes sellega „oma sisepoliitika pankrotti ning maadevallutamise püüdeid naabririiikide vastu“ tahtvat varjata, siis ei saa need kaabakad nüüd enam ka kõige parema tahtmise juures sõjahädaohtu maha salata, sest see on niivõrd käegakatsutav. Keegi ei usuks nüüd enam sarnast kontr-revolutsioonilikkude loba: Imperialistlikkude sõdade uue vooru lähedusest annab nüüd tunnistust terve rida ümberlülkkamatuid tõsiasju. Ja sellepärast võtavad need kodanluse käsikud ja toed tarvitusele teistsuguse taktika, mis praegusele sõjaeelsele olukorrale rohkem vastab ning mis selles olukorras paremini sotside ülesannet täidab — hulkasid tõelikust revolutsioonilikust sõjavastasest võitlusest tagasi hoida, nende jõude killustada ja halvata.

II Internatsionaali büroo võttis möödunud aasta novembris suure pika resolutsiooni „sõja vastu võitlemise“ kohta vastu. Sellega püüab ta imperialistliku sõjaeelse II Internatsionaali manöövrit uuesti ellu äratada, soovitades töölisklassile „vastata sõjale üldstreigiga.“

Lenin õpetas meile, et sõjale ei saa „üldstreigiga vastata“, sama nagu ei saa „vastata“ sõjale revolutsiooniga selle otsekoheses mõttes. Selleks, et sõda ära hoida, peab töölisklass juba enne sõda revolutsiooni võidu eest võitlema; selleks, et

sõjaga ühenduses kodanlust kukutada ja proletariaadi diktatuuri maksuma panna, peab töölisklass juba enne sõda revolutsiooni eest võitlema. II Internatsionaali ähvardus sõjale üldstreigiga „vastata“ on vaid hulkade petmine, nende käte sidumine tõelikus sõjavastases võitluses, nende eemalehoidmine revolutsioonilikust võitlusest sõja vastu ja seega oma kodanlusele kaasaaitamine.

Mis sotsiaalfaschistide loba üldstreigist väärt on, seda näeme kõige piltlikumalt sellest, et jaapani sotsfaschistid enne seda, kui jaapani imperialistid Hiinale kallale tungisid, samuti ähvardasid sõjale üldstreigiga „vastata“, kuid sõja lahtipuhkemisel nad mitte üksi ei jätnud seda üldstreiki välja kuulutamata, vaid püüdsid ja püüavad igasuguste „teooriatega“ jaapani imperialismi sõjakäiku Hiinas õigustada, samuti nagu ettevalmistust N. Liidule kallale tungimiseks.

Saksa sotsiaaldemokraatia, kes kogu oma poliitikaga Hitleri võimu juurde upitas, hääletas Hitleri „tasalülitatud“ riigipäeval Hitleri välispoliitika **poolt**, andes seega saksa faschismi sõjaõhutamise plaanidele oma täieliku õnnistuse. Kas on tarvis veel paremat tõendust selleks, et II Internatsionaal mitte üksi igasuguste suitsukatetega kodanlusele ei aita sõda ette valmistada, vaid et ta seda otsekohe, varjamata teeb.

Niinimetatud „demokraatlikkude“ maade sotsiaalfaschistid õigustavad oma kodanluse toetamist sõja ettevalmistamisel „demokraatia“ kaitsemisega faschistlikkude maade vastu (Prantsusmaa ja tema blokk). Nad seavad ikka selgemini „isamaa kaitsemise“ loosungi üles, seades seda ühendusse võitlusega diktatuuri maade vastu üldse (selle all mõtlevad nad eestkätt N. Liitu). See vastab täiel määral nende maade kodanluse huvidele, kelle teenistuses need sotsiaalfaschistlikud parteid seisavad.

See avalik „isamaa kaitsemise“ õhutamine annab omakorda tunnistust II Internatsionaali lagunemisest üksikute imperialistlikkude gruppide järele. Iga imperialistliku grupi sotsfaschistid kaitsevad siin oma kodanluse huviseid, kattes seda kinni faschismi ja „üldse diktatuuri“ vastu võitlemise hüüdsõnadega.

Sotsfaschistid püüavad oma „isamaa kaitsemise“ hüüdsõna ka teoreetiliselt põhjendada. Ja nagu alati sepitevad sellekohaseid teooriaid „pahempoolse“ sõnakõlksu varjus kõige peenemad petised — austromarksistid (kelle järelkäijateks on Eesti niinimetatud „pahempoolsed“ sotsid

— N. Andreesen j.t). Arutades „isamaa „kaitsmise“ küsimust seavad austromarksistid selle seosesse sellega, — missugune klass võimu juures seisab ja **missugustes vormides ta oma võimu teostab.**

Selles vormelis on äraandja eeslikõrvad ära peidetud, mis aga lühemal vaatlusel siiski kohe silma torkavad. Tehes näo, nagu seisaks nemad klassivõitluse seisukohal, nagu tunnistaks nemad ainult töörahva isamaa kaitsmist kodanluse kallale tungi vastu, torkavad nad siinsamas kohe teise osa valemist ette — „missugustes vormides ta oma võimu teostab“. Arusadavasse keelde tõlgituna tähendab see seda, et sotsid tunnistavad ainult demokraatia kaitsmist diktatuuri vastu üldse. Nad jäävad truuks oma seisukohtadele: nad viskavad proletariaadi diktatuuri ühte patta faschistliku diktatuuriga ja kutsuvad töörahvast **kodanluse diktatuuri** demokraatia lipu all kaitsma. Sellega kutsuvad nad ka N. Liidule kallale tungima, sest on ju see nende seletuse järgi samasugune diktatuurimaa, nagu Saksamaa ja Itaalia, kuna Prantsusmaa, Inglismaa jt. demokraatiamaad on, kelle kaitsemisele sotsid töörahvast kutsuvad.

Austromarksistid seavadki demokraatia eeskujuks — inglise imperialismi ning kutsuvad töörahvast kaitsma... inglise imperialismi, — vabadust röövida oma asumaid, röövida oma maa töörahvast, nad kutsuvad kaitsma inglise imperialismi vabadust... ette valmistades kontrerevolutsioonilikku sõda N. Liidu vastu. Sellane on „pahempoolsete“ austromarksistide „pahempoolsete“ sõjateooriate tegelik sisu ja mõte. Sest nagu teada, on inglise imperialism liidus jaapani imperialismiga; inglise imperialism toetab jaapani imperialismi tema kontrerevolutsiooniliku sõja ettevalmistamisel nii moraalselt kui ka materiaalselt (sõjariistadega ja sõjavarustusega). Inglise imperialism seisab praegu N. Liidu vastase kontrerevolutsiooniliku sõja organiseerijate eesotsas. Inglise imperialism seisab ka saksa faschismi seljataga, toetades tema otseseid sõjaõhutamise plaane ja sepitsusi.

II Internatsionaali teoreetikud õhutavad otseselt Nõukogude vastast sõda. Selleks on eriti viimase aja kohta olemas terve rida kujukaid tõendusid. Üheks kõige jõledamaks nõukogudevastaseks kihutustööks on viimasel ajal käima pandud marulikkihutustöö N. Liidu rahupoliitika vastu, selle rahupoliitika laimamine. Kõigi maade sotsfaschistlikud parteid tõstsid hiljuti maruliku laimuvalingu N. Liidu vastu ja püüdsid N. Liidu poolt sõlmitavaid mittekallale-

tungilepinguid, eriti aga N. Liidu ja Saksamaa vahelise kaubalepingu pikendamist, kui töörahva huvide äraandmist kujutada, kui faschistlike riikidega liidu loomist. „Nõukogude Liidu poliitika on üks, Kominterni poliitika — teine,“ kisendasid need kaabakad. Ühes kodanlusega seletasid nad, et N. Liit, kui diktatuuri maa, väga hästi koos töötab faschistliku diktatuuri maadega, ei olevat ju nende vahel mingeid põhimõttelikke lahkuminekuid! Saksamaaga kaubalepingu pikendamist kujutasid ja kujutavad nad otse Saksamaa töörahva äraandmisena, Hitleri terrori toetamisena jne, jne.

See manööver on otsene sõja ettevalmistuse toetamine. Kujutades asja nii, nagu peaks Nõukogude Liit vahet tegema kapitalistlike riikide vahel, pidades mõnda neist paremaks sellepärast, et seal valitseb kodanluse diktatuuri demokraatlik vorm, püüavad sotsfaschistid töörahvale puru silmapuistata, ning teda nõukogudevastaseks teha. Nõukogude Liit sõlmib lepinguid kõigi kapitalistlike maadega selleks, et sõda ära hoida ja takistada, kasutades selleks imperialistide omavahelisi vastuolusid. Nõukogude Liidu rahupoliitika on töörahva huvide, sest töörahva huvid nõuavad sõja ärahoidmist. Sealjuures ei või Nõukogude Liit eelistada ühtki kapitalistlikku maad teisele. Kõigil neil maadel valitseb kodanluse diktatuur ühel ehk teisel kujul.

Eesti sotsiaaldemokraatia kuritööd töörahva vastu sõja ettevalmistamises ja kodanluse sõjapoliitika teostamises on samuti suured. Eesti sotsid tegid kaasa esimese interventsiooni Nõukogude Liidu vastu, aidates Eesti töörahva revolutsiooni veresse uputada. Kogu iseseisvuse aja jooksul on eesti sotside juhid kodanluse paremateks agitaatoriteks Nõukogude Liidu vastase sõja ettevalmistamisel olnud. Selles asjas võivad Eesti Reid ja Astid teiste maade sotsidele mitu silma ette anda. Võttes osa kodanlisest valitsusest, on nad kõigiti toetanud kodanluse sõjapoliitikat, olles küllalt teadlikud selles, et eesti kodanlus võib ainult Nõukogude Liidu vastu sõdida. Suuremad sõjategelised ettevõtted (strateegilised raudteed) said oma aluse nimelt sots Rei valitsuse ajal. Ja uue interventsiooni ettevalmistamises mängivad eesti sotside juhid samasugust jõledat osa, nagu nad mängisid siis, kui ülemtimukas Laidoner Krasnaja Gorka all käis. Selle tõsiasi peab Eesti töörahvas endale lõpulikult selgeks tegema.

Missugused ülesanded seisavad kommunistlike parteide, sealhulgas ka Eestimaa Kommunistliku Partei, ees ühenduses sõjahädaohuga?

XIII pleenumi resolutsioon vastab sellele küsimusele niiviisi:

„Kodanlus tahab kuritegeliku imperialistliku sõjaga ning kontrevolutsiooniliku sõjakäiguga võidurikka sotsialismi maa vastu kapitalismi hukkamist edasi lükata. **Rahvusvahelise kommunismi suur ajalooline ülesanne on — mobiliseerida laiad hulgad võitlusele sõja vastu juba enne sõja algust ning sellesamaga kiirendada kapitalismi hukkamist. Ainult enamlik võitlus revolutsiooni võidu eest enne sõda kindlustab revolutsiooni võidu ühenduses sõjaga.**“

Ja edasi:

„Sõja vastu võideldes peavad kommunistid, juba nüüd imperialistliku sõja kodusõjaks muutmist ette valmistades, oma jõude igal maal imperialismi sõjamasina sõlmpunktidesse koondama.

Kommunistlikud parteid peavad peale agitatsiooni kõvendamise, maksu mis maksab, praktiliselt massilisi aktsioone korraldama (sõjavarustuse ja sõjaväe veo takistamine, sõdivate riikide tellimiste täitmise saboteerimine, meelevaldused sõjaliste manöövrite vastu jne), poliit-hariduslist tööd sõjavägedes ja laevastikus kõvendama.“

See on leninlik sõja vastu võitlemise juhtnõr. Imperialistlikud sõjad on kapitalismi paratamatud kaaslased. Seepärast on ainuke õige võitlus sõja vastu — võitlus kapitalismi kukutamise, proletariaadi diktatuuri maksmapanemise eest. Imperialistlik sõda tuleb kodusõjaks muuta. Igasugune muu loba „võitlusest sõja vastu“, ähvardused „sõjale üldstreigiga vastata“ jne — on töörahvahulkade petmine, nende käte sidumine ning töörahva kapitalistidele suur-tükilihaks müümine.

Võitluses imperialistliku ja nõukogudevastase kontrevolutsiooniliku sõja vastu peavad kommunistlikud parteid, kõik kommunistid ja revolutsioonilikud töölised silmas pidama kahte põhimomenti.

1. Kommunistid peavad igapäev, alaliselt laiades hulkades kõige laialisemat selgitustööd tegema, paljastades konkreetselt, faktide najal, kõiki salasepitsusi, mille kaudu kapitalistid sõda ette valmistavad, paljastades sotsifaschistide ning kõigi väikekodanliste „rahuapostlite“ tegelikku sõja valmistust ning hulkade petmist.

2. Kommunistlike parteide kõvendamine, nende põrandaaluse aparadi kõvendamine: eriti aga sõjaväes töötava organisatsiooni igakülgne kõvendamine ja kindlustamine ning laiendamine. Ilma organisatsiooniliselt tugeva ning hulkadega seotud kommunistliku parteita ei saa olla edukat võitlust sõja vastu.

Vaatame, mida tähendab see konkreetselt Eestimaa kommunistliku partei, Eestimaa kommunistide kohta.

See tähendab, et iga parteiorganisatsioon, olgu ta nii suur ja tugev kui tahes, või koosnegu ta ainult mõnest üksikust kommunistist; et iga kommunist üksikult võetuna ikka ja alati tööliste hulkadega kokkupuutudes peab paljastama eesti kodanluse ja sotside ettevalmistusi kontrevolutsioonilikuks sõjaks Nõukogude Liidu vastu. See tähendab seda, et iga kommunist, iga klassiteadlik tööline, iga päev kodanluse jõhkra pealungi vastu võideldes, faschismi vastu võideldes, peab hulkadele näitama, et fachistlik diktatuur tähendab sõda, tähendab kontrevolutsiooniliku sõda N. Liidu vastu. Kõik seesugused ja sarnased faktid, nagu — sõjalae-vade avantüür, lennukite ja lennujaamade ehitamine, korjandused allveelaevastiku ehitamise heaks jne, jne — peavad kommunistid hulkadele selgeks tegema, ära näidates, mis nende tõelik otstarve on. Tuleb seletada, mida tähendab faschistide marurahvuslus, jaapani ja saksa faschismi kiitmine, N. Liidu rahupoliitika mahategemine ja mõnitamine kodanluse lehtede ja agitaatorite poolt, laimujutud N. Liidu „näijast“ jne, jne. Peab hulkadele selgitama, et kõik need „iähenemiskatsed“ N. Liidule (mittekallaletungi leping, pealungija äramääramise leping jne) sugugi seda ei tähenda, et eesti kodanlus N. Liidu vastase sõja ettevalmistamisest lahti on öelnud. Nende lepingute varjul kestab kontrevolutsiooniliku sõja ettevalmistamine edasi. Ja igasugused pettelootused vastupidisest on kahjulikud, uinutavad proletariaadi ja töörahva valvelolekut, teevad nad passiivseks, ning võimaldavad kodanlusel töörahvast sõtta kiskuda.

Erilist võitlust peavad parteiliikmed ja teadlikud revolutsioonilikud töölised sarnaste seadete vastu pidama, mis isegi meie partei mõnede liikmete hulgas maad on leidnud, — nagu poleks N. Liidu vastase sõja hädaoht Eestis terav sellepärast, et N. Liit on tugev, ja ega eesti kodanluse talle kallale minna ikka ei julge. Tõsi, Nõukogude Liit on tugev, tema tugevus kasvab igapäev. Ja just see tugevuse kasv

ongi üheks põhjuseks, miks kapitalistlikud röövikud senini N. Liidule kallale pole tunginud. Kuid see ei eita sugugi seda, et N. Liidu vastase sõja hädaohtterav on. Mis aga eesti kodanluse puutub, siis ei saa muidugi juttu olla sellest, et ta üksinda N. Liidule kallale saaks tungida, tema kui sõjaline jõud ei tule sarnasel juhtumil arvessegi. Kuid imperialistlikus süsteemis on ta üks lüli N. Liidu vastases ahelikus, ning ühes teiste imperialistidega, nende juhtimisel, valmistab ta ette N. Liidu vastast sõjakäiku. Selle küsimuse peavad kõik kommunistid endile selgeks tegema ning vastulöögi andma kõigile oportunistlikele sõjahädaohu alahindamise püüetele. Vastulöökk tuleb anda ka niisugusele fatalistikule seadele, nagu ei oleks mõtet sõja vastu võidelda, sest sõda on niikuinii paratamata. Seda ära hoida ikkagi ei saa. Küllap meie siis, kui sõda lahti puhkeb, tema kodusõjaks muudame. Niisugused väited on läbi ja läbi oportunistlikud ning väljendavad vaid nende vaadete kandjate allavandumist revolutsioonivõitluse raskustele. Revolutsiooniliku sõjavastase võitlusega saab töölisklass sõda takistada ning ainult revolutsioonilik võitlus sõja vastu enne sõda valmistab töölisklassi ette, et imperialistlikku sõda kodusõjaks muuta. Kõik jutud sõja paratamatusest ja tema vastu võitlemise mõtetusest aga demobiliseerivad töölisklassi ja aitavad kodanlusel teda sõjas suurtükilihana oma huvides kasutada.

Ühenduses otsekohese sõjahädaohuga ja eriti nõukogudevastase sõja hädaohuga peame kommunistliku partei pörandalust organisatsiooni ja aparati kõige energilisemalt kindlustama ning ta sõjaseisukorra kohaselt valmis seadma. See tähendab seda, et meie partei organisatsioonid peavad rohkem kui kunagi varem tähelepanu pöörama oma rakukeste loomisele tähtsamatesse sõjatööstuste ning sõjastrateegiliselt tähtsatesse punktidesse ja asutustesse, ning eriti sõjaväkke. Revolutsioonilikud töölised peavad juba praegu õppima sõjariistadega ümber käima, õppima sõjariistu ja sõjatarbeid rikkuma ja hävitama. See on otsene ettevalmistus tegelikult sõja kodusõjaks muutmiseks. Ilma selleta ei suuda revolutsioonilikud töölised seda teha, ning kõik ilusad kõlavad sõnad sellest jäävad õhku rippuma, kui meie praegu selleks organisatsiooniliselt ette ei valmistata. Kommunistid ja revolutsioonilikud töölised peavad endile selle teadmise sisse istutama, et iga revolutsiooniliku töölise kohus on otsekohe punaväele abi anda,

kui eesti kodanlus ühes teiste imperialistidega Nõukogude Liidu vastast kontrevolutsioonilikkude sõda alustab. Selle teadmise peavad revolutsioonilikud töölised ka laiaadesse töörahva hulkadesse kandma ja eestkätt raudteelaste ning sõjatööstuse tööliste sekka. Raudteed mängivad sõjas määratusuurt osa. Sellest saavad väga hästi aru eesti fashistid, ega nad siis muidu kõigepealt oma käsi raudteelaste järele siruta ning raudteelaste seas fashistlikku ametiühisust luua püüa. Raudteede tegevusest oleneb see, kas kodanlusel korda läheb oma sõjajõude õigel ajal sõja- piirkonda paisata, raudteede tegevusest oleneb see, kuidas need sõjajõud varustust saavad jne. Sellespärast on revolutsioonilikkude raudteelaste vastutus kogu töörahva ees eriti suur. Nende tööst oleneb suurel määral see, kas kodanlusel korda läheb töörahvast sõtta viia ja misuguste tagajärgedega see sõda lõpeb.

Niiviisi enamlikult sõjavastast võitlust pidades ja töörahvast ette valmistades imperialistlikku sõda kodusõjaks muutma — võime öelda:

Imperialistid loodavad oma lagunevat korda uue ilmasõjaga ja Nõukogude Liidu vastase kontrevolutsiooniliku sõjaga päästa. Kuid nad eksivad rängasti. Imperialistid alustavad sõja, kuid lõpetavad tema tööliste ja talurahva hulgas. Ka sel juhtumil, kui töölisklassil korda ei lähe kapitalismi enne sõda kukutada, on sõja tagajärjed kapitalistide jaoks igatahes sootuks vastupidised nende lootustele. Töölisklass on õppinud ilmasõjas; oktoobrirevolutsiooni õppetunnid pole mitte kaduma läinud. Töörahvahulgas teavad, et sõja lõpetamiseks kõige kindlam tee on — imperialistliku sõja muutmine kodusõjaks oma kodanluse vastu — võitluseks proletaarsete revolutsiooni ja nõukogudevõimu eest.

Nõukogude Liidu vastane sõda, mida ka eesti kodanlus ette valmistab ja mis ainuke tõenäoliku sõda on, millest ta osa võtma saab, ei täida samuti kapitalistide lootusi.

„Vaevalt küll võib kahelda, et see sõda saab olema kõige hädaohtlikumaks sõjaks kodanlusele.

Ta saab kõige hädaohtlikum olema mitte ainult sellespärast, et NSV Liidu rahvad saavad revolutsiooni võidusavutuste eest viimase veretilgani võitlema. Ta saab kodanlusele kõige hädaohtlikum olema veel sellepolest, et sõda ei peeta mitte ainult väerinnal, vaid ka vastase seljataga. Kodanlusel ei pruugi kahelda,

et NSV Liidu töölisklassi rohkearvulised sõbrad Euroopas ja Aasias selle eest hoolitsevad, et seljatagant oma rõhujat rabada, kes ülekohtuse sõja kõigi maade töölisklassi isamaa vastu sepi- senud. Ja ärgu härrad kodanlased meile pahaks pangu, kui nad järgmisel päeval pärast niisugust sõda mõnda neile lähedal seisnud valitsust, kes praegu „jumala armust“ õnnelikult valitsevad, enam ei leia“ (J. Stalini kõnest ÜK(e)P XVII kongressil). Need rahvusvahelise töölisklassi suure juhi sm. Stalini sõnad on leidnud tormi-

liku vastukaja kogu maailma töörahva südames. Töörahva revolutsioonilik eelvägi — kommunistlikud parteid — teevad kõik selleks, et neid juhi sõnu täide viia. Kommunistid ei kiitle, et nad „vastavad sõjale üldstreigiga“. Kuid nad valmistavad töölisklassi selleks ette, et kui kodanlus oma mõrtsukakäed töörahva rahvusvahelise isamaa — Nõukogude Liidu — järele välja sirutab, siis töölisklass sellele sõjale proletarse revolutsiooniga vastab ja — nõukogudevõimu maksmapanekuga — ka Eestis.

V. Ahja

Faschism ja sotsiaalfaschism Eestis¹

1. Kodanlise diktatuuri faschiseerimine Eestis

Kriisi purustava hiiglajõu ja nõukogudevastase sõja palavliku ettevalmistamise ning sel alusel töörahva hulgas sügava rahulolematuse kasvamise tagajärjel on eriti viimase aasta-poolteise vältel toimunud kiire faschiseerumise protsess Eestis, mis avaldub eesti kodanluse üleminekus ikka rohkem ja rohkem avalikkude terroristlikkude meetodite juurde valitsemises ja monopolistliku kodanluse poolt faschistlikkude lõokrühmade loomises n.n. „vabadussõjalaste“ näol. Sellele protsessile andis hoogu omaltpoolt Hitleri võimuletulek Saksamaal.

Faschiseerumise protsess Eestis näitab, et eesti suurkodanlus mobiliseerib kontr-revolutsioonilikke jõude kasvavate revolutsioonijõudude vastu.

Kõik viimaste aastate kodanlised ja kodanluse ning sotsiaaldemokraatia kokkuleppevalitsused on teostanud kodanluse diktatuuri faschiseerimist ja teetasandamist avalikule faschistlikule diktatuurile Eestis. Eriti järskude abinõudega teostas faschiseerimist Tõnissoni valitsus. Ta lõi alla kroonikursi, et tööliste tööpalka vähendada ja kogu töörahva paljaksrõõvimise teel kapitalile kasuprotsente kriisi olukorras suurendada. „Faschismivastase võitluse“ ja „demokraatia kaitse“ hüüdsõnade katte all viis ta läbi terve rea samme kodanlise diktatuuri faschiseerimise sihis: pani sõjaseaduse maksa kogu riigis, pani ametisse erakorraliste õigustega sisekaitseülema, seadis sisse eeltsensuuri, koosolekute ja töölis-ajalehtede keelu, sulges Tartus, Pärnus jne pahempoolsed töölisorganisat-

sioonid, mobiliseeris riigivõimu töölisklass majanduslikkude võitluste nurjaajamiseks (arreteerimised streigi puhul aurik „Mail“). Kõige sellega valmistas Tõnissoni valitsus ette faschistide poolt esitatud põhiseaduse eelnõu läbimineku rahvahääletusel. „Vabadussõjalaste“ liidu vormiline sulgemine (kusjuures Tõnissoni valitsus võimaldas „vabadussõjalastele“ mittevormiliselt täiesti endiselt edasi tegutseda ja pealegi riigi-aparaadilt igasugust toetust saada), lõi eriliselt soodsad tingimused neile tegutsemiseks ja nende poolt hulkade ninapidi vedamiseks ning faschistliku põhiseaduse eelnõu läbiminekuks. Tõnissoni valitsus kiirendas õige mõjuvate sammudega nõukogudevastase sõja ettevalmistamist.

Faschiseerimine ja nõukogudevastase sõja ettevalmistamise kiirendamine on täiesti üksteisega seotud. Viimane eeldab eelmist. Muu seas vanade kõlbmatute ja nõukogudevastases sõjas vähese väärtusega sõjalaevade mahamüük, et nende asemele vajalikke allveelaevu ja mootorpeedopaate muretseda, oli kaugele ulatavaks sammuks, mis Tõnissoni valitsus nõukogudevastase sõja ettevalmistamise kiirendamises läbi viis. Tõnissoni valitsuse „vastarinna“ poolt sel puhul tehtud kisa „riigi sõjavõime nõrgestamise üle“ oli manööver, suitsukate, mille taga nõukogudevastase sõja ettevalmistamist kiirendati. Sellest manöövrist võttis osa ka sotsiaaldemokraatia. Tegelikult aga valitses kõikide kodanliste parteide ja samuti sotsiaaldemokraatia vahel täielik üksmeel Tõnissoni valitsusega vanade sõjalaevade mahamüümise küsimuses. Näit. kirjutab üks endine Tõnissoni valitsuse „vastarinna“ ja praeguse valitsuse häälekandja — „Kaja“ (1. veebr. 1934. a.), et sõjanõukogu ja riigikaitse komisjon, kus

¹ Kirjutatud enne 12. märtsi pööret.

olemas kõikide kodanliste parteide ja sotsiaaldemokraatliku partei esindajad, teostavad edasi Tõnissoni valitsuse poolt algatud nõukogudevastase sõja ettevalmistamise kiirendamise plaane, ja nimetab neid kõige paremateks plaanideks „praeguse riigimajanduse kandejõu“ juures. Nüüd ei varja „Kaja“ ka seda, et müüdnud sõjalaevad olid kõlbmatud „väikse riigi merekaitse alal“ ja tunnistab allveelaevad „väikse riigi merekaitse põhirelvaks... Tema on nägemata ja mõjuv relv, mis võib vaenlast hävitada, ilma et tema vastu saaks tagajärjekalt tegutseda“, aga „mootorpeedopaadid“ olevat „allveelaevadele täienduseks väga tarvilikud“. Siit näeme, misugust tähtsat osa etendas Tõnissoni valitsus nõukogudevastase sõja ettevalmistamise kiirendamisel.

Tõnissoni valitsus sobitas ühtlasi ka kokkulepet Saksamaa fashismiga, viimase „idasse tungimise“ plaanide suhtes. Need sobitused toimusid läbirääkimiste varjul „tollionioni sõlmimise“ üle.

Sotsiaaldemokraatia mängis ametlikult Tõnissoni valitsusele „vastasrinda“, kuid tõelikult toetas ta täielikult Tõnissoni valitsust ja viimase poolt läbiviidavaid samme fashiseerimise ja nõukogudevastase sõja ettevalmistamise kiirendamise alal. Sotsiaaldemokraatia võttis isegi salaja osa Tõnissoni valitsuse fashiseerimisplaanide väljatöötamisest. „Rahva Sõna“ tunnistab seda avalikult, põhjendades seda „võitlusega demokraatia kaitseks“.

„Milleks salata ja varjata: sotsialistliku partei tegelastel on tulnud kõigepealt juhtida praeguse valitsuse ja koalitsiooni tähelepanu Eesti demokraatlikku riigikorda ähvardavale hädaohule ja nõuda valitsuselt kogu tema käsutuses oleva võimu kasutamist rahvavalitsusliku korra kaitseks“ — kirjutas „Rahva Sõna“ 19. aug. 1933. a.

Sotsiaaldemokraatia kannab täielikku vastutust Tõnissoni valitsuse tegevuse ja fashistliku põhiseaduse eelnõu läbimineku eest rahvahääletusel.

Praegune Pätsi valitsus valmistab otsekohe üleminekut avalikule fashistlikule diktatuurile Eestis (fashistlikul teel omavalitsuste, riigikogu ja riigivanema valimiste ettevalmistamine ja läbiviimine jne). Pätsi valitsus tasandab sellega ühelt poolt teed „vabadussõjalastele“ võimuletulekuks. Teiselt poolt haudub Päts ise, sotsiaaldemokraatia aktiivsel toetusel ja abil, avaliku fashistliku diktatuuri maksmapanemise plaane.

Pätsi valitsus jätkab Tõnissoni valitsuse poolt algatud nõukogudevastase sõja ette-

valmistamise kiirendamise poliitikat (uue sõjatehnika muretsemine, uute sõjaliste tellimiste andmine, sõjalised ehitused jne).

Sotsiaaldemokraatia kuulutas algusest peale, et ta Pätsi valitsust kõigiti toetab.

Siit näeme, et kodanlise diktatuuri fashiseerimisest võtavad osa kõik kodanlised parteid, sealhulgas ka sotsiaaldemokraatia. „Kõigil kodanlistel parteidel, sealhulgas ka sotsiaaldemokraatial, on ühine kurss kodanlise diktatuuri fashiseerimisele. Kuid selle kursi teostamine kutsub nende vahel paratamatult esile lahkuminekuid fashiseerimisevormide ja meetodite küsimustes“ (KITK XIII pleenumi teesid).

Niisuguseid lahkuminekuid kodanlise diktatuuri fashiseerimise teostamise juures näeme kodanluse leeris ka Eestis. Vanadel kodanlistel parteidel ja sotsiaaldemokraatlikul parteil on lahkuminekuid „vabadussõjalastega“. Kui „vabadussõjalased“ endile ruskitega vastu rindu taovad ja seletavad, et nende liikumine on ikkagi „sügavalt demokraatlik“, ja sotsiaaldemokraatliku partei ning teiste vanade kodanliste parteide „tasalülitamist“ nõuavad, samuti riigivõimu koondamist ainult „vabadussõjalaste“ parteikätte ning politseilikule terrorile oma bandiitlikkude löökrühmade abiksvõtmist, siis nõuavad vanad kodanlised parteid, sealhulgas ka sotsiaaldemokraatia, kodanlise diktatuuri fashiseerimist niisugustes vormides ja meetoditega, mis võimaldaksid vähe suuremal määral vanu mädanenud parlamentarismi vorme avaliku fashistliku diktatuuri juures alal hoida (vanade kodanliste parteide ja sotsiaaldemokraatia osavõtmise fashistlikust valitsusest, lehmakauplemine riigikogu osa üle jne). Ainult selles seisab lahkumineku kodanluse, sealhulgas ka sotsiaaldemokraatia, leeris fashiseerimise küsimuses.

„Vabadussõjalaste“ liit, see eesti hulgaline fashistlik partei, on eesti finanskapitali (monopolistliku suurkodanluse) kõige tagurilisemate, kõige marurahvuslikumate ja kõige imperialistlikumate olluste partei, kes püüab kõige häbematumana ja jõledama rahvusliku ja sotsiaalse demagoogia abil (nagu „eesti rahvusriigi loomine“, „aüväärse seisukoha ja heakäekäigu kindlustamine eesti rahvale“, „kurnamise kaotamine“ jm.) poolehoidu kriisi ja kapitali jõhkra kurnamise tagajärjel rahulolematuks läinud väikekodanliste kihtide (kõigepealt vaeseneva talurahva, käsitööliste jne), teenijate, riigimetnikkude ja eriti linna deklasseerunud olluste seas omale võita. Ta katsub ka tööliklassi ridadesse tungida. Viimase rahvahääletuse ajal lasksid fa-

schistid isegi töölistele üleskutse välja „tööliste nimel“. Provokatsiooni, bandiitlikkude löökrühmade ja politseiliku kuulmatu terrori abil, sotsiaaldemokraatia toetusel, algasid fashistid sissetungimist töötavate tööliste organisatsioonidesse (Tartus, Tallinnas) kus kõik sotsiaaldemokraatia poolt tehtud katsed, neid organisatsioone oma mõju alla painutada, olid tagajärjetaks jäänud. „Vabadussõjalaste“ eesmärk seisab kõige verisema terrorivalitsuse maksmapanekus töörahva üle, nagu seda näeme praegu Saksamaal. „Vabadussõjalaste“ võimuletulek tähendab töölisteliikumise ennenägemata metsikut tagakiusamist.

„Faschism on finanskapitali kõige reaktsioonilikumate, kõige marurahvuslikumate ja kõige imperialistlikumate olluste avalik terroristlik diktatuur. Faschism püüab monopolistlikule kapitalile väikekodanluse hulgas hulgalist alustuge kindlustada, apelleerides roopast väljalöödud talurahvale, käsitöölistele, ametnikkudele ja eriti suurlinna deklasseerunud ollustele, püüdes ka tööliklassi hulka tungida“ (KITK XIII pleenumi teesid).

Kui meie „vabadussõjalaste“ m. a. detsembrikuus ärapeetud kongressil vastuvõetud otsusi vaatame, kus fashistide programmilised nõudmised ja hüüdsõnad on üles seatud, siis näeme, et need ükssteisele risti vastukäivatest nõudmistest ja hüüdsõnadest koosnevad. Üheltpoolt on seal esitatud otsekohesed finanskapitali nõudmised (eraomanduse ja eraalgatuse kindlustamine, riigimõisate, eriotstarbekohtade jne väljaandmine suurkapitalistidele, võitlus marksismi vastu jm.). Teiselt poolt leiame nõudmisi, mis kohandatud väikekodanliste hulkade petmiseks ja nende oma poole võitmiseks (kesk-, väike- ja käsitööstuse arendamine, põlluharijale maa kindlustamine põliseks omanduseks jm.). Peale selle on rida nõudmisi ja hüüdsõnu üles seatud tööliste ja eriti töötavate tööliste püüdmiseks (lubamine töölistele õiglast osaamist loodavatest vara dest, töötavate tööliste luua asunduskohte jm.).

Saksamaa fashismi eeskujul on küllalt selgeks näiteks, kuidas fashistid töörahvale „head käekäiku“ ja „auväärset seisukohta“ kindlustavad (kõikide legaalsete töölisorganisatsioonide sulgemine, ennenägematu terror, tapmised, põletamised, koonduslaagrid, töötavate tööliste saatmine sunnitöölaagritesse, kurnamise suurendamine, töötasu alandamine, maksukoorma suurendamine, elukalliduse tõus jne, jne).

„Vabadussõjalaste“ programm nõuab nõukogudevastase sõja ettevalmistamise veel

suuremat kiirendamist. „Vabadussõjalased“ on kõige tihedamas sidemes Saksamaa fashistidega ja nende vahemeeste — balti parunitega. Nad on Saksamaa fashismi kõige truimad liitlased tema „idasse tungimise“ ja N. Liidule kallaletungimise plaanide teostamisel. Faschism kasvab Eestis välja kodanlisest demokraatiast, nagu teistes kapitalistlikkudes riikideski. Praeguse kapitalismi üldkriisi olukorras, kus kapitalismi kõik põhivastuolud on äärmiselt teravnenud, ei suuda eesti kodanlus oma vankuma löömad võimu enam teisiti alal hoida, kui täädike ja pöörase terrori abil. Kodanlise demokraatia ja fashismi vahel mingit põhimõtetlikku vahet ei ole. Mõlemad nad on ainult kodanluse diktatuuri erinevad vormid (kujud). Kodanline demokraatia on niisuguse kodanlise diktatuuri vorm, mida varjavad demokraatia viigilehed, parlamentarism, kuna fashism on avalik, alasti kodanlise diktatuuri vorm — terroristlik diktatuur. Mõistagi, et need mõlemad kodanluse diktatuuri vormid oma püsimeks sotsiaaldemokraatia, kui kodanluse sotsiaalse peatoe, toetust vajavad aktiivse abina.

2. Kuidas hindab sotsiaaldemokraatia fashismi klassilist iseloomu

Rahvusvaheline sotsiaaldemokraatia iseloomustab fashismi, kui „klassidest väljaspool seisvat võimu“, kui „lumpenproletariaadidiktatuuri“, „kui väikekodanluse mässu kapitalismi vastu“.

Sotsiaaldemokraatia järele „tõendavad“ sedasama kontrevolutsiooni eesrinna samumavad Trotski ja Thalheimer, kes Saksamaa fashismi kui „väikekodanluse kontrevolutsiooni“ hindavad; sellele seisukohale asus ka „pahempoolne“ oportunist Remmele (endine SKP kk liige), kes kinnitas, et „kogu kodanlus allub lumpenproletariaadile“.

Laguneva eesti sotsiaaldemokraatliku partei kõik rühmitused jagavad üksmeelselt täielikult rahvusvahelise sotsiaaldemokraatia põhimõtetlike seisukohti fashismi klassilise iseloomu hindamises. „Faschismi kandjaks on hukkuv keskklass“, kirjutavad Reid, Joonased, Astid jt. „Rahva Sõna“ 1933. a. 24. mai numbri juhtkirjas.

„Pahempoolne“ sotsiaalfaschist N. Andreesen (kes hiljutisel sotsiaaldemokraatia lavastusel — kongressil — „revolutsiooniliku opositsiooni“ esindaja osa etendas) „tõendab“, et „faschism on linna väikekodanliste keskkhiitide ja talupoegade mäss kapitalismi vastu“. („Rünnak“ nr. 5—1933. a.)

Mis peitub rahvusvahelise sotsiaaldemokraatia manöövri taga faschismi klassilise iseloomu hindamise küsimuses?

„Selle manöövriga püüab ta, esiteks, monopolistliku kodanluse pealt ära võtta vastutust faschistliku terrori eest; teiseks, oma pealt ära võtta vastutust kokkuleppepoliitika eest kodanlusega, selle eest, et ta kodanluse sotsiaalse peatoe osa täitis ja täidab; kolmandaks püüab ta halvata proletariaadi võitlust kodanlusega niinimetatud „demokraatlikkudel“ maadel; neljandaks nõrgendab ta meie võitlust faschistliku partei ja faschistliku diktatuuri vastu, aidates faschistidel oma kurnamisnägu varjata“ („Kom. Int.“ nr 33. — 1933. a.).

Neid asjaolusid peab silmas ka eesti sotsiaaldemokraatia, kui ta faschismi kui „väikekodanluse mässu kapitalismi vastu“ hindab.

„Pahempoolsed“ Martnad, Andreesenid jt. ei lähe parempoolsetest Reidest, Joonastest, Astidest jt. küünevõrdki lahku ka eesti faschismi hindamises. Reid, Astid, Joonased jt. on alati seletanud, et eesti faschism on ainult Hitleri agentuur, mis Saksamaalt sisse toodud, ja et eesti pinnas faschismi juured puuduvad.

„Eesti ja läti faschism on otseselt Hitleri Ida-Euroopa kohalikuks agentuuriks... ta tahab viia töötajad ja töötud kindralite ja ühiskonna äpardanud elementide juhtimisele,“ seletab „vasem“ sotsiaalfaschist Andreesen. („Rünnak“ nr 5. — 1933. a.)

Hulga tõsiasjade najal on täiesti selgeks tehtud, et „vabadussõjalastel“ on tihe ideoloogiline ja materjaalne side Saksamaa faschismi ja balti parunitega, et Saksamaa imperialism oma ahnitsemise plaanide läbiviimise jaoks näeb Eestis just „vabadussõjalastes“ oma kõige kindlaimaid abimehi. Ja seda nimelt sellepärast, et „vabadussõjalaste“ seljataga seisab eesti finanskapital, kes oma vankuva võimu alalhoidmiseks omalt poolt liitu otsib Saksamaa faschismi ja balti parunitega.

Kuid misjaoks eesti sotsiaaldemokraatia seda asja nõnda kujutab, et faschismil Eestis juuri ei ole, et „vabadussõjalaste“ liit on Eestis võõrkeha, mis Saksamaalt sisse veetud?

Sellega püüab eesti sotsiaaldemokraatia esiteks seda varjata, et faschism orgaaniliselt kodanlisest demokraatiast, kodanlisest Eestist välja kasvab, toetudes sotsiaaldemokraatia aktiivsele abile; teiseks, et suurokodanlus ja ühes temaga sotsiaaldemokraatia ise ka faschismi kandjad on ja järjekindlalt faschiseerimist teostavad; kolmandaks, kinni mätsida faschismi häda-

ohu tõelikku suurust käesoleval silmapilgul, kuna otsekohelelt ähvardab avaliku faschistliku diktatuuri maksmapanemise hädaoht nii „vabadussõjalaste“ kui ka n.n. demokraatliku kodanluse poolt koos sotsiaaldemokraatiaga. Sel teel katsub sotsiaaldemokraatia töölishulkasid aktiivsest revolutsioonilikust faschismivastastest võitlusest tagasi hoida, neid eksiteele juhtida ning nende revolutsioonilikku valvelolekut suigutada. Kõige äraandlikum ja hädaohtlikum on sotsiaaldemokraatia „pahempoolne“ tiib Martnatega, Andreesenitega j.t. eesotsas. Lobisedes „revolutsioonilikust võitlusest“ faschismi vastu, „töölisklassi jälleühendamisest“, „võimu vallutamiseks faschismi vastu“ jms, asuvad need härrad tegelikult aga täiesti ühes kontr-revolutsioonilikus ühises väerinna Reid, Astide, Joonastega, kes avalikku ülejooksmist faschistide leeri ette valmistavad, nagu seda tegi terve rida Saksamaa sotsiaaldemokraatia juhte eesotsas Loebega.

3. Kas kodanlus suudab faschismi abil oma vankuvat võimuvalitsust kindlustada?

Praegune faschistlik laine, mis tõuseb ajajärgul, kui kapitalistlik maailm kapitalismi stabilisatsiooni lõpust on üle minevas revolutsiooniliku kriisi ajajärgule, erineb täielikult sellest faschistlikust lainest, mis voogas (Itaalias, Poolas jne) revolutsioonilikust kriisist kapitalismi osalisele stabilisatsioonile üleminekul. Endine faschistlik laine tekkis revolutsiooni kaotuse tagajärjel, kuna praegune faschistlik laine toimib kui kodanluse kaitseabinõu proletaarsete revolutsiooni kasvamise vastu.

„Kapitalistid ei suuda enam oma diktatuuri vanade parlamentarismi ja üldse kodanlise demokraatia meetoditega“ alal hoida ja „sellepärast on nad sunnitud üle minema avalikule terroristlikule diktatuurile sisemaal ja taltsutamata marurahvuselusele välispoliitikas, mis on otsekõhene ettevalmistus imperialistlikkudeks sõdadeks“ (KITK XIII pleenumi teesid).

Rahvusvaheline sotsiaaldemokraatia näeb Saksamaa faschismi võimuletulekus „kontrevolutsiooniliku seisukorra“ tekkimist ja kodanlise diktatuuri kõvenemist. Sotsiaaldemokraatia püüab selle manöövriga tööliiklassi revolutsioonilikke välja-vaateid tumestada, et töörahva hulki revolutsioonilikust võitlusest faschismi vastu ja nõukogudevõimu eest hirmutada ja tagasi hoida.

Riigiaparaadi vallutamine fashismi poolt ja avaliku fashistliku diktatuuri maksmapanek avaldab kaheküljelist mõju revolutsioonilikule arenemisele. „Kodanluse fashistlik määratsemine ühtaegu raskendab ja kiirendab revolutsiooniliku arenemist“ (KITK XIII pleenumi teesid). „Pahempoolsed“ oportunistid eitavad seda tõsiasja, et fashismi võimuletulek võib kodanluse fashistliku terrori kõvendamise abil ajutiselt revolutsiooniliku liikumise arenemist üksikudel maadel raskendada. Need oportunistid näevad fashismis ainult revolutsiooniliku arenemise kiirendamise tegurit ja desorganiseerivad seega „pahempoolsete“ sõnakõlkude varjul töölishulkade võitlust fashistliku diktatuuri maksmapanemise vastu, sellega fashistlikule kodanlusele avaliku terroristliku diktatuuri maksmapanemises otsekoheselt kaasa aidates. Parempoolsed oportunistid aga eitavad, sotsiaaldemokraatia mõjul, seda, et kodanluse fashistlik määratsemine revolutsiooniliku kriisi valmimist mitte üksi ei raskenda, vaid — mis ostsustava tähtsusega on — ühtaegu ka kiirendab. Avalik fashistlik diktatuur ei suuda revolutsiooniliku protsessi seisma panna, ta viib kodanluse võimu kriisi süvenemisele.

Revolutsiooniliku liikumise mahasurumise katsed pöörase terrori tarvituselevõtmise abil viivad praeguseaja tingimustes „mitte üksi kodanluse klassilise terrori, vaid ka tema võimu desorganiseerimise elementide tugevnenemisele, kodanlise seaduslikkuse autoriteedi langemisele laialiste rahvahulkade silmis, sisemiste käärimiste suurenemisele kodanluse enese leeris ning tema sotsiaalse peatoe — sotsiaaldemokraatia — lagunemise kiirenemisele“ (KITK XIII pleenumi teesid). Fashistlik terror „ei saa kapitalismi vankumise ajajärgul kauaks tööliklassi eesrinnas sammuvaid kihte kohutada ega neid aktiivsetest väljaastumistest tagasi hoida; vihatorm, mida see terror isegi enamjao senini sotsiaaldemokraatia järel käinud töölistes tekitanud, teeb nad kommunistliku agitatsiooni ja propaganda jaoks veel rohkem vastuvõtlikuks“ (sealsamas).

Praegu on komparteiile oportunistlikuks peahädaohuks revolutsiooniliku väljavaate kaotamine ja revolutsiooniliku kriisi valmimise allahindamine. Praegust poliitilist olukorda Eestis tähele pannes, kus olemas on otsekoheselt ähvardav avaliku fashistliku diktatuuri maksmapanemise hädaoht, tuleb meil seda kõvasti mees pidada.

4. Sotsiaaldemokraatia ja fashism

1918. a., kui esimene revolutsioonilaine proletaarse revolutsiooni võiduga tervet

rida kapitalistlikke maid Euroopas ähvardas, kirjutas Kautsky, täidetud pöörasest hirmust ja vihast proletaarse revolutsiooni vastu, oma raamatus „Proletariaadi diktatuur“: „Mitte diktatuuris, vaid demokraatias seisab Venemaa proletariaadi tulevik.“ Soome lihunikude appikutsuja Eestisse proletaarse revolutsiooni eest võitleva Eestimaa proletariaadi vastu, August Rei, kodanlise ajutise valitsuse välisminister ja eesti sotsiaaldemokraatliku partei juht, lisas sel ajal veel omalt poolt Kautskyle, Eestimaa töölistele õpetuseks, juurde: „Pidagu seda ka Eesti töölistes mees“ (A. Rei, „Sots.-dem. taktika põhimõtted“).

Osa eesti töölistel uskus Rei häbematu valet, et töörahva parem tulevik seisab kodanlises demokraatias, aga mitte proletariaadi diktatuuris, nagu seda rääkisid enamlased, kommunistid. 16 aastat kodanlist demokraatiat on nüüd põhjalikuks selgituseks selle kohta, mida Reide poolt pakutud „demokraatia“ töörahvale on toonud. Kodanline demokraatia on töörahvale toonud enneolematu suure tööpuuduse, nälja ja viletsuse linnas ja maal.

Proletariaadi diktatuur aga on toonud Nõukogude Liidu töörahvale kurnamise kaotamise, tööpuuduse kaotamise linnas, tööliklassi materjaalse ja kultuurse tasapinna järjekindla tõusu ning viletsuse kaotamise maal.

Sotsiaaldemokraatia poolt näidatud tee viis välja fashismile, kommunistide poolt näidatud tee — võimsa sotsialismi ehitamisele.

„Kui rahvahulgad lasevad endid jõukatest klassidest ninapidi vedada, siis ei ole selles mitte demokraatlik kord süüdi, vaid rahvahulgad ise...“ (A. Rei, „Sots.-dem. taktika põhimõtted“) — nii kaitses ja õigustas sotsiaaldemokraatia kodanlise demokraatia koledusi 1918—1919. a.

„Eesti rahvas ei ole veel küps demokraatia tarvis“ („Rahva Sõna“) — nii kaitses ja õigustas sotsiaaldemokraatia kodanlise diktatuuri fashiseerimist nüüd.

1918—1919. aastatel sotsiaaldemokraatia tunnistas tööliklassi küpseks kodanlise demokraatia tarvis. Nüüd ta tunnistas tööliklassi küpseks fashistliku diktatuuri tarvis, muidugi teeb ta seda ka nüüd „demokraatia kaitse“ sildi all. Selles sotsiaaldemokraatia — kui kodanluse sotsiaalse peatoe — sisemus seisabki, et tema tunnistuse järgi „rahvas on küps“ kodanlise diktatuuri iga vormi jaoks, kuid ainult mitte proletariaadi diktatuuri, nõukogudevõimu tarvis.

„Revolutsioonilik vasemsotsialism“ (proletariaadi keeles: „pahempoolne“ sotsiaalfaschism, kõige kardetavam tööliklassi vaenlane praegusel revolutsioonide ja sõdade teise vooru eelõhtul) nõuab „senise suuna revideerimist“ („Rännak nr. 6 — 1933). Eestis tööliselikumine „enam demokraatlikul pinnal“ püsida ei võivat, kirjutab üks „vasem“-sotsiaalfaschistide võsu Rebane (sealsamas). Meie saame aru noorherra Rebase kaebtusest; ikka suuremad töölishulgad hakkavad revolutsioonilikkude võitlust nõudma, ja siin sotsiaalfaschistidel midagi ümber vaadata, revideerida tarvis on, et hulkasid revolutsioonilikkude võitlust tagasi hoida. „Demokraatia“ on pankrotti jäänud. Hulgad on peale 16 aastast „demokraatia headuste“ järeleproovimist veel vähem küpseks saanud „demokraatia“ tarvis, kui nad seda 16 aastat tagasi olid.

Kui Rei, Ast jt. parempoolsed sotsiaalfaschistid rahvast avalikult faschismi tarvis küpseks tahavad tunnustada, siis ei või „revolutsioonilik vasemsotsialism“ niisuguse sirgulauluga otsekohe töölisklasside silmade ette ilmuda. Siis ei oleks ju mingit tööjaotust Reide ja Andreesenite vahel! Sellepärast heidab „revolutsioonilik vasemsotsialism“ hulkade petmiseks uue ajakohase hüüdsõna välja: „Üleminek sotsialismile toimub proletariaadi diktatuuri kujul“ (Olga Domanevskaja, sealsamas). Kuulake, mitte „demokraatia kaudu“, nagu sotsiaaldemokraatia alati on seletanud, vaid „proletariaadi diktatuuri kaudu“! Üleminek proletariaadi diktatuurile pidavat sündima „välisparlamentaarset võitlustaktika“ abil. Väga ja väga „pahempoolne“, isegi „punane“! Ainult kahtlus tekib kohe, kui mõtled, et kuidas noorherra Rebase herra Reiga jt. nii mugavasti, olgugi „vastastandlastena“, ühise katuse alla ja ühise leiva peale mahub?

Milles asi seisab? Rebane kirjutab, et „vene tööliselikumise meetoditest ja põhimõttest tuleb õppida kahtlemata“ (Rebane, sealsamas). Seda räägib Rebane nii — jutujatkuks. Kuid tegelikult seisab kõik Rebase jutt selles, mida ei tule „revolutsiooniliku vasaksotsialismi“ arvates vene tööliselit õppida? Muidugi, kõigepealt seda, et proletariaadi diktatuuri all ei mõeldaks nõukogudevõimu, vaid... mida —? seda ei tea Rebane, Andreesen jt. ise ka hästi mitte. Kuid mida teavad nad hästi? Nad teavad hästi seda, et nende jutt „välisparlamentaarset võitluste teel“ kodanluse „kukutamise“ töölisklassile puru silma puistamine ja jääb ainult naljapalaks, sest

nende poolt jutlustatav „proletariaadi diktatuur“ kapitali võimu murdma ei pea, vaid, vastupidiselt, ta peab „arendama“ välja kapitalismi ülima astmeni, teostama ürgakumulatsiooni.., avama kapitalismi kõik võimalused — vabastades sel viisil teed sotsialismiks. Töölisklass, ainsana ühiskonda edasiviivana jõuna, asub juhtima selle (s.o. kapitalismi: — V.A.) arengut teadlikult ja plaanikindlalt, jõudes riikliku kapitalismi kaudu sotsialismile“ (Rebane, sealsamas). Noorherra Rebase, Andreeseni jt. „revolutsioonilikkude vasemsotsialistid“, „riiklik kapitalism“ on siin nii vähe häbelikult öeldud! Seda „riiklikku kapitalismi“ tunneb rahvusvaheline proletariaat selgema nimega, nimelt faschistliku korporatiivse riigi, lihtsalt faschismi nime all. Ainult faschism teeb meeletult katset surevat ja mädanevat kapitalismi päästa ning temale enneolematu terrori, vägivalda ja töölisklassi kurnamise teel uut elu sisse pumbata. Riikliku kapitalismi kaudu sotsialismi jõudmise idee on puhasverd faschistlik loba, mis on välja mõeldud töölisklasside petmiseks ja faschismi mõrda meelitamiseks. Julgemalt, julgemalt noorherra „revolutsioonilikkude vasemsotsialistid“; õigem oleks teil lasta endid „rahvusotsialistideks“ või „vabadesõjalasteks“ ümber ristida. „Proletariaadi diktatuur“ on teie suus tühine sõnakõlks, kuna teie tõelikuks eesmärgiks on faschistliku ideoloogia külvmine „pahempoolsete“ sõnakõlksude varjul!

Siit näeme, kuidas sotsiaaldemokraatia faschiseerimine sünnib näiliselt õige revolutsioonilikkude sõnakõlksude suitsukatte varjul.

Eesti sotsiaaldemokraatlik partei võttis osa Pätsi-Piiskari-Oinase ja Pätsi-Rei-Johansonide faschiseerimise-valitsusest, ta toetas aktiivse abiga kõiki kodanluse faschiseerimise-valitsusi, eriti aktiivselt toetas ta Tõnissoni valitsust ja toetas praegust Pätsi valitsust. Ta lükkas tagasi EKP ettepanekud kommunistlikkude ja sotsiaaldemokraatlikkude töölisklasside vahel ühise väerinna loomiseks kapitali pealetungi ja faschismi vastu. Kogu aeg on ta töölisklassi lõhestanud ning töörahva revolutsioonilikkude ühist väerinda faschismivastases võitluses lõhkunud ja saboteerinud. Ta on ülbemat provokatsiooni, poliitilikkude terrorit ja vägivalda tarvitanud võitluses revolutsioonilikkude töölisklassi organisatsioonide, eriti töölisklassi ainukese õige juhi — EKP — vastu. Sotsiaaldemokraatia juhid on faschistlikku kodanlust terrori tarvitamisele ässitanud ka oma enese

organisatsioonide vastu (Tõnissoni valitsuse ajal terve rea sotsiaaldemokraatlikkude organisatsioonide sulgemine) ja nad on ka ise rea oma kohapealseid organisatsioone laiali kihutanud. Nad tegid seda sellepärast, et need organisatsioonid nende äraandliku juhtimise alt ära hakkasid minema ja kommunistlikkude töölistega ühise väerinna loomise poole kaldusid. Sotsiaaldemokraatia poolt töörahva ühiseväerinna lõhestamise ja saboteerimise poliitika oli otsustava tähtsusega tööliklassi jõudude nõrgestamises, mille tagajärjel fashistidel korda läks oma põhiseaduse eelnõu rahvahääletusel läbi viia.

Reformistlikkude ametiühingute sotsiaalfashistlikud juhid olid need, kes reformistlikkude ametiühingute juhatused ja käitiste töölisnõukogud, „tööliste palgavõitluse juhtimise“ tähe all, tööliklassi vastupaneku murdmiseks, Tõnissoni valitsuse fashiseerimise poliitikale mobiliseerisid.

30. aug. 1933. a. Ioeme „Rahva Sõnas“, et „kokkuleppel Eestimaa Töölisühingute keskliidu, tekstiilkäitiste töölisnõukogude ja ametiühingute vahel teostatakse käesolevat palgavõitlust (s.t. mis tekkis krooniduses Tõnissoni valitsuse poolt kroonikursi allalöömisega — V.A.) kindla kodukorra alusel...“ Selle kodukorra § 6. Ioeme: „Lubamatud on asjaosalistes ametiühingutes ja käitistes organiseerimata ja ja muud ettevalmistamata aktsioonid (s.t. tööliste poolt algatatud võitlused — V.A.), mille ärahoidmiseks lepinguosalised on kohustatud kõik võimalikud sammud astuma“. Jah, kõik sammud, mis sotsiaalfashistide võimuses, et tekstiiltööliste võitluse astumist tagasi hoida, mis ähvardas saada üldiseks võimsaks signaaliks kogu eesti tööliklassile. Seekord läks sotsiaalfashistidel korda tööliklassi võimsat streigivõitlust ära hoida, mis kahtlemata oleks selles olukorras poliitilise võitluse tasapinnale tõusnud. See oli üks sotsiaaldemokraatia viimase aja jõledamatest ärandmistest.

Siin näeme väga kujukalt, missugust jõledat äraandlikku osa sotsiaaldemokraatia keskendatud hulgaliste töölisorganisatsioonide võrk kodanluse fashiseerimise poliitikas etendab.

„Faschism ei või ühelgi maal võita ilma sotsiaaldemokraatia otsekohese abi ja toetuseta, kes pikema aja kestel proletariaati lõhestab ja teda võitlusest tagasi hoiab; kes tema võitlusevõimet nõrgestab poliitiliku vägivaldaga, terrori ja pettuse läbi, tema täiesti fashismile välja annab“ (Knorin, „Bolshevik“ nr. 24 — 1933. a.).

5. Sotsiaaldemokraatia kriis

Nõukogude Liidus võimsa sotsialismi ehitamise ja kapitalistlikkudel maadel fashismi ja sõja hädaohu kasvu ja hulkade pahemale poole nihkumise mõju on rahvusvahelise sotsiaaldemokraatia, II Internatsionaali, pankrotti ajanud ja lagunemisele viinud. Ühes rahvusvahelise sotsiaaldemokraatia kriisi ja lagunemisega näeme ka eesti sotsiaaldemokraatias kriisi ja lagunemist.

3. ja 4. veebruaril s. a. Tartus ärapeetud eesti sotsiaaldemokraatliku partei kongressil esines tervelt kolm põhirühmitust.

Aärmine parempoolne rühm, eesotsas Rei, Asti, Joonase jt., näitas, et ta avalikult üleminekut fashismi leeri valmistab.

Teine rühm, mida „Rahva Sõna“ (7. 2. 34) „alati tervitavaks loiaalseks opositsiooniks“ nimetab, ajab sedasama poliitikat, mis Rei, Ast, Joonas jt., kuid varjab seda „pahempoolsete“ sõnakõlksude ja manöövrite taga, et sel teel hulkades usaldust võita selleks, et neid revolutsioonilikele võitlusteetele astumast hõlpsamini tagasi hoida.

Kolmas rühm, eesotsas Martna, Andreeseni jt., teeb sotsiaaldemokraatia fashiseerimise varjamiseks näilikku opositsiooni partei juhatuse vastu. See rühm lobiseb „sotsiaaldemokraatia revolutsioneerimisest“, „proletariaadi diktatuurist“ jne, et hulki ühises **kontrevolutsioonilikus** väerinna hoida. See grupp on kommunisti kõige hädaohtlikum ja kardetavam vaenlane. Nad võivad kõige enam hulkade üleminekut kommunismi poole raskendada. Martnad, Andreesenid ja teised „pahempoolsed“ sotsiaalfashistid sammuvad austromarksimi pankrottijooksud juhtide Bauerite, Rennerite, Deutschide jt. jälgedes, kes fashismi ees täielikult kapituleerisid, töölishulgad — esimese paugu järel — pealtingiva fashismi kuulipildujate ja kahu-ritule alla maha jätsid ja ise autos välismaale plehku putkasid, et seal langenud kangelaslikkude austria tööliste surnukehadel oma juudasetööd edasi jätkata.

Kui palju maksavad „pahempoolsete“ sotsiaalfashistide „pahempoolsed“ sõnakõlksutused, seda tunnistab avalikult üks Andreeseni rühma „suurustest“ A. Offenbach, kes „Rahva Sõnas“ (II/1-33) kirjutab: „Sotsialistid, saades sellest aru, mida bolschevistid endale tunnistada ei taha, vaatlevad heatahtlikult Nõukogude Liidu suure majandus-ülesehitustööle. Bolschevistide töötulemuse tagajärg ei lükka aga ümber sotsialistide taktikat Lääne-Euroo-

pas. Siin, kultuurilises ilmas, ei võigi teisi talitada, kui seda ajalugu on näidanud.“

Vaatamata kogu näilikule „pahempoolsele“ jäävad Martnad, Andreesenid, Offenbachid jt. kindlaks sotsiaaldemokraatia taktikale, mille teenäitajaks on A. Rei, saavad „kultuurses Eestis“ edasi ajama kõige jõledamat töölisklassi huvide äraandmise poliitikat, kus enamluse taktika „ei kõlbavat“. Seda tõendab ka Andreesen Kuressaare „Rahva hääles“ kirjutades, et „lähenevad keerukad ja, võib olla, traagilised sündmused selgitavad meile mõndagi, teevad aga vajalikuks kõik olemasolevad sotsialistliku liikumise jõud“. „Lähenevate keerukate“ sündmuste all mõistab Andreesen revolutsiooniliku kriisi valmimist Eestis, mis kahtlemata kodanlisele diktatuurile ja tema sotsiaalsele peatoele — sotsiaaldemokraatiale — „traagilise“ seisukorra saab looma, kus Reide, Astide, Jõeäärede, Martnate, Andreesenite jt. ühised jõud „nii vajalikud“ saavad olema võitluses töölisklassi vastu, kes bolschevistlikul (enamlikul) teel võitlusse astub nõukogudevõimu maksmapaneku eest Eestis.

Kes keskteed otsib sotsiaaldemokraatia ja kommunismi vahel, see seab omale eesmärgiks „pahempoolsete“ sõnakõlksude varjul sotsiaaldemokraatia fashiseerimist varjata ja töölishulki ninapidi vedada — fashistliku suurkodanluse huvides.

„Ei ole ega või olla pahempoolseid mujal kui meie parteis. Meie oleme ainukesed pahempoolsed. Meie peame seda täna selgesti ütleva. Selleks, et praeguses olukorras revolutsionääriks saada, peab avalikult vastu astuma kontrevolutsioonilikele sotsiaaldemokraatiale“ (Knorin, „Bolshevik“ nr. 24. — 1933 a.).

Kõik kolm põhirühmitust ja ka kõik teised pisemad grupikesed ja fraktsioonikesed, mis sotsiaaldemokraatlikus parteis viimasel ajal tekkinud, seisavad kõik põhimõttelikult ühisel seisukohal, teostavad sotsiaaldemokraatia fashiseerimist ja on kodanluse sotsiaalseks peatoeks. Tööjaoitus sotsiaaldemokraatlikus parteis tema parem- ja „pahempoolse“ tiiva vahel on alati olnud. Nüüd seisab vahe ainult selles, et sotsiaaldemokraatliku partei „pahempoolsed“ manööverdused suurema ulatuse on võtnud, kui kunagi ennem, mis sellest tuleb, et töölishulgad on hakanud kiiresti pahemale poole nihkuma. Sotsiaaldemokraatliku partei allridades kasvab tõelik tung revolutsiooniliku ühisväerinna loomiseks kommunistlike töolistega. „Rahva Sõna“ nimetas seda nähtust „kõige halvemaks opositsiooniks, mis tegutseb sihi-

kindlalt partei purustamise eesmärgiga“ („Rahva Sõna“, 7. 2. 1934).

Revolutsioonilik käärimine sotsiaaldemokraatliku partei allridades (millest selget tunnistust andis juba enne sotsiaalfaschistide kongressi sotsiaaldemokraatliku partei juhatuse poolt terve rea kohapealsete organisatsioonide laialisaatmine; võimlemisrühmade sulgemine Tõnissoni valitsuse poolt, kokkuleppel sotsiaaldemokraatliku partei juhatusega jne) ja sotsiaaldemokraatliku partei mõju langemine hulkades (mida näitasid eriti silmatorkavalt viimased omavalitsuste valimised) ning kõige selle tagajärjel ilmsikstulnud jagunemine sots.-dem. latvades annab tunnistust sellest, et eesti sotsiaaldemokraatlik partei kriisi läbi elab ja lagunema on hakanud. Hulgad on hakanud sotsiaaldemokraatia poliitikast pettuma. Kuid sotsiaaldemokraatliku partei lagunemine ja sotsiaaldemokraatia järel käivate töölise kommunistliku poole üleminek ei sünni iseenesest, automaatselt. Sotsiaaldemokraatliku partei organisatsioon ja tema hulgalist mõju on tarvis purustada. See nõuab sotsiaaldemokraatia ja reformistlike ametiühingute sotsiaalfaschistlike juhtide energiliku paljastamist ja halastamata võitlust nende vastu. Seda võitlust juhib EKP. Ainult see võitlus otsustab sotsiaaldemokraatliku partei saatuse ja toob need töölishulgad, kes veel sotsiaaldemokraatliku partei järel käivad, kommunismi lipu alla. Eriti nüüd, kui juba sotsiaaldemokraatia mõju langemine ja sotsiaaldemokraatliku partei lagunemine on alanud, on vaja võitlust sotsiaalfaschismi vastu kõigiti kõvendada ja suurendada. Sotsiaalfaschism võtab tarvitusele kõik abinõud, igasugused manöövrid, et tema järelkäivate hulka üleminekut kommunismi poole ära hoida, tõkestada, kinni pidada.

Vaja on halastamata võitlust pidada nii parempoolse, kui „pahempoolse“ sotsiaaldemokraatia vastu, kuid eriti tema „pahempoolse“ tiiva vastu, mis oma „pahempoolsete“ manöövrite pärast kõige kardetavam ja hädaohtlikum on. Seda on „pahempoolne“ sotsiaalfaschism alati olnud, kuid nüüd, kui on valmimas revolutsiooniline kriis, on ta seda veel iseäranis.

Milles seisab sotsiaaldemokraatia praeguse kriisi iseäraldus? Endine kriis, mis imperialistliku sõja ajal algas, tekkis siis, kui sotsiaaldemokraatlikud parteid kõigil maadel kodanluse poole üle jooksid, ja väikekodanlisteks parteideks ümber kasvasid. Siis panid nad, kui töolisteparteid, äraandmise toime ning muutusid sotsiaal-maru-

rahvuslikkudeks ja sotsiaal-imperialistlikkudeks parteideks.

Uuesti sündisid sotsiaaldemokraatlikud parteid, kui „demokraatlikul teel sotsialismi mineku parteid“, kui „rahulikul teel sotsialismisse kasvamise parteid“. Nüüd, faschismi ees kapituleerides, panevad sotsiaaldemokraatlikud parteid uue äraandmise toime — juba kui reformistlikud, demokraatlikud parteid. Ühes rahvusvahelise sotsiaaldemokraatiaga sammub seda teed ka eesti sotsiaaldemokraatlik partei, mis näitab, kui vale on sotsiaalfaschisti Offenbachi tõendus, nagu elaks „sotsialistlik liikumine“ ainult mõõna läbi. See ei ole enam mõõn ega lihtsalt poliitiline kaotus, vaid see on **sotsiaaldemokraatia ideoloogia kokkuvärisemine.**

Kõik objektiivsed eeltingimused on olemas, mis võimaldavad EKP-le sotsiaaldemokraatia hulgalise mõju edukat ja täielikku purustamist. Sotsiaaldemokraatia hulgalise mõju purustamine on tähtsamaks ülesandeks EKP poolt töölisklassi enamuse võitmisel ja hulkade ettevalmistamisel otsustavaks võitluseks nõukogudevõimu eest Eestis.

6. Sotsiaaldemokraatia osa avaliku faschistliku diktatuuri juures

Sotsiaaldemokraatia ei ole Eestis mitte ükski teetasandaja faschismile, vaid ka ise faschismi kandja. Kuid siiski, mispärast nõuab faschistlik „vabadussõjalaste“ liit ühes kõigi töölisorganisatsioonide sulgemisega ka eesti sotsiaaldemokraatliku partei ja reformistlikkude ametiühingute sulgemist? „Vabadussõjalased“ ei nõua sotsiaaldemokraatliku partei sulgemist mitte Reide, Astide, Jõeäärde, Martnate, Andreenite ja teiste sotsiaalfaschistide taktika pärast. See taktika on veeks faschistide veskile. Sotsiaaldemokraatia juhid — sotsiaalfaschistid — on ise faschistide Sirkude, Larkade, Rõukude jt. teisendid, faschistidel ei ole midagi nende vastu. Kui faschistid „marksismivastase võitluse eelnõu“ esitavad, siis rattas sotsiaalfaschist Joonas esegi avalikult kohe faschistidele kinnitama, et nemad selle vastu „midagi ette võtma ei saa“. Faschistid on hirmul selle „opositsiooni“ pärast, mida Reid ja Astid ise „kõige halvemaks opositsiooniks“ tunnistavad, „mis tegutseb partei purustamise eesmärgiga“; see tähendab, et faschistid sotsiaaldemokraatlikkude tööliste üleminekut kommunismi poole kardavad, mis faschistide võimuletuleku järel kahtlemata veel eriti kiiresti saab arenema.

Sotsiaaldemokraatia on kodanuseklassi diktatuuri peatugi. Kuid kas sel juhtumil, kui faschistid peaks võimule tulema, sotsiaaldemokraatia saab edasi kodanuse sotsiaalseks peatoeks jääma? Sotsiaaldemokraatia brandlerlikud sabarakud Saksamaal löid teooria, et neil maadel, kus faschistlik partei võimule tulnud, ei olevat sotsiaaldemokraatia enam kodanuse sotsiaalseks peatoeks. See osa minevat üle faschistlikule parteile, kuna sotsiaaldemokraatlik partei olevat siis ise tagakiusatav partei. See on kõige kahjulikum teooria, mis töörahva petmiseks välja mõeldud. Nii nagu Saksamaal sotsiaaldemokraatia Hitleri võimulitsuse juures kodanuse sotsiaalseks peatoeks jäi, nii jääb ka eesti sotsiaaldemokraatia kodanuse sotsiaalseks peatoeks ka siis, kui faschistid peaks Eestis võimu vallutama. „Vabadussõjalased“ — eesti faschistlik partei — ei ole mitte mässava väikekodanuse partei, vaid on eesti finanskapitali, eesti monopolistliku suurkodanuse partei. Tema ei või kodanuse diktatuuri tugi olla, kuivõrd monopolistlik suurkodanlus tema kaudu oma avalikku terroristlikku diktatuuri teostab.

Sotsiaaldemokraatia, kui kodanuse sotsiaalse peatõe, kõige tähtsam ülesanne seisab proletariaadi määndamises ja tema võitluse saboteerimises — see ülesanne jääb sotsiaaldemokraatiale ka avaliku faschistliku diktatuuri juures. Seda ülesannet täidab ta sellega, et tööliskodanuse demokraatlikke pettekujutusi levitab seletades, et tee faschismilt sotsialismile minevat poliitilise — s.o. kodanuse — demokraatia uuesti ülesehitamise kaudu, ja revolutsioonilikku võitlust nõukogudevõimu, proletariaadi diktatuuri eest saboteerib. Eesti sotsiaaldemokraatia jutud, nagu tuleks faschismi võidukäik sellest, et „eesti rahvas demokraatia tarvis veel küps ei ole“, ennustavad väga selgelt seda, et eesti sotsiaaldemokraatia sel juhtumil, kui faschistid peaks võimule tulema, sama osa saavad etendama, mida praegu Saksamaal ja Austria sotsiaaldemokraatlikud parteid etendavad, s.o. kodanuse sotsiaalse peatõe osa avaliku faschistliku diktatuuri juures.

7. Kas on faschistlik diktatuur mõõdapääsematu aste kodanuse diktatuuri arenemises?

„Faschistlik diktatuur ei ole kodanuse diktatuuri paratamatuks arenemisejõuguks kõigil mail. Faschismi ärahoidmise võimalus oneneb võitleva proletariaadi jõust.

mida kõige rohkem halvab sotsiaaldemokraatia määndav mõju" — loeme KITK XIII pleenumi teesidest. Kas on fashistlik diktatuur paratamata aste kodanlise diktatuuri arenemisjärgus Eestis?

Ka Eestis oleneb avaliku fashistliku diktatuuri ärahoidmise võimalus võitleva proletariaadi jõust. Missugune on praegu klassijõudude vahekord Eestis?

Eestimaa Kommunistliku Partei mõju näitab järjekindlat tõusu, see on EKP õige poliitilise ja organisatsioonilise liini tagajärg. Kuid EKP mõju töölisklassis ei ole veel suur, ta ei ole veel kaugelki jõudnud töölisklassi enamust oma poole võita. Sotsiaaldemokraatia hulgaline mõju, mis küll juba on kõikumata lõõnud, on alles purustamata. Kes vastutab praeguses konkreetses seisukorras eesti töölisklassi saatuse eest? „Ka siin (s. o. Eestis ja Lätis — V. A.), samuti kui Austrias, otsustab sotsiaaldemokraatia küsimuse — kas olla fashistlikul diktatuuril või mitte. Ja tema — ainult tema — kannab vastutust läti ja eesti töölisklassi saatuse eest praeguses konkreetses seisukorras“ (Knorin, „Bolshevik“ nr. 24 — 1933). Eesti sotsiaaldemokraatia kannab vastutust eesti töörahva saatuse eest sellepärast, et ta 16 aasta kestel kodanlises demokraatias aktiivselt on kodanlusel aidanud eesti töörahvast kähkida ja veristada, et ta 16 aasta kestel töölisklassi fidu on lõhkunud ja killustanud ja töörahva ühisväerinna loomist kodanluse vastu takistanud, et ta aktiivselt osa on võtnud ja võtab kodanlise diktatuuri fashiseerimisest ja teetasandamisest avalikule fashistlikule diktatuurile; et ta tagasi on lükanud kõik EKP ühisväerinna loomise ettepanekud, saboteerib ja lõhub fashismivastast ühisväerinda praegugi.

Fashistliku diktatuuri maksmapanekut Eestis võib ära hoida ainult revolutsioonilik fashismivastane töörahva ühine väerind all hulkades EKP juhtimisel. All hulkades sellepärast, et sotsiaaldemokraatlik partei ja reformistlikkude ametiühingute juhid töörahva revolutsiooniliku fashismivastase ühise väerinna loomist takistavad, lõhuvad ja saboteerivad. EKP juhtimisel sellepärast, et EKP on ainuke partei Eestis, kes fashismi vastu võitleb.

Märkides „vabadussõjalaste“ võitu viimastel omavalitsuste valimistel rääskas neegripoiste lehelipakas „Vaba Maa“, et „enamused on hääletanud vabadussõjalastele“, et enamused on üle läinud „vabadussõjalasteks“. Mustkollane „Rahva Sõna“ kriiskas samuti, et „vabadussõjala-

sed“ on hääli võitnud „peasjalikult keskerakonnalt ja kommunistidelt“. Nii manööverdavad sotsiaaldemokraatia ja keskerakond, kelle poliitika „vabadussõjalaste“ võitu on ette valmistanud ja kes suure arvu valijaid, peasjalikult väikekodanlastest kihtidest, fashismi rüppe on juhtinud. „Vasem“ sotsiaalfashist Offenbach leiab, et „vabadussõjalaste“ poolehoidu kasvamise põhjused seisvat „töölisklassi liikumise poolt ametnikkude kohtlemises umbusaldusega“, samuti „väheses hoolekandmises põllutöölise ja talunikkude kaasatõmbamise eest“ („Rahva Sõna“, 22 VII — 33. a.). Sotsiaalfashistid püüavad kõigiti neid tõelikke põhjusi kinni mätsida, mille tagajärjel fashistid rohkearvulist poolehoidu on leidnud, eriti väikekodanliste kihtide hulgas. Millised on need põhjused?

Väikekodanluse rohkearvuline kõikumine „vabadussõjalaste“ poole on otsekohe sotsiaaldemokraatia töölisklassi-lõhestamise poliitika vil. See sotsiaaldemokraatia ärandlik poliitika on klassivõitluse edu takistanud ja sellega marksismi ja klassivõitlust linna väikekodanluse ja talurahva lajade hulkade silmis mustanud; selle tagajärjel on nõrgenenud proletariaadi mõju nende kihtide peale. Selle tõttu läks fashistidel kriisi olukorras korda ülbe demagoogia abil suuremaid väikekodanlisi hulki oma poole tõmmata. Sotsiaaldemokraatia jutt enamlaste „üleminekust fashismi poole“ on selleks välja mõeldud, et jälgi segada ja vastutust väikekodanliste hulkade kõikumise eest fashismi poole enese pealt ära veeretada.

8. Revolutsiooniliku kriisi valmimine

Kasvava kiirusega teravneb kapitalismi üldkriis. Praegune depressiooni seisukord tööstuses, mis algas tähtsamatel kapitalistlikudel maal 1933. a., ei vii tööstust uuele tõusule ja õitsengule. Praegune depressioon on täiesti teistlaadi, kui need depressioonid, mis endistel aegadel kriiside järel kapitalistlikus maailmas aset leidsid. Praegune depressioon ise põhjustab kapitalismi üldkriisi veel suuremat teravnemist. Valmib üleilmne revolutsioonilik kriis. „Kasvab ikka enam ja enam hulkade revolutsioonilik vihalaine ning nende valmisolek kurjajate klasside väljakannatamatu ikke kukutamiseks“ (KITK XIII pleenumi teesid). Maailm läheneb otsekohe uute revolutsioonide ja sõdade lävele, iga silmapilk võib pööre sündida, mis majandusliku kriisi revolutsioonilikuks kriisiks muudab. Viimased sündmused Austrias ja Prantsusmaal kinnita-

sid täielikult KITK XIII pleenumi hinnangut revolutsiooniliku kriisi valmimise kohta.

Revolutsioonilik kriis valmib ebaühtlaselt üksikutel kapitalistlikudel maadel.

Mida näeme meie Eestis?

Sm. Knorin („Bolshevik“, nr. 24, 1933. a.) iseloomustas olukorda Eestis järgmiselt: „Tuntav osa elanikkonnast otsib parteid, kes oleks tänahomme suuteline valitsevat kildkonda minema kihutama, kuigi need hulgad veel pole selleks ette valmistunud, et proletariaadi revolutsioonile minna.“ Vaatamata sellele, et Eestis revolutsiooniliku kriisi objektiivsed eeltingimused juba peaaegu küpsed on, ei ole EKP, kelle mõju küll töölishulkades järjekindlalt kasvab, veel suuteline hulkasid otsekohesele tormijooksule valitseva kodanluse kantside peale viima.

EKP ei ole veel suutnud tööliklassi enamust oma poole võita ja hulkasid otsustavaks võitluseks nõukogudevõimu eest ette valmistada. EKP ei ole veel suutnud sotsiaaldemokraatia — selle kodanluse sotsiaalse peatõe — hulgalist mõju purustada.

Nüüd, kui objektiivsed revolutsiooniliku kriisi eeltingimused Eestis juba peaaegu valmis on, on otsustav tähtsus subjektiiv-

sel teguril — EKP võitlusvõimel. Sündmuste kiire arenemiskäik nõuab EKP-lt tema strateegilise põhiülesande — tööliklassi enamuse oma poole võitmise — täitmist kõige lühemate tähtpäevade jooksul. See paneb EKP peale väga suured ja vastutavad ülesanded. See teadmine peab läbibistama igat meie partei organisatsiooni ja igat üksikut parteilist ja poolehoidjat. „Meie oleme kohustatud igalpool nõukogude valitsuse programmi propageerima ja hulki selle ümber mobiliseerima, neid selleks ette valmistama, et nad, meie eesmärgisid teades, sündsä jõudude vahekorra juures, revolutsiooniliku seisukorra valmimisel, suutelised oleksid võimu oma kätte võtma“ (Knorin, „Bolshevik“ nr. 24. — 1933. a.).

Võitlus fashiseerimise ja avaliku fashistliku diktatuuri maksmapaneku vastu on ühtlasi ka võitlus nõukogudevõimu eest Eestis. Üks tähtsam tingimus, mis revolutsiooniliku kriisi valmimist Eestis võib kiirendada, on eesti sotsiaaldemokraatia hulgalise mõju purustamine.

Võitlusele fashismi vastu! Võitlusele sotsiaaldemokraatia mõju purustamise eest! Võitlusele nõukogudevõimu eest Eestis!

N. Karotamm

Eesti fashistide-„vabadussõjalaste“ programmi tõelik sisu

Detsembrikuul 1933. a. peeti Tallinnas ära eesti fashistliku partei (n.n. Eesti „Vabadussõjalaste Liidu“, ehk nagu neid lühidalt hüütakse — „vabside“) kongress, kus vastu võeti programmilised nõudmised, mille alusel see partei ütleb end tegutsevat.

Võtame selle programmi lühidalt vaatluse alla, et näha ta tõelikku sisu, et näha, mida fashism eesti tööliste ja kehvadele talurahvahulkadele, kogu eesti töörahvale toob.

Programm koosneb 26-st punktist. (Saksa fashismi programm koosneb 25-st punktist!) Need punktid eesti fashistliku partei programmis jagunevad järgmiselt: **Põllumajandusele** ja **talurahvale** on pühendatud punkt nr. 1 ühes allpunktidega a, b, c, d, e, f. **Tööliklassile** on pühendatud punktid 2, 3, 4 ja 5, neist viimane ühes allpunktidega a, b, c, d. **Väliskapitali** ja **eesti kapitali** küsimust käsitlevad punktid 6, 7, 8, 9. **Mitmesuguseid muid majandusealasid** käsitlevad punktid 10, 11, 12,

13, 14. Kultuuri- ja **kasvatuse** küsimustele on pühendatud punktid 15 ja 16. **Mitmesugustele küsimustele** on pühendatud punktid 17—26 (välispoliitika, sotsialismi vastu, riigivarastest, parunitele tasumaksimine, uute sõjalaevade muretsemine, riigiametnikud ja poliitika, võitlus „laimu vastu“, valimistest osavõtt, üleskutse fashiste toetada). Niisugune on programmi üldpilt. Nagu näeme, ei hiilga ta oma loogilise järjekindluse ja ehituse ühtsuse poolest. Kuid niisugusel konstruktsioonil on oma põhjused. Sellest aga tagapool.

Kõigepealt, enne kui programmi vaatlemisele asuda, peab siinkohal nimetama, et „vabadussõjalased“, eesti fashistid, endid igalpool ja lausa vaeste ja kurnatute kaitsjateks kuulutavad. Lubatakse hävitada „teiste kulul parasiteerivad klassid“, igaüks pidavat tegema tööd ja üks ei tohtivat elada teise töövaevast. Eesti fashism, nagu saksagi fashism, teeb kõige häbematumat ja ülbemat demagoogiat. Ning huvitav on tähele panna, kuidas meile

eesti faschismi programmis kõigest ta petlikkudest demagoogiahilpudest hoolimata **monopolistliku suurkapitali kiskjanägu** vastu vahib.

Põllumajandus ja talurahvas

Programmi 1. punkt räägib:

Põllumajandus on eesti „rahvusliku majanduse aluspõhi“. Tarvis on „jõukas põlluharijaskond“ luua ning talle „auväärne seisukoht rahvuslikus tervikus kindlustada“. „Põlluharija eluase, maa“ tuleb temale „kindlustada põliseks omanduseks, millest ei tohi põlluharijat sunniviisil lahutada temast mitteäraolenevatel põhjustel tekkinud majanduslikkude raskuste tagajärjel.“ Tarvis on „viimase võimaluseni“ vähendada „põllusaaduste vahetalituse ja ümberdõotamise kulusid“, siseturg „ümber korraldada“ ja krediitpoliitika juhtida „õiges suunas“. Põllumajandusesaaduste väljaveos tuleb kaotada „juhuslikkus ja korralagedus“. „Parteipoliitilistel põhjustel“ loodud põllumajandusesaaduste müügiärid tulevad „kaotada, kui ülearune koorem põlluharija õlgadel“. „Maadsoovijate rahuldamiseks“ välja anda „esimeses järjekorras“ „riigi ja omavalitsuste kõlvulikumad maad — mõisad, eriotstarbekohad jne“. Niisugune on esimese punkti (ühes allpunktidega) sisu.

Mida see kõik tähendab?

Demagoogia on see, kui faschistid räägivad eesti majandusest kui mingist rahva või rahvuslikust majandusest. Eesti „rahvuslik majandus“ on kapitalistlik majandus, see ei kuulu tööliste ega kehtalurahvale. „Rahvuslik majandus“ on pangahärrade, vabrikuomanikkude, ärimeeste, kindralite, hallparunite ja teiste nendetaoliste majandus. Ja kui programm räägib (p. 1-a), et tarvis on luua „elujõulik rahvuslik majandus“, ja „varasid suurendada“, siis tähendab see seda, et **faschistid seavad endile ülesandeks suurendada kodanluse rikkusi**. Seda aga ei saa teha teisiti kui **ainult** tööliklassi, kehtalurahva ja kõikide töötavate hulkade **kurnamise veel hirmsama suurendamisega** kui seni.

Hallparun, kulak — see peitub faschistide pealtnäha libeda varjunime „jõukas põlluharija“ taga. **Rikas hallparun — see on eesti faschismi, „vabadussõjalaste“ põllumehetüüp**. See rikas hallparun peab olema „Eesti riigi ja rahva üks kandvamaid alustugesid“. Muuseas, pange tähele seda, et faschism ütleb: **põllumajandus on eesti majanduse alus**, kuid „jõukas põlluharija“ on kõigest „Eesti riigi ja rahva“ „üks kandvamaid alustugesid“.

See tähendab seda, et faschism otsekohe ütleb: Eesti riigi **tõelik** peremees ei ole mitte hallparun, vaid „suuremad saksad“, s.t. et Eesti riigi poliitika ja eesti faschismi poliitika **tõelik** juht on **suurkodanlus** (täpsemalt finanskapitalistide kildkond).

Nii siis põllumajanduses tuleb joonduda kulaku, hallparuni järgi — seda jutlustavad faschistid. Sel hallparunil peab, mõistagi, „auväärne“ koht olema (pane tähele, jällegi: **auväärne**, kuid mitte peakoht!) eesti „rahvuslikus tervikus“. „Rahvusliku terviku“ juurde tuleme allpool veel tagasi. Siinkohal olgu ainult niipalju öeldud, et kõik jutud „terviklikust rahvast“ (s.o. klassideta rahvast) kapitalistlikus ilmas (Eesti aga on kapitalistlik riik) on kas rumal loba või sihikindel pettus ning võltsimine. Siin on kahtlemata tegemist kõigepealt viimasega, s.o. püüdega sihikindlalt klasside ja klassiliste kihituste olemasolu, ning ühes sellega klassivõitlust eitada. Ei mingi faschism ega ükski muu kapitalism ei suuda kunagi klassi- ja kihivaheid talurahva hulgas kaotada. Niikaua kui kapitalism püsib, saab alati kestma talurahva kihinemine, kusjuures ikka rohkem välja kujunevad kaks vastaspoolt — ühel pool hallparunid, teisel pool kehtalupojad, kes edasi pauperiseeruvad ja proletariseeruvad. Kõik jutud talurahva kihinemise hävitamisest on kas pettus või naiivne, reaktsioonilik väikekodanline jamps. **Talurahva vaesenemise hävitab ära ainult proletariaadi diktatuur**, ainult nõukogudevõim põllumajanduse sotsialistlikule arenemisteele viimisega ja kulakluse kui klassi likvideerimisega.

Programm lubab talurahvale kindlustada eluase ja maa „põliseks omanduseks“. See on mõeldud laialiste talurahvahulkade hingedepüüdmiseks. Nimelt hingedepüüdmiseks. Sest sellele järgneb kohe ülihuvitav mõte, mis lähemalt ära seletab, mida faschistid selle „põlise omanduse“ all mõistavad ja kellele maa faschistide põhimõtete järgi tööpoolest põliseks omanduseks jääb. Kui talu on niisugustesse majanduslikkudesse raskustesse sattunud, mis mitte taluomanikust ei olene, siis „ei tohi“ tema talu oksjonil maha müüa. Kuid kui talu on hädasse jäänud peremehe „süü“ läbi, siis võib talu maha müüa ja ta senise peremehe kuuse alla saata. Mida see tähendab? Muidugi lihtsalt seda, et **pangakapitalile täielik vabavoli antakse töötava talurahva varandused, ta „eluase ja maa“ ära õgida**. Sest alati, kui pank või pristav seda tahab, on võimalik talumeest selle eest vastutavaks teha, et ta maha-

pidamine allamäge läheb, hätta on jäänud. et võlad suured ja oksjon kaela peal. Seda tehakse igal sammul praegu, seda saavad tegema fashistid-„vabadussõjalased“ senisest veel suurel määral, kui nad võimule pääsevad. Eks räägi ju rikas alati, et vaene ainult oma süü pärast vaene olevat! Fashistid kindlustavad pangakapitalile senisest veel suurema tegevusevabaduse töötava talurahva nülkimiseks.

Hallparunite aga töotatakse abi ning toetust anda. See on selles punktis öeldud ääri-veeri mööda: olevat vaja krediidipoliitikat „õiges suunas“ juhtida. See fashistide krediidipoliitika „õige suun“ (siht, sihtjoon) aga seisab selles, et „elujõulisi“ majandusealasid ja ettevõtteid toetada (vaata allpool p. 11). Põllumajanduse alal aga tähendab see, et on tarvis toetust ja laenu anda hallparunitele ja teistele suurmaoanikkudele, ning silmakirjaks ja mokamäärdeks pisut ehk vast tilgutada mõnele kehvemale talupidajale — vabside pooldajale, — ja sedagi ainult selleks, et ta sellele pangahärrade liimipaberile siplena jääks ning seal hukkuks. **Kehvtalurahvale jätab fashism „põliseks omanduseks“ kerjuskepi.** Tema varandused aga rõõvitakse rikaste hallparunite ja teiste suurnikkude kätte tõsiseks „põliseks omanduseks“ (s. o. seni, kuni töölised ja kehvtalupojad nad sõjariistus jõul, proletaarses revolutsioonis uuesti ja lõpulikult tagasi võtavad ühes kõige sellega, mida kodanlus töörahvalt kokku on rõõvinud). **Hallparunitele kindlustavad fashistid eluaseme ja maa põliseks omanduseks.** Vaat, mis peitub fashistide nende libedate sõnade väliselt ilmsüütu kesta taga!

Edasi toonitab programm, et põlluharija pidavat „õiglast tasu“ saama (missugune eimidagiütle, eimillegikohustav kõnekäänd!) ja selleks olla vaja „põllusaaduste vahetalituse ja ümbertöötamise kulusid“ „viimse võimaluseni“ vähendada ja siseturg ümber korraldada. Mis on nende tõelik sisu? Nende sõnade tõelik sisu on see, et 1) tarvis on põllusaadusi ümbertöötavate tööstuseharude töölise (samuti muidugi ka põllutöölise) **palkasid tugevasti alandada, tööliste kurnamist suurendada**, sest seda tähendab kõigepealt lause — „alandada ümbertöötamise kulusid“; 2) tarvis on siseturul põllusaaduste ost ja müük mõne üksiku suuräri kätte anda, kellel monopolioigused on (ükskõik kas see suuräri on eraaktsiaseltsi nime all, või kannab mingit ühistegelikku silti). See kõik tähendab töötava talupoja, kehvikute ja

keskmikkude, tõelikult monopolistliku kapitali meelevalda alla andmist. Talumehe kauba turuleviimist hakkavad oma huvides „reguleerima“ need suured monopolistlikud ärid riigi kaudu. Nemad panevad siis maksma **niisugused hinnad**, korraldused jne, nagu nad soovivad, nagu need vastavad monopolistliku kapitali, suurmaoanikkude ja hallparunite huvidele. Töölisele, kõigile palgatenijatele aga tähendab see seda, et nad põllumajanduse kaupade eest kõrgemat hinda hakkavad maksma, mis nende niikuinii väikest palka ja kehva sissetulekut veel enam kərbib. **Elu läheb kallimaks.** Monopolistlikud suurärid ajavad suuri kasusid kokku, kuna töötavad talurahvahulgad aga sellest põllumajanduskaupade hinnatõusust ainult viletsaid raasukesi saavad — on ju neil vähe, mida müüa, kuna kallinevate tööstuskaupade eest aga endisest **palju rohkem raha välja anda** tuleb. Vaat seda tähendab eesti fashistide-„vabadussõjalaste“ programm põllumajanduskaupade siseturu „ümbekorraldamise“ alal.

Kuid veel enam: eesti fashistid tahavad ka **põllumajanduskaupade väljaveo paari kolme omamehe äri monopoliks** teha, et selgi alal täieline peremees olla. Sellest räägib nende programmi nõudmine: kaotada „juhuslikkus ja korralagedus“ põllumajandusesaaduste väljaveos, kusjuures nad otsekohe kõikidenende äride sulgemist nõuavad, kes kuidagi põllumajandusesaaduste väljaveo alal fashistlikkude monopolistlikkude äridega võistlevad. Ja kõige selle juures ei puudu fashistidel muidugi häbematus seda kogu oma kiskjaplaani talurahva huvide kaitsmisena kujutada. See on talurahva seast ainult hallparuni, kulaku huvide kaitsmine, kuna kehvikule ja keskmikule see uut ja veel suuremat kurnamist tähendab.

Viimane allpunkt, esimeses programmi punktis räägib maa-andmisest „maadsoovijatele“. Nimelt „maadsoovijatele“, aga mitte maatameestele, popsidele jne. Maad „soovivad saada“ pangahärrad, ärimehed, sahkerdajad, kindralid, kolonelid, ministrid, hallparunid ja muud sedasorti sõodikud. Maad tahavad ka ja tahavad oma **elu ülalpidamiseks** popsid, kehvikud, põllutöölised, vaesemad, vähese maaga keskmikud jt. töötava talurahva pere liikmed. Fashistid oma programmis selle kahe „maadsoovijate“ põhikihituse vahel vahet ei tee. Ja seda meelega ning sihikindlalt. Nad räägivad „maadsoovijatest“ sellepärast, et **omale maade väljajagamises täielikku tegevusevabadust jätta**, kui nad võimule on saanud.

Ja see täielik tegevusevabadus saab seda tähendada, et maad saavad faschistide võimu ajal jällegi ainult kodanluse ringkonnad (tõõrahva kurnamiseks ja maaga sahkerdamiseks), kuna maatamehed ikkagi ilma maata jäävad. Kõik jääb nii, nagu see kodanlikes Eestis senigi on olnud — maad saavad rikkad ja jõukad. Vaesed teda ei saa. Ja kui siin-seal satubki maatükk kehvema inimese kätte, siis on see inimene mõne aasta pärast sunnitud võlgade survel maa käest ära andma, või ta suudab ainult hädavaevu end veel ajutiselt veepeal hoida, lootes „parema tuleviku“ peale. Nüüd aga, enne oma täielikult võimulepääsemist, püüavad faschistid asja nii kujutada, nagu oleksid need „maadsoovijad“, kellest nad oma programmis räägivad, nimelt maatamehed ja need kehvikud, kelledele maad vaja anda äraelamiseks. See on pettus. **Faschistid-„vabadussõjalased“ tõõrahvale maad ei anna** (ehk olgu siis mõni üksik juhtum siin-seal, kus kehvikule maariba andmisega vast püütakse niisugust pilti luua, nagu saaksid kehvikud tõepoolest maad!). Nad annavad maakodanluse kätte mõisad, eriotstarbekohad jne — nagu nad oma programmis nimetavad. **Veel enam, kogu faschistide poliitika põllumajanduse alal on niisugune, mis kehvade talurahvakihtide viletsust veel enam saab suurendama, nende talusid ja varandusi ikka suuremal määral oksjoni alla viima, ning seega maa ka nende kehvtalurahvakihtide käest ära võtma, kes teda praegu harivad.** Ja seegi maa läheb siis oksjonitel igasuguste rikaste kätte, nagu see Eestis praegugi sünnib. Faschistide-„vabadussõjalaste“ võimuletulekul saab oksjonilaine maal veelgi suurenema.

Vaadake, seda toob tõõrahvale faschistide programm põllumajanduse alal.

Tõõlisklass

(Punktid 2., 3., 4., 5.)

Nagu juba öeldud, on eesti faschistide-„vabadussõjalaste“ programmi punktid 2., 3., 4. ja 5. pühendatud tõõlisklassile.

Punkt nr. 2 räägib, et on vaja luua „ühtlane rahvuslik tõõliskond“, kellel olgu teistele kutsealadele „võrdne seisukoht rahvuslikus tervikus“. Tõõliskond peab töötama „kooskõlas teiste kutsealadega“ „elujõulise rahvusliku majanduse loomise ja varade suurendamise eest“.

Mis on selle punkti tõelik sisu?

Esiteks see, et rõhutatakse **marurahvuluse** külvamise vajadust eesti tõõlisklassi ridadesse („rahvuslik tõõliskond“). On ju

äärmine marurahvuslus, schovinism, üks faschismi peatunnustest. Sellega tahavad „vabadussõjalased“ seda kätte saada, et eesti tõõlisklassi ridadest proletariaadi rahvusvahelist üksmeelt, solidaarsust, proletarset internatsionalismi välja rookida ja eesti tõõlisklassi seada vastu teiste maade tõõlisklassidele; ning veel enam, — et Eestis endas eestlastest-tõõlisi vastu seda teistest rahvustest tõõliste. **Faschiseerida tõõlisklassi** — seda tahavad faschistid-„vabsid“ saavutada. Kuid seda nad teostada ei suuda ega saa. Faschism toob Eestis vähemusrahvuste rõhumise ennenägematu teravnemise ja suurenemise. Teiseks eitavad faschistid-„vabadussõjalased“ klassimõistet. Neil ei ole **tõõlisklassi, vaid — tõõliskond**. Seda nimetust tarvitades püüavad nad klassimõistet kinni mätsida. Klassimõiste sumbutamiseks ja segamiseks tarvitavad faschistid alati ka mõistet — „kutseala“. Tõõlised on „kutseala“, kaupmehed on „kutseala“, põlluharija“ on „kutseala“, vabrikuomanik on „kutseala“, pangaomanik on „kutseala“, ohvitser on „kutseala“ jne. Ning kõik nad on ühesugused, võrdsed. Ning faschistid ütlevad, et „tõõliskonnale“ olla tarvis anda „võrdne seisukoht“ teiste kutsealade seas. Veel enam — kõigil neil kutsealadel olevat ühised huvid, ühine eesmärk: „elujõulise rahvusliku majanduse loomine“ ja „varade suurendamine“. Et eesti „rahvuslik majandus“ kodanlist majandust, kodanluse rahandusi ja rikkusi tähendab, et selle „rahvusliku majanduse“ „varade suurendamine“ kodanluse varade ja rikkuste suurendamist tähendab, — sellest me juba rääkisime. **Tõõlisklass aga ei saa sellest „varade suurendamisest“ põrmugi osa.** Tema on see, kes naljasurma sunnil on sunnitud töötama, oma tööjõudu kapitalistidele (vabrikantidele jt.) mõne viletsa sendinäru eest müüma. **Tema töõvili aga läheb kapitalisti kätte.** Ja need kapitalistid elavad lõbusat elu, priiskavad, prassivad, ehitavad endile losse, ostavad autosid, käivad välismail suvitamas, ehk logelevad suve otsa Kuressaares, Pärnus, Narva-Jõesuus või mujal. Tõõliste higi ja vere kulul teevad need kapitalistid seda. Ei ole ega saa tõõlistel olla ühiseid huviseid oma peremehega, kapitalistiga. Tõõlise huvid lähevad kapitalistide (vabrikandid, kaupmehed, pangahärrad jt.) huvidest põhjalikult lahku. **Tõõlise huvid on risti vastupidised kapitalisti huvidele:** kapitalist tahab võimalikult rõhkem tõõlist kurnata, tõõline aga tahab sellest kurnamisest pääseda. Ei ole ega saa kapitalist-

likus korras olla mingit eesti „rahvuslikku tervikut“, milles puuduvad klassid. Proletariaat kui klass seisab **lepitamata** vastu kodanlusele kui klassile. Kodanluse kõikide „kutsealade“ vahel on kindel üksmeel selles küsimuses, et on tarvis tööliklassi ja teisi töörahvahulki kurnata ning neid maha rõhuda. Selles on neil „kutsealadel“ tõepoolest üksmeel. Kuid **proletariaadi ja kodanluse huvid on ja jäävad lepimatuteks**. Siin on ja võib olla jutt ainult võitlusest elu ja surma peale — kumb võidab kumba? Siin kokkulepet ei ole ega saa olla. Ning kõik fashistide jutud tööliklassi ja kodanluse ühistest huvidest, rahvuslikust tervikust, sellest, et ei ole olemas klasse jne — kõik need jutud on määratud tööliklassi pimestamiseks, ta klassiteadvuse tumestamiseks, tööliklassi võitlusevõime nõrgestamiseks, et teda siis purustada. Tööliklassi huvides ei ole mitte paksmagudele ja vereimejatele varandusi kokku kuhjata, vaid need vereimejad oma turjalt maha raputada, nad hävitada ja nende „varad“ tööliklassi kätte võtta, „varad“, mis sellesama tööliklassi käest (ning teiste töörahvahulkade käest) on kokku röövitud. Ja seda teeb eesti proletariaat ühes kehvtalurahva hulkadega proletaarses revolutsioonis, maksmata pannes proletariaadi diktatuuri.

Punkt nr. 3 räägib, et tarvis on „tööliskonna“ ostujõudu tõsta („rahvamajanduse huvides“) ja „selleks tööliste kindlustada õiglase osasaamine loodud varadest ja saadustest ning vaimlistest hüvedest“.

Mida tähendab kapitalistlikus korras tööliste ostujõudu tõsta? See tähendab, et tuleb töölise reaalpalka tõsta. Töölise reaalpalka tõstmise aga tähendab, et kui tõsta töölise nominaalset palka, et siis kõik tarbainete hinnad ja igasugused muud töölise väljaminekud endiseks peavad jääma või veel alanemagi, et korteriüür ei tõuse jne. Ühe sõnaga, et töölise väljaminekud, endisega võrreldes, ei suurene. Töölise reaalpalka tõstmine tähendab seda, et kui ta nominaalpalk (nimeline, rahassaadav palk) hulgaliselt ei suurenekski, et siis alaneksid kõikide tarbainete jne hinnad. Ühe sõnaga, et tööline vähem raha välja annaks, et ta sama rahasumma eest rohkem tarbaineid saaks osta kui varemalt. Töölise reaalpalk tõuseb ka siis, kui need mõlemat liiki muutused olemas on, kuid kui nende vahekorrad siiski niisugune on, et tööline endisest rohkem ja paremini võib kõiki oma tarbeid rahuldada. See tähendab töölise ostujõu tõusu.

Kuidas mõtlevad eesti fashistid tööliste ostujõudu tõsta? Nad seda ei ütle. Nad seavad üles eimidagiütleva „nõudmise“, et tööline peab „loodud varadest“ „õiglase osa“ saama. Missugune ja kui suur see „õiglase osa“ on, sellest fashistid ei plik-sagi. Fashistid jätavad omale siin täieliku „tegevusevabaduse“. Kodanlises korras on maksev kapitalistideklassi nõuetele vastav õiglusemõiste. Ja see kapitalistideklassi õiglusemõiste, mis põhjeneb kasusaamisel, kurnamisel, määrab, vastavate kurnamistingimuste juures, ära ka töölise osasaamise „loodud varadest“ (muide, **töölise enda** poolt loodud varadest, sest kapitalist on parasiit, söödik, tema ei tööta, ei loo varasid). Ja see tähendab seda, et fashistide võimuletuleku ajal kurnatakse töölisi veel hirmsamini, kui seda seni on tehtud. Fashistid saavad tööliste kurnamist nii jõhkral suurendama, et ei mingisugune näilinegi nominaalse palga tõstmine (kui seda peaks tehtamagi! mis väga ja väga kahtlane on) veel töölise olukorra paranemist ei tähenda, vaid, vastupidi, seda veel enam halvendama saab, seoses kurnamise suurendamisega ja kõikide teiste fashismi sammudega. On ju kapitalisti seisukohalt õiglase see, mis talle võimalikult suuremat kasu toob. Kasusaamise suuremine on aga kõige otsemalt seotud tööliklassi kurnamise suurendamisega (ta palga alandamisega, töö intensiivsuse suurendamisega jne). See kõik peab lõppude lõpuks tööliklassi ostujõu veel suuremale langusele viima ja viibki. Nii et see, mida fashistid „rahvamajanduse elujõulise tuleviku“ loomisest tööliklassi kulul räägivad, on **kaheteraga mõök**, mis lõppude lõpuks sellesama rahvamajanduse **uue ja veel sügavama kriisini viib**. Ja mis kõige tähtsam, — see saab klassivõitlust veel enam teritama, kuni ta proletariaadi diktatuuri maksmapanekule viib. Kapitalistliku korra arenemisseadusi ei suuda ega jakska ükski fashistlik programmilipakas murda.

Mis puutub „õiglasesse osasaamisesse“ Eesti fashistliku vabariigi „vaimlistest hüvedest“, siis tähendab see seda, et töölisi tahetakse marurahvusluse kihvtiga viimase võimaluseni täis pumbata, neid veel enam kui seni jumalakartusega, ülemate austamisega, sopakirjandusega ja muu seesuguse fashistliku „vaimlise hüvega“ nuumata.

Punkt nr. 4-s lubatakse „töökorralduse seadus“ maksmata panna, „töökohtud“ asutada („et kindlustada tööliskonnale vahekorrad ettevõtjatega õiguslikud alused“) ning „õigusteta proletaarlane“ „vastutavaks

kaastööliseks majanduslikus aparaadis" muuta, „kelle õiglased huvid kaitstud“.

Mida töötatakse selles punktis töölistele tõelikult anda?

Töötatakse mingit „töökorralduse seadust“, mille sisust sõnagi ei räägita. Tegelikult aga tähendab see „töökorralduse seadus“ seda, et Eestis seatakse sel või teisel kujul sisse **faschistlik sunnitöö**, faschistlikud sunnitöölaagrid jne, likvideeritakse hädaabitööd, ja töötuid hakatakse sunniviisil hallparunite juurde tööle saatma; edasi hakatakse läbi viima nn. siseasundamist, kus töölisi sunnitakse faschistlikule riigile ja omavalitsustele uudismaid üles harima jms.

„Töökohtud“ saavad olema asutused, kes ihu ja hingega kapitalistide huvisid kaitsevad ja aitavad töölisi kapitalistide orjakeske hoida. Igasugused kodanlised „vahekohtud“, kes ka tööliste huvisid pidavat kaitsma, on tegelikult ainult **kodanluse** huvide kaitsjad.

Edasi tehakse selles punktis töölistes vastutavaks kapitalisti ettevõtte edu ja arenemise eest. Tööline peab selle eest vastutama, et ta kurnaja, peremees, võimalikult suuremat kasu saaks. See aga tähendab, et **töölised ei tohi streikida, nad ei tohi palgakõrgendust nõuda** jne; sest see kõik ju takistaks „rahvusliku majanduse“ edenemist. „Rahvusliku majanduse“ edenemise huvides tehku töölistes iga nädal püksirihmale auk pandlapoole juurde, nälgigu, — seda tahavad faschistid-, „vabsid“. Seda tuleb selle all mõista, mida faschistid tööliste ettevõtte saatuse eest, peremehe ja riigi (need on tegelikult üks ja seesama, — kapitalistlik riik on kapitalistide riik ja kaitseb nimelt nende huvisid) kasude eest räägivad. Muidugi, kurnata peab tööline end faschistide arvates niisama laskma kui varem, ja veel rohkemgi. Töölistele „õigusi“ lubades ei mõtle kapitalistid sugugi oma kurnamisõigust käest ära anda, vaid, vastupidi, nad tahavad seda oma „õigust“ veel enam suurendada ja kõvendada. Ning faschistid ütlevad juba ette, et nad ainult tööliste nn. „õiglaste huvidega“ arvestavad, s.t. niisuguste huvidega, mis kapitalistidele meele järgi, mis kapitalistidele õiglane on. Töölistel aga ei ole niisuguseid klassihuvisid, mis kodanluse huvidega kooskõlas ning kodanluse meelest õiglasel oleksid. Ning tuleb välja, et faschistid oma programmis otse avameelselt räägivad, et nad **töölisi tahavad sundida ainult seda tegema, mis faschistidele (suurkapitalistidele) meele järgi on, sest ainult neid „huvisid“ võtavad nad**

arvesse. Siin pole seda demagoogia viigilehtegi, mille taha „vabsid“ suusõnalises kihutustöös oma faschistlikke eesmarke varjavad. Läbi „viisakate sõnade“ paistavad siin tägid, tankid, kahurid, türmid ja piinakongid, mis tööliste kägistamiseks faschistide poolt silmapilk täiekoormatusega tööle pannakse, kui töölistes oma klassilisi, tõelikult õiglaste nõudmisi kodanlusele esitama ja nende täitmise eest revolutsioonilikult võitlema hakkavad.

Niisugune on eesti faschistide-vabadussõjalaste programmi neljanda punkti tõelik sisu.

Viies punkt. See on viimane punkt, mis otsekohe töölisteklassi puudutab. Ta käsitleb kõiges oma neljas allpunktis tööpuuduse küsimust ja selle puuduse kaotamist.

See punkt räägib, et Eestis olevat kõigil „Eesti kodanikkudel“ võimalik „inimväärilikult ära elada“, kui eesti „rahvuslikke varasid“ „õiglaselt ja otstarbekohaselt“ kasutatakse. Et seda teostada, selleks olla vaja „kaotada korralagedus majanduses“, valmistada kõik „kodumaal“, mis vähegi võimalik, ja luua uusi „elujõulisi tööstuseharusid“. „Kiires korras“ asuda „suurejoonelisele siseasundamisele“. Hoida „kodanike tööjõudu ja tervist“ ning „korraldada oma tööjõust ülespidamist teenivate kodanike kindlustamist haiguse, õnnetuse, töövõimetuse jne vastu“.

Mida me siin näeme?

Tõsi on see, et Eestis mitte üksnes praegune elanikkude arv, vaid mitu korda rohkem inimesi võib jõukalt ära elada, kui Eestis kõike, mis seal olemas, otstarbekohaselt kasutatakse ja arendatakse. **Kuid seda ei tee ega suuda teha kodanline kord, sellega ei saa toime faschistid.** Faschistlik „otstarbekohane rahvuslike varade“ kasutamine viib eesti töörahva hulga vastu **veel suuremale viletsusele ja näljale**, kui seda seni on sündinud. **Ainult proletariaadi diktatuur, nõukogudevõim Eestis suudab kõike, mis Eestis olemas, tööpoolt õiglaselt ja otstarbekohaselt töörahvahulkade olukorra parandamiseks ära kasutada.** Seda on võimalik teha ainult siis, kui on vägivaldselt kukutatud parasitlik kapitalistlik kord, kui on hävitatud igasugused kurnajad, kui eesti proletariaat ühes teiste töörahvahulkadega Eestimaa Kommunistliku Partei juhtimisel sotsialismi-kommunismi ehitab. Faschistide jutt sellest, nagu suudaks või tahakski kodanline kord Eestis ka töörahvahulkadele tõelikult inimväärikult äraelamist võimaldada, on ainult pettus ja hingedepüüdmine.

Kuidas faschistid-„vabadussõjalased“ mõtleavad „korralagedust majanduses kaotada“, seda nad siinkohal lähemalt ei seleta. „Korralageduse kaotamisega“ tahtakse nähtavasti seda saavutada, et ettevõtted töötaksid täie koormatusega, et töötudki leiaksid kõik tööd (ei oleks seda hädadohtu, mis kodanlist Eestit ähvardab töötute hulkaade rahulolematuse kasvuga!), ühe sõnaga, et kapitalistide äri õitseks ja tehingud tooksid aga ohtralt kroone nende kausse. See oleks üks võimalik arenmis-suund. Nähtavasti mõtlevad faschistid siin mingit „planeerimist“ majanduse alal. Kas Hitleri kurikuulsa „nelja aasta-plaani“ eeskujul, Roosevelti viisi, või mõnda muud moodi, seda saladust nad veel ei avalda. Igatahes mõeldakse siin mingisugust „riigivõimu interventsiooni majandusellu“, nagu seda kodanlased nimetada armastavad, s. o. häda sunnib kapitaliste selleks, et oma klassiseisukohta ja huvisid päästa, oma mõne üksiku vähema kaaslaste erihuvisid vähe piirama. Täpsemalt: suurbodanluse ladvakiht, finansoligarhia, püüab senisest rohkem ka riigivõimu kaudu teisi kapitalistide kihte ikka enam oma mõju ja vahetu käsutamise alla saada, nende arvel oma nahka päästa. See majanduse „planeerimine“ kapitalistide poolt on nende endi surmastpäästmise planeerimine, on hinge seeshoidmise planeerimine. See „planeerimine“ tähendab tegelikult vaid monopolistliku kapitali seisukohtade kõvenemist riigis, sest see, mida kapitalistliku riigi mõju kasvamiseks eramajanduse üle nimetatakse, ei ole midagi muud, kui monopolistliku kapitali mõju kasv kapitalistliku riigiaparaadi üle, selle aparadi ikka enam otseselt monopolistliku kapitali teenistusse rakendamine. **Mingisugust tõelikku majanduse planeerimist kapitalistlikus korras olla ei saa.** Ei saa olla sellepärast, et seal on ju kapitalistlik kord, s. t. kõigepealt **eraomandus** valmistamisabinõude kohta. Eraomandus kapitalistlikus korras on „püha ning puutumatu“ (seda tunnistavad ka eesti faschistid!), ja tema'p see on, kes kuidagi ei lase kapitalistlikku majandust planeerida. Kapitalistliku majanduse planeerimise idee on utopia, unistus. **Tõelik majanduse planeerimine on võimalik ainult sotsialistlikus korras, peale proletaarset revolutsiooni,** kes hävitab kapitalistliku eraomanduseõiguse valmistamisabinõude kohta ja ka väikevalmistuse pikkamööda üle viib sotsialistlikule arenemisteele. Nõukogude Liidus on niisugune tõelik majanduse planeerimine. Siin on see võimalik ning teostatav. Ja

missuguse suurepärase eduga siin sotsialistlikku plaanimajandust arendatakse, seda näitab esimese viisaastaku edukas täitmine ja käimasolev teise viisaastaku täitmine samasuure eduga. Nii siis, faschistide jutt majanduse planeerimisest („korralageduse kaotamisest“) on lihtsalt võhikute ja rumalate ajude unistus ning sööt naiivsete inimeste õngemeelitamiseks, on monopolistliku kapitali poliitika oma nõrgemate võistlejate hävitamiseks ja enda naha päästmiseks.

Valmistada kõike, mis vähegi võimalik, Eestis ja osta välismaalt võimalikult vähem (parem: mitte sugugi), kuna välja vedama peab niipalju kui aga vähegi suudetakse, — see on vana tuttav laul praegusel ajal. Tõsi, siinkohal eesti faschistide programm küll väljaveo suurendamisest ei räägi, kuid teisel ta seda teeb. Niisugusel arutusel puudub lihtsamgi reaalne asjaolude arvestus — eks mõtle ja talita teised kapitalistlikud riigid ju just niisamuti! Igaüks tahab küll välja vedada, aga teistelt osta pole kuigi suurt lusti. Ja selles võitluses murravad suured kiskjad ikka väiksemad maha, tugevamad sunnivad nõrgemaid alla andma. Eesti faschistid ei räägi nii, nagu räägivad saksa faschistid Saksamaa kohta, et tarvis on Eestis niisugune majandus luua, mis mitte milleski välismaadest ei ripu, vaid ise **kõik** valmistab, mis talle vaja. Eesti oludes oleks niisuguse juhtsõna ülesseadmine lausa narrus ja liig läbipaistvalt loll. Eesti faschistid vormuleerivad seda reaktsioonilikku unistust („autarkia“) nii, et võimalikult **läheneks** autarkiale. Niisuguse „poolautarkilise“ majanduse arendamine Eestis tähendab määratu suuri uusi raskeid töörahvale, sest „oma“ majandust hakatakse ju arendama veel kõrgemate **tollimüüride** varjul kui seni jne. Need määratusüüred tollisummad, aga tulevad eesti töörahvahulkade taskust.

Faschistid räägivad uute „elujõuliste tööstusealade“ asutamisest Eestis. Missugused need tööstusealad oleks, seda ei öelda. Kas turbamullast leiva valmistamine? Raudkividest konservide tegemine? Või lepikutes siidiusside kasvatamine ja selle alusel siiditööstuse arendamine? Ehk hundisavi kullaks muutmine (Saaremaa akadeemiku Polestshuki meetodi järgi)? Või koguni lennukitööstus? — avati ju hiljuti Tallinnas esimene eesti lennukitehas. Jaa, **sel** tööstuseharul faschismipäevil Eestis igatahes arenemise väljavaateid on, sest räägivad ju faschistid üsna avalikult, et „Suur-Eesti“ piir olla tarvis ida poole nihutada vähemalt kuni Ilmeni järveni...

Eesti fashistid ei usu igatahes mitte oma majanduse „planeerimisse“, uute töövõimaluste muretsemisse ja tööstuse töölepanemisse. Nende reaalne plaan, kuidas tööpuudust Eestis „kaotada“, seisab selles, et nad tahavad jalamaid „suurejoonelist siseasundamist“ alustada („töökorralduse seaduse“ abil). See on juba tõelik kava ja tähendab seda, et töötute hulgas linnas ja maal tahetakse vägivaldselt, orjatingimustel, sundida kusa-gile metsalaande asuma ja seal verehinnaliste „toetuste“ varal kände juurides ja kive kaaludes, virisema ning kiratsema — „lootuses“ parema põlve peale. Kiratsema, kuni kas varised hauda, või — hävitad selle, kes sind sinna sunniasumisele saatis, hävitad kapitalistliku korra. Teine haru siseasundamist tähendab töötutele popsi-kohtade soetamist hallparunite maaser-vadele, kus need popsid siis ei elaks ega sureks, oma hinge seeshoidmiseks aga sunnitud on hallparuni juures silgu-soolvee ja külma kartuli eest tööd te-gema. Vaat' mis sind, töötatööline, fashis-tide-„vabadussõjalaste“ „siseasundamise“ kavade teostamisel ootab. Fashistid taha-vad töötuid linnadest laiali peksta, neid üle maa laiali pillata, et nad ei saaks fashismi vastu üksmeelselt välja astuda kodanlise korra kukutamiseks. See asjaolu, et fashistidel nii hirmus rutt on töötute linnadest laialipeksmisega, näitab et, esiteks, fashistidele töötute revolutsioonilik liikumise tõus tõsist peavalu teeb ja, teiseks, et neil väga kiire on N. Liidu vas-tase **interventsiooni** ettevalmistamisega. Seks juhuks tahavad nad oma seljatagust sellega puhastada, et töötud linnadest laiali kihutavad. Kuid linnadest maale saadetavad töötud saavad tuntaval määral sel-leks pärmiks olema, mis käärimist ja rahul-

olematust veel enam saab suurendama ning seda teatud tingimustel fashismi vastu, ta kukutamisele juhtima.

Ning viimane lüli „tööliküsimuse“ la-hendamisel, mida eesti fashism kavatseb, on (sotsiaal)kindlustuse sisseseadmise „korraldamine“, nimelt **korraldamine**, aga mitte maksmapanek, mitte sisseseadmine. See, et fashistid-„vabsid“ üldse räägi-vadki kindlustusest haiguste jne vastu, on nende poolt silmakirjaks, **pettuseks**. Nad tahavad tööliklassi valusate eluküsimuste peal mängida, nendega spekuloida. Fashistid **lubavad** tööliste sotsiaalkind-lustust, tegelikult aga **ei anna** nad seda tööliste **mitte**. Seal, kus mingisugune sotsiaalkindlustus olemas oli, on fashis-tid selle, kui nad võimule said, ära hävi-tanud (näit. Saksamaal). Et eesti fashistid tööliste (täpsemalt: nad ei luba kind-lustust mitte üksnes tööliste, vaid kõigile, kes „oma tööjõust“ elavad, seega, meie mõiste järgi, ka töötavale talurahvale ja teistele töörahva kihtidele) oma program-mis töötatud sotsiaalkindlustust põrmugi tõsiselt ei võta, seda näitab seesama prog-ramm, kus seda kindlustusasja ainult **kor-raldada** lubatakse. „Korraldada“ võib ju ei tea mida ja ei tea kuidas. „Korraldada“ lubamine ei kohusta veel kedagi. Korraldamine ei tähenda veel põrmugi selle asja teostamist, mida „korraldatakse“. Ning jä-rele jääb sotsiaalkindlustusest vaid fashist-lik silmategemine tööliste ja üle pettus.

Niisugune on eesti fashismi — „vaba-dussõjaluse“ programm eesti tööliklassi fashistlikku paradiisi viimiseks. **See prog-ramm on suurrakenduse programm töö-lisklassi jõhkraks kurnamiseks ja kägis-tamiseks**. See on selle programmi 2., 3., 4., 5. punktide tõelik sisu.

(Järgneb)

Edasi, veebruari-ülestõusult punasele Oktoobrile!¹

*Töölised, schutzbundlased, seltsilised!*²

Austria töölisklass lõi hiiglahinguga. See oli esimene terve maa töölisklassi ülestõus fashistliku diktatuuri vastu. Piiritu revolutsioonilik kangelaslikkus, surmapõlgav vaprus, mida schutzbundlased ja kommunistid ühises võitluses üles näitasid, on jäädavaks loitvaks eeskujuks rahvusvahelise proletariaadi võitluses kapitalistlikust orjusest vabastamise eest. Terve maailma töölisklass tervitab barrikaadide vapraid kangelasi ja langetab oma lipud avaliku võitluse ja kaagi ohvrite ees.

Dollfuss-Fey valitsus surus selle ülestõusu niisuguse metsikusega maha, mille sarnast tunneme ainult Pariisi Kommuuna lihunikude tapatalgudest. See valitsus tulistas mõrtsukalikult pommipildujatest ja kahuritest tööliste maju, kus kaitseta naised ning lapsed asusid. Ta pistis põlema tööliskodud. Ta püstitas völlad üle maa. Ta heidab süüta töölisi 20 aastaks, eluajaks vangikotta.

Valitsus ühendab oma terrori ja kõikide tööliste õiguste hävitamise jesuiitliku silmakirjalusega, „ta esindavat Austria rahvast“, ta tahtvat „Austriat uuendada“. Ei, see fashistlik valitsus, mis püsib püssitääkidel ja kahuritel, on fimukavalitsus, tapmise, nalja ja sõja ettevalmistamise valitsus. Ta on vale ja pettuse valitsus. Ükski sõna tema teadaannetest, ükski sõna tema liikmete kõnedest pole õige. Nad valetavad, nagu ainult jesuiidid valetada oskavad. Valitsusel on üks eesmärk: kriisi tagajärjel vankuma lõõnud kristlike ja juudisoost suur-töösturite ja finanstuusade aristokraatide-suurmaomanikkude kasusaamise süsteemi „uuendada“, ta jätab viletsuskannatavatele hulkadele ainult ühe „õiguse“ — end rahu-likult paljaks rõõvida ja puruks sõtkuda lasta. Fashistliku diktatuurivalitsuse vastu on sihitud edasikestev halastamata võitlus.

Kuidas läks sel valitsusel, mille taga ei seisa rohkem kui mõni tuhat müüdavast palgasulast, pappi ja kapitalisti, kuidas läks

tal korda töölisklassi kangelaslikku pealetungi maha suruda, kuna sel töölisklassil oli niipalju võitlustahet ja ta nii hästi oli relvastatud? Töölisklassi sadandete surmasaanute ees, selle tõsiasja ees, et kümned tuhanded töölised ja nendega paljud sotsiaaldemokraatlikud tegelased relvastatult lahingus ausalt võitlesid, ütleme meie, kommunistid, oma vastutuses täiesti teadlikud olles, selgelt ja kindlalt: **Selles on süüdi kogu Austria sotsiaaldemokraatia poliitika minevikus ja ülestõusu päevil.**

Milles seisib sotsiaaldemokraatia lüüasaamise strateegia ülestõusu päivil? Töölised haarasid sõjariistad kätte, et fashistlikku diktatuuri kukutada ja sotsialismi kätte võita. Sotsiaaldemokraatia partei juhatus Otto Baueriga eesotsas ei tahtnud siiski seda hulkade taltsutamata võitlustahet ära kasutada, et aga oma kohti Dollfussi diktatuuri süsteemis alles hoida. Sellepärast ei seadnud nad fashistliku diktatuuri kukutamise eesmärki, seda ainukest eesmärki, mis võidule viia võis, hulkade ette üles; nad lobisesid „konstitutsiooni kaitsmisest“. Sellepärast ei teinud nad midagi, et **kogu massi**, kogu töölisklassi hiiglasõjaväge üldstreigi ja sõjariistus ülestõusu ajal juhtida. Sellepärast ei annud nad mingisuguseid selgeid kohustavaid juhtnõore üldstreigiks, vaid murdsid neid algusest peale.

Raudteelaste sotsiaaldemokraatlikud juhid läksid isamaaliku frondi poole üle ja andsid sellega otsustava löögi üldstreigile, sel ajal kui tuhanded raudteelased oma töökohtadel streigiüleskutset ootasid. Juba esmaspäeva õhtul hakkasid trükitehased tööle, mis ilma ametiühisuste loata oleks võimata olnud. Sellega võimaldasid nad valitsusel oma valetateid võitluse üle levi-tada, et võitlejate ridadesse lagunemist tuua. Sotsiaaldemokraatliku partei esimees Seitz andis raekoja ilma võitluseta fashistide kätte, ilma et hulki oleks üles kutsunud seda nende poolt ülistatud s.-d. partei poliitilise võimu sümbooli kaitsma. **Raekojust** võis fashist Schmitz korraldusi teha streigiliikumise kähgistamiseks kommunaalsetes ettevõtetes. Esmaspäeva varahommikul hakkasid tööle trammitöölised, ilma et sotsiaaldemokraatlikud ametiühisuse juhid vähematki katset oleks teinud neid

¹ Austria kompartei üleskutse peale sõjariistus võitlusi. — *Toim.*

² „Schutzbund“ („kaitseliit“) — Austria sots.-dem. partei võitlusorganisatsioon, kellel aga sots.-dem. partei juhid vastupanekuta lasksid sõjariistad käest ära võtta. Sellega andsid sots.fashistid töölised kaitselt fashistide verise vägivalla kätte. — *Toim.*

takistada; veel enam, töölised algasid tööd nende juhtide nõusolekul. Sellega hävitasid nad lõpulikult üldstreigi, mis pidi olema kogu võitluse selgrooks. Nii anti ära teid, schutzbundlased, tööliste tegelased, kommunistid, klassivaenlase agentide poolt teie endi ridades, agentide poolt, kelle käes olid juhtivad kohad, kui teie juba üle 50 tunni verist võitlust olite pidanud.

Kuid veel enam! Sotsiaaldemokraatia juhid läksid avalikult ja otsekohe klassivaenlase poole üle. Nad takistasid terveid ringkondi ja maakondi, kus töölised võidelda tahtsid, võitlusesse astumast. See sündis peale Kärnteni ka niisugustes tähtsates ringkondades kui Wiener-Neustadt, St. Pölten ja Viinis, näiteks, 2., 14., ja 15. linnajaos. Sellele lisaks tuleb veel see, et sotsiaaldemokraatlik juhatus alati teadlikult vaheseina ehitas schutzbundi ja ülejäänud töölisklassi vahel. Ta isoleeris schutzbundlaste sõjariistus võitluse, jättes ta ilma kogu töölisklassi poliitilise ja relvastatud võitluse toetuseta. Nii jättis ta kangelaslikult võitlevatele schutzbundlastele ainult võimaluse **kaitseisukorda** jääda ja vaadata, kuidas üks seisukoht teise järel langeb. Kaitseisukord on aga iga sõjariistus ülestõusu surm.

Kõik see on tagajärg ja tulemus, mille andis sotsiaaldemokraatlik poliitika Otto Baueri ja Seitzli 15-aastase juhatusel. Ja kuigi siin-seal selle partei üksikud juhid isiklikult vapralt võitlesid, siis ei vähenda see sugugi nende täielikku vastutust ja kaassüüdi selle poliitika eest, mis kaasa tõi fashismi võidu ja ülestõusu kaotuse.

Sotsiaaldemokraatia kandis endas surmavat vastuolu: ühest küljest koondas ta kümneid tuhandeid revolutsiooniliku meelusega töölisi, kes valmis olid oma elu andma proletariaadi võidu eest; teisest küljest oli sotsiaaldemokraatliku partei juhatusel poliitika 15 aasta kestel sihitud kapitalistliku süsteemi alalhoidmisele ja selle vastu, et proletaarne revolutsioon ta purustaks. Ta oli sihitud koostöötamisele kodanlusega ja töölisklasside revolutsiooniliku ühisväerinna tõsise klassivõitluse vastu. See poliitika oli tegelikult klassivaenlase teenistuses, tasandas teed fashismile. Veel enam, sadanded juhtivad tegelased olid juba ammu praktiliselt klassivaenlase leeris. Selle vastuolu vastu on purunenud tänini austria tööliste võitlus, tema vastu purunes ka veebruarülestõus.

Kuipalju on meile sotsiaaldemokraatlikud juhid viimase 15 aasta vältel sellest rääkinud, nagu oleksid kommunistid töölisklassi lõhestanud. Ja Austrias oli töölis-

klass näiliselt „ühtne austria sotsiaaldemokraatlikus parteis“. Kuid kuidas oli lugu tegelikult? Kas oli see lõhenemine, kas oli see vahesein: siin kommunistlik partei, seal sotsiaaldemokraatlikud töölised? Ei, sotsiaaldemokraat ja kommunist seisid üksteise kõrval kuulirahe all, barrikaadil. Lõhestamise kuristik, vahesein oli mujal: ta käis läbi sotsiaaldemokraatlikust parteist. Võitluse kõige otsustavamal silmapilgul tulid avalikult nähtavale äraandjad oma ridades, keda meie, kommunistid, juba ammugi kui äraandjaid olime märkinud, tuli avalikult ilmsiks kuristik juhtide poliitika ja hulkade tahte vahel. See lõhenemine oli see, mis kaotuse tõi. Oleks austria töölisklass need äraandjad juba ammugi oma ridadest kõrvaldanud, oleks ta ühiselt ja kindlalt asunud III Internatsionaali, s.t. Marxi ja Lenini revolutsiooniliku klassivõitluse õpetuse alusele, poleks keegi suutnud võitu meie käest ära kiskuda.

Sotsiaaldemokraatlikud töölised — mis saab nüüd? Sotsiaaldemokraatlik partei laguneb. Ühelt pool on äraandjad ja klassivaenlase poole ülejooksikud, teiselt pool — töölisklassi hulgad. Kas sotsiaaldemokraatlik partei „uuesti“ üles ehitada, kuigi mõnede vanade juhtide vahetamisega? Veebruarirevolutsiooni verised kogemused peavad nende saatuslikkude pettekujutluste **lõpupunktiks** olema, milledega sotsiaaldemokraatia teed tasandas kodanlikes demokraatias fashismile üleminekuks. Oleks sotsiaaldemokraatia 1919. a. nõukogudevõimu maksma pannud, selle asemel, et teda ära kätkestada, oleks ta 1927. a. juuli-ülestõusu edasi arendanud, selle asemel, et teda ära lämmatada, oleks ta veel mineva aasta märtsis — nagu seda siis kommunistlik partei oma ühisväerinna ettepanekus soovitas — tööliste õiguste kaitsmise eest tõsist revolutsioonilikkust võitlust pidanud, selle asemel, et alla vanduda, — siis poleks austria töölisklass fashismi nuhtlust tunda saanud. Kuid austria sotsiaaldemokraatia polnud selleks suuteline, nagu pole ükski II Internatsionaali partei, sest ta polnud ega ole revolutsiooniliku marksismi partei. **Sellepärast kannab ta ajalooliselt süüdi fashismi võidu eest.**

On ainult üks tee sotsialismi võiduks, see on proletaarne revolutsioon kodanluse kukutamiseks; on ainult üks proletariaadi revolutsioonilik partei, mis seda teed järjekindlalt käib: see on kommunismi üleilmne partei, **Kommunistlik Internatsionaal** ja tema sektsioonid kõigil maadel. Ainult tema põhjendab marksismi-leninismi põhimõtetele, toetub üleilmse proletariaadi vägevale kant-

sile, Nõukogude riigile maakera ühel kuenedikul, riigile, mille vaimustavale eeskujule ta järgneb nii Austrias kui mujal. Sellepärast peab **kõik revolutsioonilikud jõud ühendama kommunistlikku parteisse**, mis KP mündab austria proletariaadi massiliseks parteiks. See on ajalooline ülesanne, mis tal täita.

Schutzbundlased ja kommunistid, nad seisid Floridsdorffis ja Favoritis, Meidlingis ja Simmeringis, Linzis, Steyer'is, Ülem-Austrias, Salzkammergutis ja paljudes teistes kohtades ühiselt võitluses klassivaenlase vastu. Nad andsid oma vere ühiselt ühise revolutsiooniliku eesmärgi eest. See revolutsioonilik klassivõitluse ühiseväerind peab püsima töölisklassi kõikides võitlustes, teda on vaja üles ehitada revolutsioonilikuks ühtsuseks kommunistlikus parteis.

Töölised, mees- kui naltöölised! Schutzbundlased, kes teie oma elu sotsialismi võidu eest kaalule panite: järgnege vaprainsener Weisli üleskutsele, kes poomise eel hüüdis: „Elagu III Internatsionaal, elagu Nõukogude Venemaa!“ Astuge proletariaadi õigete juhtide Marxi, Lenini, Stalini, Dimitrovi lipu alla. Ühinege igalpool kommunistlike organisatsioonidega. Asutage ise ettevõtetes ja mujal uusi kommunistlike organisatsioone ja astuge ühendusse Kommunistliku partei juhatussega.

Kommunistid! Meie partei on tuleproovi läbi teinud. Teie seisite võitlejate esimeses ridades. Nüüd on teil ajalooline ülesanne — juhtideta töölisi kokku koguda, neid organiseerida kommunistlikku parteisse, neid uuele võitlusele viia!

Faschistid juubeldavad: Ülestõus on maha surutud! Kuid härrad pidutsevad liig vara: kuigi nad suutsid töölisklassi maha suruda — veebruarirevolutsiooni vaprad võitlejad, see revolutsioonilikkude tööliste kõige parem osa, jäävad alaliselt püsima töölisklassi südamesse. Nende revolutsioonilik eeskujuga vaimustab meid uuele võitlusele. Austria faschism külvas tuult, austria kapitalism saab tormi löökama, mis tema hävitab. Ja ikka uuesti ja ikka tugevamalt kõlab hüüe: Elagu austria proletariaadi diktatuur!

Töölised, seltsimehed! Dollfussi faschistlik diktatuur läheneb kiiresti uutele hiiglasuurtele vapustustele. Austria kapitalismi hoone on alt õõnestatud. Sõjahädaoht Euroopas ja terves ilmas kasvab kiiresti. Doll-

fussi diktatuur saab majanduslikku ja poliitilist survet töölistele ettevõtetes, töötutele ja töörahva hulkadele kõvendama; ta hävitab sotsiaalkindlustuse ja vabrikunõukogud.

Klassivastuolud on äärmiselt teravnenud. Hulkade viha valitseva klassi, Dollfussi diktatuuri vastu on tugevam kui kunagi varemalt. Vastuolud kodanluse leeris suurenevad ja kiirustavad uusi kokkupõrkeid. Samal ajal püüavad nad kõik tööliste vastu ühineda. Isamaalikud ja pruunid faschistid katsuvad poolehoidjaid leida töölisklassi hulgast ja sõimavad teid samal ajal „punasteks lurjusteks“ ja „marksistlikeks kaabakateks“.

Ärge laske endid petta natside meelitustest, kes end näitavad „opositsiooni parteina“ ja „võitlejatena“ Dollfussi diktatuuri vastu. Pruunid faschistid, need Saksamaa proletariaadi toored timukad, need Thysseni ja Kruppi Saksamaa aaria- ja juudi-soost panga- ja tööstusehüüanede verised palgasulased, nad „võitlevad“ ainult selle eest, et segaduste ajal rohelistest faschistidest võimalikult palju kasu välja pressida. Aga saksa töölisklass peab selle ohver olema. Sellepärast on meie hüüdsõna: Maha heimwehr („kodukaitse“ — tõlk.) ja Hitleri faschism!

Maha sõjaväljakohtud! Vangistatud antifaschistid türmidest välja!

Asutage Mopr ja annetage insener Weisli fondi heaks, võitlusohvrite heaks!

Kogunege kokku ettevõtetes ja tööboosidel! Moodustage faschismivastased löök-salgad! Looge ettevõtete ja punased ametiühisuslikud organisatsioonid! Valige ettevõtetes revolutsioonilikud töölised funktsionäärideks!

Streikige revolutsioonilikkude tööliste ja funktsionääride massiliste tagakiusamiste vastu!

Võideldge ettevõtjate ja faschismi igapeale tungi vastu, mis teie majanduslike ja sotsiaalsete õiguste kallale toime pannakse.

Ühinege Kommunistlikku parteisse, ja tema juhatuses all edasi — veebruaritõusult punasele enamlikule Oktoobril! Maha faschistlik kaagivalitsus!

Elagu Nõukogude Austria!

Austria Kommunistlik Partei

(Kommunistliku Internatsionaali sektsioon),
Viitnis, 20. veebruaril 1934.

Austria tööliste kangelaslik võitlus

Austria linnade tänavatel voolas tööliste veri. Kaitstes end pealetungiva fashismi vastu võitles austria tööline, relv käes, kangelaslikult oma eluõiguse eest. Tuhanded tapetuid ja haavatuid, terved tööliste linnaosad kahuritulest purustatud. Austria tööliste kangelaslik võitlus näitab, missuguse jõuga, missuguse julgusega, missuguse valmisolekuga austria töölised, oma klassihuvide eest elu ohverdades, oma klas-sivaenlasega võitlevad.

Selles võitluses esines avalikult, otsekohe klassi vastu. Ühel pool barrikaade — austria töölised, teiselpool aga — kodanlus, kes tööliste vastu sõjaväe, politsei ja relvastatud kaitseväge salgad saatnud. 1918. aastal, kui austria töölised Habsburgide ainuvalitsuse kukutasid, olid sotsiaal-demokraadid seisukorra peremehed! Ei ole niisugust alatust, pettust, kavalust ega äraandmist, mida austria sotsiaaldemokraatia juhid kasutamata oleks jätnud, et tegelikku võimu tööliste käest ära kiskuda ja seda kapitalistidele ja mõisnikkudele tagasi anda. Toetudes sotsiaaldemokraatia juhtidele läks austria kodanlus pealetungile töö-lisklassi vastu, võttes talt samm-sammult kõik õigused. Viimastel aastatel on klassi-võitlus, kõige sügavama majanduskriisi mõjul, järsult teravnenu-d. Kriisist laostatud väikekodanlised hul-gad on nii kui Saksa-maalgi hakanud fashis-tliku demagoogia õnge minema. Fashis-tlikkude meeleolude kasv väikekodanluse hulgas sattus ühte im-perialistlikkude maade vahel Austria maala pärast peetava võitluse suurenemisega. Austria fashis-tlik liikumine lõhenes kahte leeri: üks, Itaalia poole orienteeruv, on kodukaitse, teine aga fashis-tliku Saksa-maa poole orienteeruv, kes Austria ühen-damist Saksamaaga püüab saavutada. Selle kahe fashismi leeri vahel on käimas visa võitlus võimu pärast. Aga mõlemad need leerid on üksmeelsed võitluses töö-lisklassi vastu.

Käesoleval silmapilgul on kõrvuti sõja-väega ja politseiga Dollfussi valitsuse rel-vastatud toeks heimwehrlased („kodu-kaitse“). Heimwehri surve all, kes Austria kiiremat Itaalia eeskujul fashiseerumist püüab saavutada, lõi Dollfussi valitsus lähku saksa fashismi pooldajatest — ku-laklikust parteist „landbundist“, ja kuna kodukaitslased fashis-tliku diktatuuri süs-teemis otsustavaid kohti omale nõuavad, läks Dollfussi valitsus konflikti isegi krist-lik-sotsiaalse parteiga. Selkombel hakkas Dollfussi valitsus riigis vähehaaval tuge

kaotama ja jäi kodukaitsest täielikult ära-rippuvaks.

Austria tööliste üldstreigi ja sõjariistus väljaastumise otsekohe-seks põhjuseks oli Tiroomi heimwehrlaste poolt Dollfussi va-litsusele esitatud ultimaatum, milles need sotsiaaldemokraatliku partei laialiajamist nõudsid. Tiroomi heimwehri nõudmised leid-sid toetust ka teiste Austria osade heim-wehri organisatsioonide poolt. Sellele heim-wehrlaste väljaastumistele vastasid töö-lised üldstreigiga ja sõjariistus võitlusega.

Palju aastaid tagasi ütles austria sot-siaaldemokraatia vana juht Viktor Adler Austria-Ungari ainuvalitsusliku parlamendi kõnetoolilt: „Kui me nupule vajutame, on uulitsad tunni ajaga miljoneid inimesi täis“.

Sel ajal polnud see hooplemine, see vastas täielikult seisukorrale, sest siis või-sid sotsiaaldemokraadid tõepoolest miljo-nid uulitsale viia. Teataval määral ei kao-tanud austria sotsiaaldemokraadid oma mõju ka pealesõjaaegsetel aastatel. Aga sotsiaaldemokraatia juhid ei vajutanud kor-dagi „nupule“, kuigi kodanluse pealetung jär-jesti jõhkramaks muutus. Ja kui austria töölised, eriti Viini proletaarlased, 1927. a. juulis jär-jesti suureneva reaktsiooni vastu ülestõusu lipu üles tõstsid, siis sündis see mitte ainult ilma nende osavõtuta, kelle peos see nupp oli, vaid just nende äge-damal vastupanekul. Kui Viini töölised 1927. a. juulis barrikaadidel võitlesid, siis töötasid sotsiaaldemokraatia juhid ühes-koos kodanlusega välja üldstreigi ja sõja-riistus ülestõusu katkestamise plaani. Ko-danlus ei vangistanud siis Bauerit, Seitzit, Deutschit, Rennerit, Dannebergi jt. Ta saa-tis nad kiiresti tööliste juurde, ja sotsiaal-demokraatlikud juhid õigustasid täielikult neile kodanluse poolt ülesnäidatud usal-duse. Nad desorganiseerisid töölisi, võtsid neilt relvad, varjates endid tuntud sõna-kõlksudega „demokraatiast“, kutsusid neid üles laiali minema. Austria tööliste revo-lutsioonilik ülestõus oli nurja aetud, kodan-lus jäi võimule.

Tööliste seljataga rääkisid austria sot-siaaldemokraadid kapitalistidega kokku, hõlbustades kodanlusele otsustavat peale-tungi laialiste hulkade elutasemele. Nad halvasi-d tööliste vähemadki katsed kapitali pealetungile vastu panna, kutsudes töölisi demagoogiliselt „vabarligi ja demokraatia“ heaks ohvreid tooma. Nad jutlustasid võl-malusest töölistel oma seisukorda kapitalis-tlikus korras parandada. Viinis, kus sotsiaal-demokraatidel kohalikus omavalitsuses, ko-

halikkudes valitsuseasutustes enamus oli, ehitasid nad töölistele maju, saunu ja sportiplatse. Näidates nende „Viini kommuuna“ saavutuste peale, nagu nad Viini linna omavalitsust nimetasid, suigutasid sotsiaaldemokraatia juhid töölisi lubadustega, et kui nad parlamendis enamuse kätte võidavad, siis muutub ka kogu Austria veretult ja rahulikult niisuguseks „kommunaks“. Selle pettekujutusega hoidsid nad austria proletariaati võitlusest tagasi. Kapitalistid kaebasid selle üle, et neil Viinis veidi rohkem makse tuleb maksta, aga nad vaatasi sellele kui kindlustusele revolutsiooni vastu, ja lõppude lõpuks leppisid nad sellega, kuivõrd sotsiaaldemokraatlikkude juhtide „parlamentliku aritmeetika“ ideoloogia täielikult vastas kodanluse huvidele. Kapitalistid maksid heldelt oma sotsiaaldemokraatlikkudele kannupoistele. Kõik need Seitzid, Dannebergid, Rennerid ja t. said kümned tulusad kohakesed igasugustes aktsiaühisustes, majanduseühisustes, „Tööliste pangas“ jne. Sajatuhandes schillingud sissetulekut aastas — see oli austria sotsiaaldemokraatlikkude juhtide harilik „elatismiinimum“. Nad olid kapitalistliku korruga, kodanluse juhtivate ringkondadega täielikult ühte sulanud ja jäävad tema truudeks kannupoisteks.

Seni kui sotsiaaldemokraatia juhid töölisi Viini ja Austria „kommuuna“ üle lobisemise suigutasid, korraldas kodanluse austria sõjaväe omamoodi ümber, täiendas teda kulakupojkestega ja kihutas sealt töölised välja. Kulaklikkude heimwehrilaste elementide suurendamise arvel korraldati ümber ka politsei. Kõrvuti sellega teostus heimwehri relvastatud väesalkade moodustamine. Selkombel oma sõjariistus jõudu kindlustanud, võttis kodanluse sotsiaaldemokraatlikkudelt sõjariistus väeosadelt, „Schutzbundilt“, relvad ära ja kihutas nad laiali, kuigi need sotsiaaldemokraatlikkude juhtide kavatsusel mitte kodanluse vastu, vaid ainuüksi kommunistide vastu võitlemiseks olid organiseeritud. Sotsiaaldemokraatlikud juhid ei vajutanud „nupule“ schutzbundi laialiajamise silmapilgul, ei vajutanud nad sellele ka siis, kui Dollfussi valitsus ainsa suletõmbega kõik demokraatlikud dekoratsioonid tühistas ja parlamendi laiali ajas. Vastupidi, sotsiaaldemokraatlikud juhid vastasid sellele oma abi pakumiselega Dollfussi valitsusele. Nad olid valmis mitte ainult oma armastatud „demokraatiast“ loobuma, vaid ka faschistlikku „elukutselis-seisuslikku“ riigi organisatsiooni „isesuguseks demokraatia täienduseks“ tunnustama. Seda teatas Otto Bauer

avalikult oma artiklis, mis austria sotsiaaldemokraatia teoreetilise häälekandja „Der Kampf“i jaanuari-väljaandes mahutatud. **Samm-sammult avasid austria sotsiaaldemokraatia juhid faschismile ukсед, varjates seda Saksamaal tuntud „vähema pahe“ teooriaga.** Sotsiaaldemokraatlikud juhid andsid heimwehrile silmnähtavalt toetust, lugesid neid „vähemaks paheks“ — võrreldes saksa tüüpi faschistidega. Täitsa seadusepärane, kogu austria sotsiaaldemokraatia poliitikast olenev on see tõsiasi, et kui „Viini kommuunale“ lõpp tehti, siis kogunesid sotsiaaldemokraatia juhid raekoja hoonesse, et endid vangistada lasta. See sündis silmapilgul, mil töölised juba uulitsale tulid, mil streik kiiresti üle kogu maa levis. Oma arreteerimisega tahtsid sotsiaaldemokraatia juhid liikumist ilma juhtimiseta jätta, et, nii nagu 1927. aastal, töölihuikades segadust tõsta ja neid faschistlikkude jõukude kätte mängida. Aga nad arvestasid valesi. Töölised läksid tänavale. Alustati võitlust faschistliku pealetungi vastu.

Austria linnade uulitsatel voolas proletariaadi veri. Selle vere eest „võlgnevad“ töölised sotsiaaldemokraatlikkude juhtide äraandlikule poliitikale. Teatavad hulgad austria töölisi läksid veel viimase ajani sotsiaaldemokraatlikkude juhtide järel. Noor kommunistlik partei võitis järjest suuremat mõju töölihuikades, ikka suuremal hulgal läks austria proletaarlasti kompartei järele. Kuid austria tööliste põhihulgad ei katkestanud veel vanu sidemeid sotsiaaldemokraatliku parteiga ja tema juhtidega. Oma proletaarliku instinkti abil tundsid aga austria töölised siiski oma eilaste juhtide äraandmise kogu sügavust. Juhid panid hulki maha jättes plehku. Oma saksa teisikute taoliselt tõttavad austria sotsiaaldemokraatia juhid faschistlikule korrale truudust vanduma. **Nende võitlusepäevadega tegi austria töölihuik klassi läbi kõige kõrgema klassivõitluse kooli — kodusõja, vabanedes püssirohu suitsus, kahuri mürina ja kuulipildujate ragina all aastaid kestnud sotsiaaldemokraatlikkudest pettekujutustest.** Selle oma ajaloolise võitluse kogemustel veenduvad austria töölised lõpulikult selles, et sotsiaaldemokraatlikud juhid faschismi kõige alatumateks abimeesteks olid, kes tema võimuletulekule kaasa aitasid; et need juhid täielikult vastutavad on selle eest, et faschistid kahuritulega tööliste linnaosad ära pühkisid, naisi, rauke ja lapsi tapsid ja kuulipildujatega proletaarsete võitlejate ridu niitsid.

„Schutzbundi“ juhid töötasid omal ajal välja üksikasjalise plaani Viini kaitsmiseks kommunistide vastu. Arsenaalile ja Ida vaksalile oli selles strateegilises plaanis peaosa määratud. Oma juhtidest maha jäetud, tegutsesid Viini töölised fashistide vastu selle strateegilise plaani järgi, mille „schutzbundi“ juhid omal ajal kommunistide vastu olid välja töötanud. Kommunistlikud ja sotsiaaldemokraatlikud töölised võitlesid külj-külje vastas kangelaslikult barrikaadidele. **Verega on kindlustatud revolutsioonilikkude töölise ridade ühtsus, karastatud vihases võitluses klassivaenlasega.**

Veebruaripäevade sündmustel on määratu tähtsus mitte ükski austria, vaid ka rahvusvahelise proletariaadi võitluse jaoks. Kõikide kapitalistlike maade töölised

oskavad õppetundidest, mida neile austria sotsiaaldemokraatlikud juhid andsid, oma järeldused teha. Prantsuse töölise suurejooneline streik 12. veebruaril ja austria töölise sõjariistus ülestõus kajastuvad võimsalt kõikidel kapitalistliku ilma maal, kutsudes töörahva miljoneid võitlusele pealetungiva fashismi vastu.

„Tormijooksu idee valmib hulkade teadvuses“ (Stalin).

Sotsiaaldemokraatia hoidis aastakümnete kestel töölisi tormijooksust kapitalistlike kudele kindlustele tagasi. Selles seisib tema ajalooline ülesanne. Austria töölise püssipaugud olid ühtlasi ka matusepaukudeks austria sotsiaaldemokraatiale, kes ühes oma II Internatsionaali vennastega kukerpalli ajaloo prügikasti lendas.

(„Istvestija.“)

A. Losovski

Üldstreik Prantsusmaal

„Tormijooksu idee valmib rahvahulkade teadvuses“ (Stalin).

Prantsusmaa — see klassikalik üldstreikide maa — pole iialgi veel kogu oma olemise kestel niisugust tõelikult üleüldist streiki näinud, kui käesoleva aasta 12. veebruaril.

12. veebruari streik haaras oma alla kogu maa, kõik rahvamajanduse harud, peale raudteeliikumise. See streik tõstis jalule vähemalt 4 miljonit töölisi ja teenijaid. Ta ei võtnud oma alla mitte ainult kõik tähtsamad keskkohad, vaid ka kõige kaugemad kolganurgad, ulatades kuni alla Algeeriani; ta kihutas üles niisugused töörahvakihid, kes isegi kohe sõja järel, kui laialised rahvahulgad võitlusele välja astusid, väljapoole üldist liikumist jäid.

Milles on selle põhjus, et streik tõelikult üldise iseloomu võttis ja nii määratu suure hulga töörahvast kõigis Prantsuse vabariigi nurkades endaga kaasa tõmbas? Mis oli tõukeks niisugusele hulgalisele ja ähvardavalt suurele väljaastumisele?

Tuleb vahet teha mõjundi ja põhjuse vahel. Sündmuste tormiliku teravnemise väliseks mõjutajaks viimasel nädalal oli Staviski, selle suure spekulandi asi, kes üheskoos rea silmapaistvate poliitikutega prantsuse väiksed väärt-paberite pidajad 500 miljoni frangi võrd paljaks riisus. Kuid niisugused tõsiasjad on Prantsusmaal, sellel bankokraatia, finans- ja börsispekulatsiooni maal, mitmelgi korral aset leidnud. Prantsusmaa on alati suurtele petistele ja kel-

midele soodsaks pinnaks olnud, nii et asi mitte Staviskis, mitte Chautemps'i (Schothani) valitsuse mõne ministri spekulatiivsetes kombinatsioonides ei seisa.

Ministritest riigivaraste protsent on Prantsusmaal alati väga suur olnud. Rõhuv enamik prantsuse kodanlisi poliitikuid, ja mitte ainult kodanlisi, vaid ka nõndanimeetatud sotsialistlike poliitikuid, on sõna otseses mõttes finanskapitali agendid. Tarvitseb ainult meelde tuletada pangapidaja Oustric'i (Ustrik'i) asja, millesse sotsialistide juht **Leon Blum** oli segatud, ja teisi sellelaolisi pettusetükke, mis Kolmanda vabariigi poliitilisi kombeid iseloomustavad.

Mispärast siiski Staviski asi teravnemise, üldvabariiklikuks asjaks muutus?

Prantsusmaa sattus kriisijärku hiljem kui teised maad. Sellest hoolimata, et Prantsusmaa Saksamaalt väljajäetud miljardide õlul sõja tagajärjed kergemini ära talus kui teised riigid, rabas kriis siiski määratu jõuga kogu prantsuse majandust. Kriisist väljapääsu otsimisel teravnemine ka finanskapitali võitlus prantsuse proletariaadi vastu. Prantsuse kodanlus otsib samuti, nagu teistegi maade kodanlus, kriisist väljapääsu tööliklassi arvel. Riigi eelarve puudujääk, tööstusetoodangu vähenemine, tööpuuduse kasv, frangikursi kõikumised, vastuolude teravnemine Euroopas, Saksamaa poolt oodatava kättemaksusõja kartus, rahulolematuse kasv hulkades, — kõik see lõi toitava pinna suurte sündmustes jaoks.

Staviski asi — see on mullike Prantsusmaa poliitilise elu sogasel pealispinnal. Rahvahulgad reageerisid tormilikult parlamentlikule mädanusele ja müüdavusele. Näitlik on selles mõttes 50-tuhandeline demonstratsioon 22. jaanuaril, meeleavaldus, mille kompartei Pariisis organiseeris ja mis mitu tundi kestis. Faschistlik militaristide kildkond otsustas Chautemps'i valitsusele miini alla panna ja selleks selle valitsuse kolme ministri osavõtmist Staviski spekulatsioonist ära kasutades, valitsus õhku lasta, et **Tardieu'le ja prantsuse kindralstaabi kandidaatidele teed puhastada**. Selle asja organiseerija oli Staviski kaitsevaim ning õhutaja — Pariisi politseiülem **Chiappe**. Staviskiga lõpuarved teinud (see spekulant leiti saladuslikus olukorras surnuna), purustaski Chiappe Chautemps'i valitsuse. Kui pahempoolne blokk Chautemps'i asemele Daladier pani, siis oli see viimane kõige laialisemate rahvahulkade rahulolematuse pealesurumisel sunnitud Chiappe'i, kui Staviski sopaste sahkerduste ühte osalist, ametist tagandama. Daladier ettepanekule Marokkosse asevalitsejaks minna, vastas Chiappe, et ta nõus pole Pariisi politseipresidendi kohalt lahkuma ja et ta valitsusele Pariisi uulitsatel vastab.

6. ja 7. veebruaril tulid faschistlikud organisatsioonid Chiappe'i kaitseks uulitsale. Demonstreerisid vanad patriootlikud organisatsioonid, nagu monarhistlikud „Camelots du roi“ — „**Kuninga poisid**“ (täpselt: kuninga veokamellid) ja uuema formatsiooni faschistlikud organisatsioonid — „**Lahingurist**“ ning reaaktsioonilikud väerindlased. Nende demonstratsioon oli juhitud Daladier valitsuse vastu, ja nende loosungid — Chiappe'i eest! Maha parlament! — olid ühtaegu ka — loosungid **faschistliku diktatuuri eest, kodanlise demokraatia vastu, III-da vabariigi vastu**. Mitte ainult ideeliselt, vaid ka organisatsiooniliselt õhutati ja juhiti demonstratsiooni kindralstaabist, ja mitte ainult, et väljapaistvamad kindralid talle kaasa tundsid, vaid ta oli, kui kõigi andmete järgi otsustada, otse kindralstaabi silmapaistvate liikmete poolt organiseeritud.

Meeleavaldusest osavõtjad täitsid kiiresti rea saadikutekojas lähedasi uulitsaid, sest politsei oli Chiappe'i ja tema sõprade poolt shililikult desorganiseeritud ning taganes väga viisakalt faschistlikkude salkade pealrõhumise all. Daladier valitsus, nagu kõik teisedki radikaalsed valitsused, kes üliväga isalikul olid kõigisse patriootlikkudesse ja faschistlikkudesse organisatsioonidesse

suhtunud, oli aga siiski sunnitud sõjaväeosad faschistide vastu välja saatma, ja ainult sõjavägede abil paisati faschistid parlamendi juurest eemale. Faschistlikud väljaastumised kestsid kaks päeva. Daladier valitsus, kes tööliste demonstratsioonide vastu alati karmid abinõud tarvitusele oli võtnud, avaldas faschistide suhtes otseharukordset tagasihoidlikkust. Vaatamata sellele, et demonstratsioon otse parlamendi vastu oli sihitud, olid faschistide kaotused väga väiksed.

Kui faschistid ja valitsus ainult iseendä hoolde oleksid jäetud olnud, siis poleks mitte ainult Daladier valitsusest, vaid ka prantsuse parlamendist paljas mälestusjärele jäänud. Kuid asi on selles, et faschistide väljaastumine uulitsatel **kõige laialisemad tööliste hulgas liikuma pani**. Samal ajal kui faschistid kesklinna uulitsaid mööda parlamendi poole liikusid, tõusid agulite töölised üles ja väljendasid terves reas demonstratsioonides oma vaenu faschismi vastu. Faschismi loomalik nägu on Prantsusmaal küllalt populaarne — teda tuntakse seal saksa faschismi veriste repressioonide järgi. Ja prantsuse faschistide jõhker katse uulitsat oma kätte haarata ja oma tahet ette kirjutada, virgutab kõige laialisemad töörahvahulgad üles.

Oma enese vaprust ära kokkunud Daladier valitsus lahkus riigi rahustamise nimel ametist. Siseminister Frotte, kes julges korraldust teha kodanluse pojukeste, faschistliku demonstratsiooni osaliste peale tuld anda, langes isegi paljude radikaalide vande alla. Kõik kodanlised parteid löid hädakella, sest nad hirmusid ära — mitte niivõrd faschismi ees, kui võrd agulite tööliste valjusti kõlanud häälest. **Kodanluse hirmutas ära see asjaolu, et vastuseks faschistide hüüdsõnale: „Maha parlament“, Pariisi uulitsatel valjult kajas proletaarne loosung: „Elagu nõukogud!“**

Kiirel käel sepiitseti valmis **Doumergue'i „rahvusliku ühinemise“ valitsus**. „Rahvusliku ühinemise“ valitsus seati kokku hariliku prantsuse rohusedeli järgi: valitsusse võeti kõikide parteide esindajad selleks, et mõllama lõonud kired tagasi kallaste vahele suruda: **Gaston Doumergue, Petain, Tardieu, Sarraut, Herriot** — niisugune on see parlamentlik salat, mis kiirel käel kõikidest kodanlistest parteidest, uus-sotsialistide osavõtul, kokku klopsiti, — poliitiline salat, mille ülesandeks oli kõiki maitseid rahuldada.

Doumergue algab üleskutsega prantsuse rahva poole, üleskutsega, milles ta kuulutab, et on „vaherahu, rahustamise ja õig-

duse valitsuse loonud“ ja kõiki sel puhul üles kutsub „igasugusest agitatsioonist loobuma“. Seile järele kutsub ta enda juurde prantsuse sotsialistliku partei juhi Leon Blum'i, kes talle sotsialistliku partei nimel töötab loiaalselt korratuste vastu võidelda. Blum'i järel kutsub Doumergue enda juurde reformistlikkude ametiühingute juhataja Leon Jouhaux, kes peaministrile kindla töötuse annab, et reformistlikud ametiühingud kõik teevad mis võimalik, et mässama hakanud inimmerd legaalseste raamide vahele suruda. Nii töötab see „rahustamise“ valitsus sotsialistliku partei ja reformistliku Töö Konföderatsiooni (ametiühisuste liidu — tõlk.) juhtide kaasabil.

Kuid rahvahulkade viha fashismi vastu, mis 6—7. veebruaril oli esile puhkenud, hakkas üle ääre voolama. 8. veebruaril olid üle terve Prantsusmaa demonstratsioonid. Kommunistlik partei ja unitaarsed pahempoolsed ametiühingud kutsusid töölishulki üles 9-dal veebruaril järgmiste loosungite all demonstreerima: Chiappe arresterida, fashistlikud organisatsioonid laiali saata jms. Sotsialistlik partei ja reformistlikud ametiühingud astusid demonstratsiooni vastu otsustava protestiga välja, kutsudes oma organisatsiooni liikmeid ning kaasatundjaid üles demonstratsioonile minekust 9. veebruaril loobuma. **Kuid rahvahulgad ei kuulunud sotsialistlikkude juhtide sõna.**

9. veebruaril Pariis kees. Kõik kolmanda vabariigi relvastatud jõud olid mobiliseeritud. Pariisi oli koondatud 15 000 relvastatud politseiniku, 20 000 ratsasandarmit, 20 000-ne tömmuvärviline (asumaa-rahvastest) sõjavägi. Valitsuse jõud võtsid kõik Pariisi strateegilised punktid oma alla plaani järgi, mis kindralstaabi poolt ammu juba tööliste vastu võitlemise puhuks oli välja töötatud. Määratusuurele jõudude koondusele ja sotsialistliku partei ning reformistlikkude ametiühingute vastutegevusele vaatamata läksid suured töölishulgad, sealhulgas ka sotsialistid, uulitsale. **9. veebruari demonstratsioon kandis selgesti väljendatud klassilist kodanlusevastast iseloomu.**

Fashistid, kes olid katsunud uulitsat oma mõju alla võtta, võisid veenduda, et töölishulgad iga hinna eest valmis on fashistlikule väljaastumisele lõppu tegema. Demonstratsioon oli niivõrd mõjuv, et sotsialistlik ajakirjandus sunitud oli demagoogiliselt teatama, et 9-dal veebruaril Pariisi proletariaat oma võimsust ja võitlustahet näitas. Sotsialistliku partei häälkandja „Populaire“ kirjutab sel puhul: „Töölis-

test demonstrandid näitasid suurepäralist mehisust ja energiat. Pariisi proletariaat andis oma olemasoleku tõenduse neile, kes julgesid Pariisi rahva nimel välja astuda.“

Streigi iseloomustav iseäraldus seisab selles, et ta üle terve maa levis ja väikekodanluse ning suure osa talurahva seas määratusuure kaasatunde laine esile kutsus. See streik näitas tööliklassi määratusuure võimsust, mis mitte ainult fashistidele, vaid ka kogu prantsuse kodanluse peale rõhuvat muljet avaldas. Prantsuse reformistide ja nende pere-meeste suureks südamevaluks tõstsid laialised rahvahulgad nõukogude lipu üles.

Üldstreigiga pole liikumine Prantsusmaal veel mitte lõpule jõudnud. See on väga tähtis jaamavahe prantsuse proletariaadi võitluses oma kodanluse vastu. Tööliklass on oma jõudu tundma saanud: ei olnud linna, kus 12. veebruaril poleks hulgalisi meeleavaldusi ja veriseid kokkupõrkeid olnud. Esialgsete kokkuvõtete järgi võttis 4 miljoni streikija hulga üldstreigi päeval vähemalt miljon inimest meeleavaldustest osa. Demonstreerisid töölisel ja teenijad, kommunistid, sotsialistid, parteitud, organiseeritud ja organiseerimatud töölisel. Rahvahulk tõusis üles. Teostati tegelikult ühisväerind, ühine kapitali vastu võitlemise väerind, s.t. just see, mida kodanlus ja tema sotsialistlikud sabarakud kõige rohkem kardavad.

12. veebruaril oli ainult protestistreik. Kuid missugused otsesed eesmärgid ka iganes streigil oleksid, millest miljonid töölisel osa võtavad, tingimata **pöördu ta oma terava otsaga kogu kapitalistliku süsteemi vastu.** Oleks naeruväärt mõelda, et miljonid töölisel ainult selleks uulitsale läksid, et piirduda vaid protestiga fashistlikkude demonstratsioonide vastu. Neid kihutas üles klassiline instinkt. Oma suures enamuses hakkavad nad juba oma eesmäärke nägema, võtavad kompartei mõjul õige tee suuna.

Üldstreigi päeval oli Pariisis ja teistes linnades tapetuid, haavatuid ja arretereitud. Vabariik, mille kaitseks sotsialistid välja astuma kutsusid, võttis täägid tarvitusel, ja palju noori proletaarlasti suri vaprate surma. Nõnda hirvitab ajalugu halastamatult sotsialistide kõigi juhtsõnade ja ennustuste üle. Nõnda purustab klassivõitlus reformistlikkude juhtide papist ehitusi. Nõnda vastas „rahustamise ja õigluse“ valitsus streigile, mis „vabariigi kait-

seks“ oli välja kuulutatud. Ega muidu poleks prantsuse finanskapitali häälekandja „Temps“ kirjutanud, et „Doumergue on seisukorra peremees, nagu oli Thiers (Kommuuna veristaja — tõlk.) 1871. a., Clemenceau 1913. a. ja Poincaré 1926. a.“

9. veebruari demonstratsioon Pariisis, barrikaadid Pariisi agulites ja reas teistes linnades näitasid, kui kaugele kõige laialisemate rahvahulkade fashismivastane liikumine võib minna. Kompartei ja revolutsioonilikkude ametiühingute poolt väljaantud **üldstreigi loosung leidis määratu suurt kaasatunnet**. Tööliskultade kaasatunne oli niivõrd suur, et ka sotsialistlik partei ja reformistlik Töö Konföderatsioon sunnitud olid sellest loosungist kinni harama ja 24-tunnilisele streigile üleskutsumisega esinema. Kuigi kommunistlik partei ja revolutsioonilikud ametiühingud üldstreigi jaoks teise päeva olid määranud, kutsusid kompartei ja unitaarsed ametiühingud — et väljaastumise ühtsust mitte rikkuda — töölisi üles samal päeval streikima, mil sotsialistlik partei ja reformistlik Töö Konföderatsioon streikima üles kutsusid.

Nii sotsialistlik partei kui reformistlik Töö Konföderatsioon seadsid aga juba algusest peale endile ülesandeks — **streigi hoogu ja tähtsust, maksku mis maksab, piirata**. Streik peab, maksku mis maksab, rahulik olema, vabariigi kaitse eesmärki taotlema. Streik peab olema kokkupandud käte streik, mitte rohkem kui sümbooliline käeviibe. Niisugused olid sotsialistliku partei ja Töö Konföderatsiooni juhtsõnad.

Osa parlamendisaadikuid ja senaatoreid radikaalsest parteist võtsid, üldstreigi mõõdapäsematust nähes, resolutsiooni vastu, milles reformistlikku Töö Konföderatsiooni sellepärast tervitasid, et ta vabariigi kaitseks streigile kutsus. See tähendab, et radikaalide ja sotsialistide vahel selleks oli kokku räägitud, et üldstreiki poliitiliselt ära kohitseda. Kuid liikuma hakanud tööliskultad mõtlesid kõige vähem just sotsialistide ja kodanliste radikaalide juhtsõnade peale. Rahvahulkadesse kuhjunud viha fashismi ja kurnamise vastu puhkes nüüd vallale. Samal ajal kui sotsialistid nahast välja pugesisid, et streigile kodanlise vabariigi kaitsemise iseloomu anda, demonstreerisid mitte ainult töölised, vaid ka riigiteenijad niisasti fashismi, kui ka tööpalga kärpimise vastu, kogu kurnamise-süsteemi vastu ja avaldasid vaimustatud kaasatunnet Nõu-

kogude Liidule ja tema edusammudele sotsialistliku ehitustöö alal.

Kuna sotsialistlik partei ja reformistlik Töö Konföderatsioon algusest peale juba omale ülesandeks olid teinud streiki leegalsetesse raamidesse suruda, siis astusid nad järsult ja otsustavalt raudteelaste streigi vastu välja: neil läks korra streiki raudteedel nurja ajada. 12. veebruarikuupäeval töötasid ainult raudteed. Nõnda väljendas sotsialistlik partei oma truudust ja poolehoidu kodanlusele, ning tema vabariigile.

Üldstreik lõppes, kuid rahu ei saanud. Üle kallaste voolanud mass ei võid kallaste vahele tagasi voolata ja vaikseks jääda. Igas tehases, igas ettevõttes on kuhjunud omad rahulolematuse põhjused, ning **kohe pärast 12-dat veebruari tekivad tervet Prantsusmaal üksikud plahvatused ja kokkupõrked ettevõtjate ja tööliste vahel**. Üksikud ettevõtjad annavad, määratu suurt pealesurumist nähes, tihitigi järele, teised aga paiskavad aktiivseid streigiosalisi, võimude kaasabile tuginedes, vabrikust välja.

Sotsialistid, kes kõige laialisema hulgalise liikumise pealesurumisel sunnitud olid streiki välja kuulutama, on enesekiituse joovastuses. Reformistid karjuvad, et nemad olla kõik organiseerinud, kommunistid aga olla lihtsalt nende juurde seltsinud, nendega ühinenud. Sotsialistid seavad endid kangelaiste seisangusse ja karjuvad oma edusammude üle. Nemad, kes radikaalse kodanluse silmanähtaval lubal streikima kutsusid, teevad näo, nagu oleksid nad iseseisvalt tegutsenud, kodanluse huve arvestamata.

Sotsialistlikkude sortsimooride nõiasõnad pole ilalgi hulgalist liikumist seisma pannud. Ega muidu sotsiaaldemokraatia seal nõrgene, kus hulgaline liikumine algab, kuna kommunism samal ajal ühes hulgalise liikumisega kõveneb. Kui proletariaat uulitsale läheb, nagu **Prantsusmaal**, kui ta sõjariistad pihku haarab, nagu see **Austrias** sündis, siis püüab sotsiaaldemokraatia liikumise etteotsa asuda, et teda ilma juhtimiseta jätta; või ta desorganiseerib rahvahulke, kutsudes neid rahule ja truudusele kodanlise demokraatia ees. Vaadake sellepärast viib arenemisliin **veel suuremale lahkkelide ja erirühmade tekkimisele sotsialistlikus parteis, sellepärast hakkavad hulgad veel kiiremini reformismijuurest ära minema**.

Üldstreik Prantsusmaal päästis rahvahulkade energia ja algatusvõime vallale. Ta pani Prantsusmaa töölisklassi kõige süga-

vama põhjani voogama. Seda näitas demonstratsioon üldstreigi ohvrite matmise puhul. 200 000 proletaarlast Péré-Lachaise kalmistule kommunaaride ajalooliku seina juurde, et ütelda viimast lahku-missõna kommunaaride järeltulijatele, kes langesid uulitsatel versailles'laste järeltulijate käte all. Sotsialistlik partei, kes kogu aeg vabariigi kaitsest ja rahulikust streigist lõugab, katsus korraks töölisi nendest matustest loovutada, kuid see ei läinud tal korda, ja ta oli sunnitud oma esindajad Péré-Lachaise kalmistule saatma.

Prantsuse üldstreigil ei ole mitte ainult prantsusmaalik, mitte ainult euroopalik, vaid ka **rahvusvaheline tähtsus**. Tal saavad palju suuremad tagajärjed olema, kui inglise üldstreigil 1926. aastal, kuigi see viimane 9 päeva kestis, Prantsusmaa üldstreik aga ainult 1 päeva. Mispärast? Sellepärast, et inglise tööliste streik kapitalismi relatiivse stabiliseerumise olukorras sündis, üldstreik Prantsusmaal aga sündis siis, kui kapitalismi stabilisatsioonile lõpp oli tulnud, majanduskriisi üliväga teravnenud olukorras, riigi kogu majanduse tuntava nõrgenemise olukorras.

Kuidas ei peaks siin mitte sm. Stalini sõnu meelde tuletama, mis ta aprilli algul 1924. aastal ütles: „... kas revolutsioon Venemaal ei näidanud, et üldine poliitiline streik on kõige suurem proletaarse revolutsiooni kool ja proletariaadi kõige laialisemate hulkade mobiliseerimise ja organiseerimise asendamatu abinõu kapitalismi kantsidele tormijooksmise eel.“

Streik on üks teravamaid võitlusevorme, kuid mitte kõige teravam. Austria eeskul me nägime, kuidas streik ülestõusuga

kokku põimub. Niisugune streigi kokkupõimumine ülestõusuga pole mitte ükski austria proletariaadi iseäraldus. Töölised veenduvad ikka enam ja enam, et protestistreik küllalt mõjuvõimas ei ole, ja seepärast mõtlevad nad isegi sellele streigile minnes — sõjariistade peale. **Olgugi et üldstreik Prantsusmaal demonstratiivse streigi piiridest välja ei ulatanud, tähendab ta ikkagi prantsuse proletariaadi vastupealetungimist.** Ta on kompartei ja revolutsioonilikkude ametiühingute tormilise kasvu lähtepunktiks; ta puhastab teed veel mõjuvõimsamatele revolutsioonilikkudele väljaastumistele ja alustab Prantsusmaal määratusuurte klassiliste lahingute laiu, **võitluse proletariaadi diktatuturi eest, nõukogudevõimu eest.**

Meie silmade ees teostub KITK XIII pleenumi ennustus, et igal teatud silmapilgul võib majandusekriis revolutsiooni-likuks kriisiks muutuda, teostub sm. Stalini ennustus ÜK(e)P XVII kongressil, et „tormijooksu idee valmib rahvahulkade teadvuses“. Komintern ja Profintern vaatavad kindlal pilgul sündmuste arengule, kuna aga II ja Amsterdami internatsionaalid ärevusega jälgivad, kuidas nende seksioonid üksteise järel lagunevad. Saksa sotsiaaldemokraatia ja ametiühingute järel — varisesid kokku austria sotsiaaldemokraatia ja austria ametiühingud. Kes on järgmine?

Kapitalistlikkude maade kõige laialisemad rahvahulgad õpivad NSV Liidu kogemustel ja omaenda kogemustel järjesti rohkem aru saama, et **enamlus — on võit, reformism — on lüüasaamine.** Selles arusaamises on tööliklassi asja lõpuliku võidu pant.

Töölise ja talurahva hulkade elutaseme suure tõusu viisaastak

Kapitalistlikkude olluste väljatõrjumine rahvamajanduse kõikidelt aladelt ja täielik võit kurnajate üle kindlustasid juba esimesel viisaastakul NSV Liidu töötavate hulkade ainelise seisukorra ja kultuurse taseme määratu tõusu. Esimese viisaastaku lõpuks 45,5 mlrd. rublani kasvanud rahvassissetulek jäi täielikult töörahva kätte ja sai suuremalt osalt tööliste ja talupoegade sissetulekute otsekoheseks tõstmiseks ära kasutatud. „Kadunud“ on tööliklassi nuhtlus — tööpuudus... meil ei ole enam töölisi, kel puuduks töö ja sissetulek“ (Stalin), ja tööarmee kasvab alata iga aastaga.

Määratult on nende aastate kestel kasvanud tööpalk, tööliste ja teenijate sissetulekud, riigi väljaminekud töörahva kultuur-eluolulise seisukorra tõstmise peale. Ainuüksi sotsiaalse kindlustuse fond, mis täielikult töölistele ja teenijatele tasuta abianndamiseks kulutatud, ulatas 1933. aastal hiiglasummani — 4,6 mlrd. rublani. Kogu pealmaa-tööstuse üleviimine 7-tunnisele tööpäevale, s.t. tööpäeva lühendamine tervelt 3 tunni võrra, võrreldes selle kestvusega tsariaegsel Venemaal, ja puhkepäevade hulga kasv soodustab tööliste kultuurse taseme, tehnilise kirjaoskuse ja ühiskondliku aktiivsuse pidevat edasitõusu. 90 prots. kirjaoskajaid elanikke riigis, 26,5 mln. õppijat kõigis koolides — 14,3 mln. õpilase asemel esimese viisaastaku algul, ligi pool miljonit üliõpilast, 600 üldist ja erialalist kõrgemat õppeasutust — tsariaegse Venemaa 91 asemel; poliitilise ja ametiühisusliku hariduse andmine miljonilistele tööliiskuldadele, koolieelse kasvatusesüsteemi hiiglaarenemine — need kõik on näited rahvahulkade kultuurse taseme kasvu ajaloos ennenägemata tempodest!

Juba NSV Liidu elu ja töö olukord ise muutub muinasjutulise kiirusega. Juba esimesel viisaastakul viidi läbi määratusuur töö linnade ümberkorraldamise ja töörahva elukorterite ning kommunaalsete tingimuste parandamise alal. Nende aastate kestel ehitati 23,5 mln. ruutmeetrit uut korteripinda. Tööliste korteritingimuste põhjalik parandamine paistab igalpool silma.

„Kulakliku orjuse kadumisega kadus külast vaesus. Igal talupojal, kolhoosnikul või üksikmajapidajal on nüüd võimalik inimese

kombel elada, kui ta aga ausalt töötada tahab...“ — nii iseloomustas sm. Stalin XVII parteikongressil meie maa töötava talurahva käesolevat seisukorda. Meie saavutasime esimesel viisaastakul seda, et varem nälgides viirenenud miljonilised kehvikute hulgad on nüüd aineliselt kindlustatud inimesteks saanud.

Partei XVII kongress märkis teiseks viisaastakuks üles veel hulga kõrgemad tempod töörahva ainelise heaolu tõstmiseks. Kõikidel rahvamajanduse aladel suureneb tööliste ja teenijate arv, ja „kogu tööliste ja teenijate peres kasvav noorsugu on tööga kindlustatud, ja asub, kui ta teatava õppekursuse on läbi teinud, nõukogude riigi töörahva ridadesse“ (Molotov).

Seoses tehnilise ümberkorraldusega tulevad suured muutused tööliste kvalifikatsioonilises koosseisus. Valmistusse saab tõmmatud miljoneid uusi töölisi, kes massiliselt tööoskuse kõrgendamise alal on ette valmistatud. Kümned miljonid töölisi ja kolhoosnikke saavad vabriku- ja tehasekoolides ja igasuguste kursuste ja ringide abil võimaluse oma teadmiste taset tõsta.

Rahvassissetuleku määratu tõus, parasitliku tarvitamise lõpulik kaotamine, tähtsamate toiduainete (nagu liha, rasvad, munad, suhkur) tarvitamisnormide suurenemine, väkemüügi hindade 35 prots. võrd alandamine — see kõik kindlustab töörahva reaalse tööta kiire tõusu. Võrreldes 1932. aastaga suureneb tööta teise viisaastaku kestel kahekordselt. Töö kohaselt sotsialistliku jaotamise põhimõtte järjekindel teostamine kindlustab kõrgema reaalse tööta taseme kvalifitseeritud töölistekaadritele, juhtivatele aladele ja elukutsetele.

Väljaminekud sotsiaalse kindlustuse, hariduse, tervishoiu ja kultuurse ning eluolulise abi alal, mis esimesel viisaastakul juba aukartust äratava summani — 4,3 mlrd. rubl. — ulatasid, kasvavad teises viisaastakus kuni 9,3 mlrd. rublani, s.t. võrreldes 1932. aastaga enam kui kahekordselt.

1937. aastal ületab sotsiaalse kindlustuse eelarve rea kapitalistlikkude maade kogu riikliku eelarve. 60 prots. kogu sotsiaalse kindlustuse summast saab teise viisaastaku kestel niisuguste eluoluliste ja kultuursete toetuste peale kulutatud, nagu

arstiabi, kehakultuur, dieetiline toitlus, abi tööliste lastele, tööliste korterite ehitus jm.

Kulud töörahva laste toetamiseks väljaspool koole suurenevad 1932. aastaga võrreldes kümned korrad.

Laialiselt arendatakse teises viisaastakus lastesõimede ehitustööd. Linnades suureneb lastesõimede arv 164 prots., maakohades — 129 prots. Lastesõimede ja teiste lasteasutuste ehitamise, kui töötava naise lastekasvatamise muredest vabastamise määratus tähtsuses ei või vähematki kahtlust olla.

Esmajärgulise tähtsuse töölistele omab korteri seisukorra parandamine. Korteriitingimuste jätkuv edaspidine parandamine läheb kõigepealt uute eluhoonete ehitamise teed mööda, mis kindlustab teisel viisaastakul eluasemete määratu juurdekasvu, mis teeb ühe kolmandiku kõigi nende korterite arvust, mis aastakümnete kestel linnades üldse ehitatud. XVII kongress määrab kapitalsete kulude ulatuse eluruumide ehitamiseks 13,4 mlrd. rbl. peale kindlaks, esimeses viisaastakus kulutatud 4 mlrd. asemel.

Eriolist tähelepanu pööratakse seejuures suurematele tööstusekeskkohtadele.

Korterifond sõetööstuses suureneb kahekordselt, mustametallitööstuses — kolme ja poole kordselt, masinaehituses — enam kui viiekordselt.

Hiiglasammudega liigub edasi ka töörahva eluolu ja kultuurse elu kõige tähtsama teguri — riigi kommunaalmajanduse — ümberkorraldamine. Kõikides linnades, kus üle 10 tuh. elaniku, ehitatakse veevärk, kõikides linnades aga, kus üle 50 tuh. elaniku, viiakse sisse kanalisatsioon. Ümberkorraldusele kuuluvad sajad linnad.

Esimesel viisaastakul kultuurisel väerinal saavutatud suured edusammud on selleks võimsaks aluseks, millele järgnevatel aastatel ehitatakse meie maa laialiste töötavate hulkade kultuurse taseme uus määratu tõus. „**Kultuurse arenemise alal samub NSV Liit edasi kui hiiglane,**“ — ütles sm. **Molotov** oma aruandes XVII kongressil. Seda kinnitab täielikult ennenägematu ulatus kultuurse ehitustöö alal teisel viisaastakul. Teisel viisaastakul mitte ainult ei likvideerita kirjaoskamatus, vaid teosta-

takse ka üldine sunduslik politehniline õppus seitsmeaastase kooli ulatuses.

Teisel viisaastakul seisab ees eriti suur töö kultuurse mahajäämise kaotamise suhtes reas Nõukogude Liidu rahvuslikkudes raioonides. Sellega likvideeritakse lõpuliikult tsariaegse korra koloniaalpoliitika ränk pärandus endistel piiriäärsetel maa-aladel. Kõige suurema kasvutempo kõikidel kultuurse ehitustöö aladel omavad rahvuslikud vabariigid ja oblastid. Veel kunagi pole loodud niisuguseid soodsaid tingimusi rahvusliku kultuuri kasvaks ja laialiste uute kultuursete kaadrite tekkimiseks NSV Liidu kõikide rahvuste töörahva seast. „Rahvusliku kultuuri määratus kasvus sotsialistlikul alusel leiab oma väljenduse sotsialismi võidukas kasv NSV Liidus, mis kogu maailma rahvastele uusi näiteid annab sellest, et meie päevil ainult sotsialism täieliku majandusliku ja kultuurse tõusu aluseks võib olla“ (Molotov).

Niisugused on partei XVII kongressil ettenähtud väljavaated meie maa töötavate hulkade ainelise ja kultuurse taseme tõusuks. Meie küla on juba kiire tõusu järku jõudnud. Kolhoosnikkude hulkade heaolu kiire kasv on igapäev nähtav. Nüüd on loodud kõik eeldused kolhooside enamlikkudeks muutmiseks ja kolhoosnikkudele juba lähematel aastatel kultuurse, jõuka elu kindlustamiseks.

Kapitalistlikus ilmas kestab töörahva elutaseme vahetpidamata langemine. Seal, kus hulgad oma orjaliku seisukorra vastu üles tõusevad, seal hävitavad kapitalistlikud orjapidajad kuulipildujate ja kahurite abil tööliisi. Ja neile hulkadele on XVII kongressi otsused, teine viisaastak, selleks suureks proletaarseks tööeks, mis neile ütleb, mida kurnajad kukutanud töörahvas saavutada võib.

XVII kongressil ettenähtud töörahva elutaseme edaspidine põhjalik tõus, nagu kõik muugi, mis kongressil ette nähtud, ei tule mitte isevoolul. Vaja on hiiglasuurt tööd, et kongressi otsusi ja sealhulgas kõiki neid samme ellu viia, mis meie maha tõolised ja talurahva uuele, rõõmsale, puuduseta ja hästikorraldatud elule viivad.

(„Pravda“.)

Riigiraamatukogu

№

Vastutav toimetaja: H. Pöögelmann.

Tehniline toimetaja: N. Karotamm.

Väljaanne № 35. Ladumisele antud 14. III. 1934. Trükkimiseks alla kirjutatud 23. III. 1934. Paber 74 × 105 3 trükkpöognat. Ühes trükkpöognas 85.680 trükitähte. Üldse 257.040 trükitähte. Lengorilt № 5999 Tiraash 1000 eksempl. Töö № 5098. „KÜLVAJA“ trükkoda, Leningrad, Dshershinski ulits № 49.

Märgatud trükivigu

	On trükitud:	Peab olema:
Lhk. 3, pealkirjas	Internatsionaal	Internatsionaali
" 43, 2. veerg, 28. rida ait	Siseminister Frotte	Siseminister Frot
" 48, 2. " 4. " "	mele maha töölised	mele maa töölised

„КЛАССОВАЯ БОРЬБА“ № 3 (162)

Издание ЭКП (Этсекции Коминтерна). Журнал на эстонском языке.

Издательское Товарищество Иностраных Рабочих в СССР, Ленинград, Апраксия пер., № 2.
Välismaatööliste Kirjastusühisus NSV Liidus, Leningrad, Apraksini põikuliits № 2.

Hind 1 rubl.

EESTI
RAHVUSGRAAFIKAKOOL
AR